לציונות—לסוציאליזם—לאחוות עמים

על המשמר

יום א', כ"ט בכסלו תשמ"ח, 20 בדצמבר 1987 / שנה מ"ה מס' 13525 / המחיר 1.10 ש"ח כולל מע"מ

אלוף וילנאי: עונשים נוספים בדו"ח על אירועי ליל הגילשונים

מאת אבי בניהו, כתבנו הצבאי

ראש אכ"א, האלוף מתן וילנאי, הגיש בסוף השבוע לידי הרמטכ"ל את מסקנותיו והמלצותיו לגבי תפקוד מחנה „גיבור" באירוע ליל הגלשונים.

ככל שנודע, ממליץ האלוף וילנאי לנקוט באמצעים נגד קצין נוסף ושני נגדים במחנה. כן קיימות המלצות בתחום המבצעי והערכי. יודגש, כי כל ההערות בדין וחשבון הינם המלצות בלבד ואישורן כרוך בחוות־דעת של הרמטכ"ל ושל הפרקליט הצבאי הראשי.

בכוונתו של הרמטכ"ל לקיים סידרת דיונים עם קצינים בכירים, בממצאי הדו"ח ומסקנותיו, ורק אחר כך לפרסם את חלקן בציבור.

שני הרוגים ברצועת עזה; הפגנות אלימות בירושלים

נפרצו 3 בנקים ישראלים במזרח ירושלים ■ הוצתה מסעדת „משכנות הרועים"

מאת פנחס ענברי,ועזרא אבירן, כתבי „על המשמר" וכתבי הסוכנויות

ההערכות האופטימיות שהושמעו ביום ה' לא התקיימו ביום ו' עם צאת המתפללים מהמסגדים נהרגו שניים מתושבי רצועת עזה וי"ל אחרים נפצעו.

התקרית הראשונה ארעה במחנה הפליטים אל בורג' במרכז הרצועה סמוך לשעה 12.30 לאחר תפילת יום ששי. המתפללים שזה עתה יצאו מן המסגדים קיימו הפגנה סוערת, במהלכה התפרעו צעירים וידו אבנים ובקבוקי תבערה לעבר סיורי חיילים ומשמר הגבול במחנה. נורו יריות לחילוץ חיילים במצוקה, שגרמו להריגת צעיר מקומי ופציעתם של 7 אנשים נוספים. הפצועים הועברו לבי"ח שיפא בעזה. חצי שעה לאחר מכן נהרג צעיר ברחוב בראשי של שכונת סג'יה במזרח עזה כשצעירים ניסו להציב מחסומים בכביש הראשי המוליך מנחל עוז למרכז עזה.

גם מרפיח נמסר על הפרות סדר, הפגנות והתפרעויות לאור כוונת השלטונות להרוס ביתו של טאווה יוסף אבו סמהדנה בן 20 שנפצע לאחר שדקר חייל ביום ו' האחרון ברפיח, אושפז בבי"ח ברזילי באשקלון ונפטר לאחר ניתוחים. ביום ו' אחה"צ הוציא בית הדין הגבוה לצדק צו האוסר הריסת ביתו של עטוואה והמורה לבדוק נסיבות מותו. נודע, כי עטוואה כרת את אבר המין שלו בהיותו כלוא באשקלון והאבר חובר מחדש בניתוח מסובך.

בשבת התחדשו הפרות הסדר בכבישים ראשיים ברצועת עזה, בעיקר בחאן יונס וג'בליה, צעירים מקומיים ניסו להציב מחסומים ולהבעיר צמיגים בצירי התנועה, אך סורזו.

ביום ו' הגיע הרמטכ"ל רא"ל דן שומרון לרצועת עזה והצטרף לסיורים שערך אלוף פיקוד הדרום, יצחק מרדכי, בין יחידות צה"ל

(סוף בעמוד 4)

מפגין רעול־פנים מיידה אבן ברחוב סלאח־א־דין במזרח־ירושלים. (צילום: רחמים ישראלי)

אלפי מפגיני „שלום עכשיו" מחו נגד ההרג בשטחים

ח"כ גרנות: רבין יכול להתפאר גם שנהרגו פי 3 מאשר בתקופת הליכוד

מאת שלמה סלוצקי כתב „על המשמר"

אלפים רבים של מפגינים מילאו אמש את כיכר מוזיאון תל אביב בהפגנת „שלום עכשיו", שהתכנסה תחת הסיסמה: „על מה הורגים, ועל מה נהרגים?" במחאה על האירועים האחרונים בשטחים.

בין הדוברים היו אבו מולן מ„שלום עכשיו", חברי הכנסת אלעזר גרנות ושולמית אלוני, ד"ר עוזי אופיר, ד"ר זכריה אל ארחה, יו"ר אגודת הרופאים מעזה, ואחמד אבו עסנה, ראש מועצת ג'ת, סגן יו"ר ועד ראשי המועצות הערביות.

המפגינים נשאו מאות כרזות וצעקו סיסמאות בגנות הכיבוש וקריאה למו"מ לשלום, כגון: „הכיבוש משחית", „השטחים מצצת ומוות", ועוד.

יד קשה ומתורה

ראשון הנואמים היה אלעזר גרנות אשר יצא חוצץ נגד מפלגת העבודה אשר משתפת פעולה עם הליכוד סרבן השלום. „לאסוננו, יש גם במפלגת העבודה מי שאומרים שגם אם יש צורך במו"מ מדיני, אין

(סוף בעמוד 4)

„צאת מיד!" — קראו אלפי מפגיני „שלום עכשיו"

צה"ל לא דיווח על כל הרוג

מספר ההרוגים מגיע ל־25 לפחות — 10 יותר מהדיווח של דובר צה"ל

מאת אבי בניהו, כתבנו הצבאי

כמה ערבים נהרגו במהלך המהומות בגדה וברצועת עזה? סביב שאלה זו שורר אי־בהירות המעלה תמיהות רבות באשר למספר

(סוף בעמוד 4)

הליכים נגד ביטון?

מאת זהבה מוזס, כתבת „על המשמר"

במהלך הפגנת אנשי השמאל אתמול בתל־אביב, התנהג ח"כ צ'ארלי ביטון, לדברי המשטרה, בצורה פרועה ובין השאר ירד מהמדרכה לכביש. להוראת מפקד מרחב ירקון, ניצב משנה אריה ביבי, לחזור לסדר ולעלות למדרכה, התפרע ח"כ צ'ארלי ביטון וקרא לעברו מסריח. דוברת מחוז תל־אביב מסרה כי המשטרה תבחן תגובתה מבחינה משפטית להתנהגות חבר־הכנסת. (ידיעה מלאה ראה בעמוד 3)

מחר „יום השלום" — שביתה במגזר הערבי

מאת קאסם זייד, כתב „על המשמר"

כנס ראשי הרשויות הערביות אתמול בשפרעם החליט על שביתה כללית מחר במגזר הערבי, במחאה על האירועים וההרג בשטחים.

השביתה תיקרא „יום השלום" (ראה ידיעה מלאה בעמוד 2).

צלבי־קרס על דלתות ביתו של העיתונאי גולן

מאת זהבה מוזס, כתבת „על המשמר"

צלבי־קרס צוירו אתמול בבוקר על חלונות ביתו של העורך האזורי של „הארץ", מתי גולן.

אתמול בשעות הבוקר הבחין מתי גולן, המתגורר ברמת השרון, כי על החלונות המערביים של ביתו ריססו אלמונים צבע ארום וציירו צלבי־קרס.

המשטרה פתחה בחקירה. טרם נעצר איש.

גם ירושלים בוערת

ירושלים נסחפה אמש למעגל המרי בשטחים. אין בכך כדי להפתיע, אך האירועים מוסיפים ממד לשבועות האחרונים, שחשפו את המציאות בשטחים חשיפה מלאה וכואבת.

ירושלים היא אבן־בוחן מיוחדת למצב הקיים בארץ. התושבים היהודים והערבים חיים בשכנות הדוקה, כאשר לתושבים הערבים הזכות – שרק מעטים מממשים אותה – להיות אזרחי ישראל ולהצביע בבחירות. בעוד המדיניות הנהוגה כלפי תושבי השטחים חותרת לניתוק מגע בינם לבין האוכלוסייה היהודית, היעד בירושלים הפוך – קיום מלא בצוותא, במסגרת של עיר מאוחדת. בירושלים, מצד שני, גורמי החיכוך הקשים יותר: בה מצויים מוסדות השלטון הישראלי, מוסדות דת מרכזיים, העיתונות הערבית, וכמה מוסדות ודמויות מפתח של הציבור בשטחים. עד כה, להוציא תקריות בודדות, נשמר האיזון העדין בירושלים, והמתח התמקד באזורים פריפריים בהם מצויים בשכנות יישובים יהודיים וערביים נפרדים, כמו באזורי־קלקיליה, שכם וחברון.

אירועי השבועות האחרונים הוכיחו שלמעשה אין בידי ישראל כלים של ממש להיאבק חזיתית במהומות מהסוג שפרץ בעזה ובשכם תושבי השטחים הופכים יותר ויותר, על רקע חסירוב הישראלי לכל משא ומתן איתם, ועל רקע אדישות מדינות ערב, לציבור שאין לו מה להפסיד. ההרוגים הרבים מידי כוחות צה"ל לא השקיטו איש – הם רק החמירו את המצב והביאו מהומות נוספות. גם אם תיתפס מנהיגות ה„שביבה" בעזה ומנהיגויות מקומיות אחרות, יצוצו מנהיגויות חדשות. על רקע זה מעוררים האירועים בירושלים חשש עמוק לגבי עתידה של העיר המאוחדת. הפתרון לרצועת עזה ברור – יש להתרחק משם בהקדם. הפתרון לירושלים סבוך הרבה יותר – שם יש להמשיך ולקיים חיים יחד.

שרי הממשלה מתכתשים ביניהם מי ינהל את ההסברה הישראלית. אין מה להסביר. אומות העולם מבינות היטב את המתרחש, חלק מהן על רקע ההיסטוריה הפרטית שלהן. ההסברה האחת והיחידה היא מהלך מדיני נועז וחד־משמעי של ישראל, שיפשיר את הקיפאון ויחזיר את המדינות הערביות ואת המנהיגות הפלשתינית לשבת אל השולחן, ולא לקום ממנו עד שיימצא פתרון לסכסוך.

ציורמצב

מדף / ילדים־מבוגרים

קווים ומילים של דמיון

מיכל סנונית „אדם והפרח" „איילת השחר" שני ספרים ציירה נעמה גולומב, „כתר" 1987.

בפגישתי המיידית עם איור הכריכה של „אדם והפרח", חשתי שמחה שבפגישה מחודשת עם איוריה ורעיונותיה של נעמה גולומב, מספרת „כמו פרח" (כנרת, 1982).

אדם והפרח

תחושת ההתרוננות הזו אף התגברה עם הקריאה בשני פירות יצירתן המשותפת החדשה של סנונית וגולומב, שראשיתה — אם אינני טועה — „בציפור הנפש" (מסדה, 1984), שהפך, דומני — על אף צעירותו — לקלסיקה בספרות שלנו.

„איילת השחר", סיפור קסום על ילדה שעינייה כוכבים: „אדם והפרח", שרינמיקה אנושית מופלאה מתרחשת ביחסיהם — שניהם סיפורי אגדות יפהפיים, שמיוחדותם בשילוב נהדר של הטקסט והציורים, של שתי יוצרות שכשרונן בפישוט דמיונן לקווים ולמילים מרגשים בנגיעתם.

מרים שח

מוצרי תכן
החברה לשיווק בע"מ
מודיעה ללקוחות ולמפעלים כי
המחסנים יהיו סגורים
בסניפינו:
ת"א, חיפה, ירושלים ובאר־שבע
בימי ה'־ו' 31.12.87-1.1.88
לרגל ספירת המלאי

על המשמר

חכמת זקנים / תיאטרון

חיים קורפו אינו צריך לראות את ההצגה „סינדרום ירושלים" על־מנת לפסול אותה, או את יתר הצגות תיאטרון חיפה, או תיאטרון בכלל. על כך אמר לפני מאה וחמישים שנה המבקר האנגלי ויליאם האזליט: „הדיעה הקדומה לידתה מן הבורות".

רוביק רוזנטל

בשטח / נשים בקריה

מופלות למען מופלים

הפעם היו אלה נשים, לאו־דווקא שמינסטיות וגם לא מהתנועה הפמיניסטית. מגרש החנייה מול משרד הביטחון בקריה בת"א, משמש מאז ארועי המוג הסוער של השבועיים שעברו בימת מחאה ומשום מה נדמה שקבוצות ספונטניות מוצאות כאן סיבות קיום, אפילו ללא הגדרה, גם אם מדובר במפגש חד־פעמי לצורך המחאה.

אחת הסיסמאות — „לא נותנים לבחור רבנים, לא ניתן לדכא תושבים" — עוררה את השאלה: מה הקשר? לפחות לדעת אחת מתוך 15 הנשים שהפגינו אתמול יש קשר — נשים הם סקטור מופלה וככה הן צריכות להתארגן ולנסות לשנות את פני החברה.

אם כך מתבקשת השאלה הבאה, מדוע לא פניתן לתנועה הפמיניסטית ואז אולי הייתה זו, באותה ההזדמנות, מגבשת מצע פוליטי? התשובה מגומגמת (לא פנינו, אבל עוד נפנה).

ובכל זאת, מדוע אתן עומדות דווקא היום ודווקא כאן? התשובה משתהה. העיניים בוחנות, סורקות אפשרות ליצור קשר קוגניטיבי משכנע, וזה מה שיוצא: יש כאן עניין של מופלים למען מופלים.

אם אנו, הנשים, מופלות על רקע מיני, אז טבעי שנזדהה עם הערבים. גם הם סקטור מופלה, אם כי על רקע לאומי.

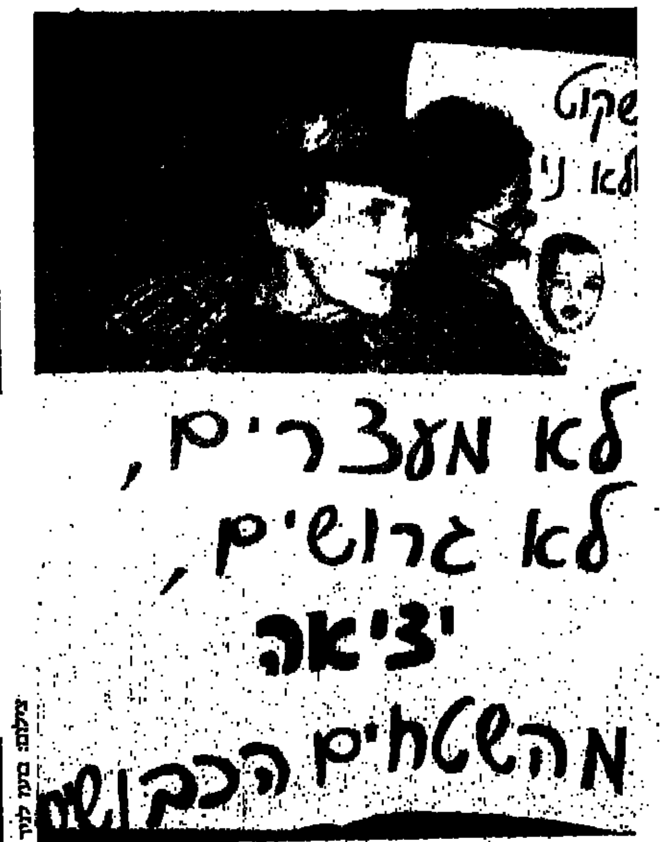

התינוק הומלה — וקפא מקור

מול כביש סואן עומדות נשים בודדות, ספונטניות, מעריפות אחר צהרים של שאלות עיתונאים כי נמאס משיחות בטלות על כוס קפה. והתינוק, התינוק שמחזיקה האשה, מה איכפת לו משווינן כשקר כליכך בחוץ והכריסטול שמחזיקה אמא לא מצליח לחמם. עוד אפליות.

אלישבע איילון

בשטח / מטבחי גבעתי

הטירונים לא חגגו

שאלה: ממתי מזמינים עיתונאים לטקס פתיחת אוהלים ומקלחות לחיילים? וממתי בכלל מציינים פתיחה של האינסטרומנטים היומיומיים הללו בטקס?

תשובה: ממתי שהחיילים דנן הם טירוני גבעתי בפיקוד הדרום. הוריהם של טירוני גבעתי הרימו קול צעקה לנוכח תנאי השירות המכישים של בניהם. צה"ל לא אטם אוזניו. בבסיס הטירונים הספיציפי שעליו קמו ההורים שופרו התנאים מייד, וכך, איישם בדרום, כמה חודשים אחר־כך, צרפו את עניין ההורים לרצונו של פיקוד הדרום להצטייר לא רק כיורה באוויר (ופוגע) בערביי עזה — ותבינו את פשר החגיגה.

אבל לגופם של חיילים: מי שזוכר את הטירונות כסיוט מתמשך של קריעת־תחת איומה, חפצים טובעים בבוץ האוהל, מקלחות ניידות עם מים קפואים, שירותי־שדה עם בורות מצחינים, ובעיקר את הקור הנורא — יוכל, אם הוא אוהב אדם ואוהב ילדיו, להתנחם עכשיו.

קריעת התחת נמשכת, אבל כל השאר — השתנה. לפחות בגבעתי. בבסיס החדש — שירותים אמיתיים, מקלחות עם מים זורמים (וחמים), חשמל ותאורה באוהלים, מישטחי בטון בבסיס האוהלים, תנורי סולר, ומטבח של ממש. כמעט חיילי שוקולד.

בצה"ל, כמו בכל מקום אחר בישראל, גוזרים את הסרט ורבה לפני שיש על מה לגזור. הטירונים יעברו לבסיס החדש רק בעוד חודש, אבל אתמול כבר זרמו קצינים ורס"רים אל הבסיס הריק כדי לחגוג את הפתיחה ולהתכבד בארוחה רשנה.

הטירונים, אלה שהבסיס נבנה בשבילם לא נמצאו, כנראה, ראויים להשתתף בטקס המגור. קבוצה אחת של טירונים יגעים, שנשארה בבסיס הסמוך (הישן), הסתפקה בריחרוח אדי השניצלים, העוף והבורקס.

„אנחנו", הסביר לי טירון אחד, „אנחנו פה מנובמבר, ואנחנו נבלה שמה את כל הטירונות (הוא מצביע בכמיהה אל המגוהל החדש), וממה שאני רואה מפה, התחיל קצת לדאוג לנו, צה"ל הזה".

שלי יחימוביץ'

אזמל / כובש וטיפש

הטמטום של היד הקשה

כובש וטיפש מתחרזים — ולא במקרה. דיכוי ב„יד קשה" בלי פיתרון מדיני הוא לא רק אכזרי כלפי הכבושים ומשחית את הכובשים, אלא גם מטמטם. ומעמיד בפני הכובש רק ברירות המתחרות זו בזו באיוולתן.

רבין חסר ברירה

● כדי „לענוש ולהרתיע" עצרו 800 פלשתינים. עצורי המהומות האחרונות כבר גורשים את כלא פרעה, את אנצאר 2, את עתלית וגם — במזל טוב — מתקן כליאה חדש בדהריה.

זה עולה המון כסף, שאין, ודורש המון סוהרים, שאין. עקרון ההרתעה כולל בהכרח גם ענישה משמעותית, שפירושה רוב העצורים לתקופות מעצר ארוכות, וגירוש מיעוט מתוכם מהשטחים. מה יעשו בגל המהומות הבא, כשעוד 800 או 1,800 עצורים יתווספו לאלפי האסירים הפלשתינים שבכלא? יש פיתרונות: הפיתרון הדרום־אמריקני זה מחנה מעצר באיצטדיון הכדורגל של עיר הבירה. אז בירושלים, כידוע, אין איצטדיון ושמיר לא נותן להקים מתקן כזה. לך תהפוך את בלומפילד למחנה מעצר. מילא הכדורגל, ברמתו הנוכחית זה לא הפסד גדול, אבל מה עם הטוטו?

ישנו גם הפיתרון הקלסי, הבריטי, בשתי וריאציות: לשלוח את השפוטים למושבות, לקניה, אריתראה וקפריסין. רק שאין לנו מושבות. או נשארה, כמו בשבת השחורה ב־1946, הואריציה הבריטית המקומית: מחנות מעצר במחנות צבא, גניח ברפיח, או לטרון... את חיילי צה"ל אפשר תמיד לשכן באוהלי סיירים בשטח.

● בתקופת „הכיבוש הנאור" סגרו ופתחו את האוניברסיטאות בשטחים כמו ריץ'־רץ', בטענה שהן אקדמיות לטרור ולאומנות פלשתינית. בהשוואה לאקדמיות לטרור שניפתחו לאחרונה באנצאר 2, פרעה ודהריה, ביר־זית ומכללת חברון הן כמו גני ילדים. למדנו זאת כבר בעבר. משוחררי עיסקת השבויים הורו מבתי הכלא הישראלים עם דוקטורט בחבלה, פרופסורים למנהיגות לאומית ולמרי אזרחי.

● אם כלא זה רע — נישאר הגירוש. בעבר, כשהפלשתינים גורשו בקמעונות, זה הלך. היום, כשהמצרים והירדנים החליטו לא לקלוט את הפלשתינים שרבין רוצה לגרש בסיטונות, אנחנו יכולים להבריח אותם לקלוט מגורשים ברויק באותה מידה שהם יכולים להבריח אותנו לקלוט את אלה שהם רוצים להיפטר מהם.

● אז נשארה רק הברירה לגרש ללבנון. זה כמו לפתוח בשכם ובעזה לשכת גיוס לצבאות הפלשתיניים בארץ הארזים. זה לא רק מטומטם: זה אפילו אירוני וציני, מפני שלפני חמש שנים פלשנו ללבנון כדי לחסל את הכוחות הפלשתינים שם, ועכשיו נישלח להם תגבורת.

עודד ליפשיץ

עורך „עמוד אחורי": אפי לנדאו

„יום השלום"; שביתה כללית מחר בכל המיגזר הערבי

מחאה נגד האירועים בשטחים ■ קריאה לכוחות הביטחון לא להיכנס לכפרים ■ עצרת הזדהות יהודית־ערבית, ביוזמת מפ"ם, בבקה אל גרבייה

מאת קאסם זייד, כתב „על המשמר"

השביתה הכללית במיגזר הערבי שתתקיים מחר לאות הזדהות עם תושבי השטחים ובמחאה על פעולות הדיכוי, תישא את השם „יום השלום".

עליפי החלטת הגופים הייצוגיים הערביים שהתכנסו ביום ו' בשפרעם, השביתה תקיף את כל השירותים, כולל מערכת החינוך. הפועלים לא ייצאו לעבודה ובתי העסק והמשרדים למיניהם יהיו סגורים.

הציבור הערבי נקרא לקיים שביתה, להימנע מהתקהלויות ולא להיגרר אחרי פרובוקציות. כוחות הביטחון נקראו שלא להפגין נוכחות ביישובים הערביים ולהימנע מיצירת מתיחות מיותרת. בכל היישובים הוקמו מטות שביתה, בנוסף למטה המרכזי שמרכזו יהיה בשפרעם.

עליפי החלטת הכינוס הייצוגי בשפרעם, לא יהיו ארועים מיוחדים ב„יום השלום". בשעה 12:00 בצהריים יעמדו כל האזרחים הערביים בישראל דקת דומיה לציון זיכרם של הקורבנות בעיר הגדה המערבית וברצועת עזה.

הכוחות הדמוקרטיים בישראל נקראו לקחת חלק פעיל בשביתה, כדי לתת לה משמעות של מאבק ערבי־יהודי משותף. כתבנו מעיר, שלא בכדי נתנו נציגי הגופים הערביים הייצוגיים את השם הסמבולי „יום השלום" ליום השביתה. המטרה היא להקהות את העוקץ מהשביתה, לדבר על ליבם של הכוחות הדמוקרטיים שיראו ביום זה כיום של מאבק משותף על השלום, ולשים לאל ניסיון של המסיתים לעוות את יעדי השביתה.

„חובתנו כבני אדם"

בכנס הייצוגי בשפרעם היו חברי הכנסת הערביים הדוברים המרכזיים והם שנתנו את הטון. חה"כ מוחמד ותד (מפ"ם) אמר, שכותינו להביע את דעתינו ולהזדהות עם הנעשקים. „אפילו אם לא היינו ערבים פלשתינים, חובתנו כבני אדם להזדהות עם מאבקם של תושבי השטחים כשהשביתה היא הדבר המינימאלי כו אנו חייבים לבטא את הזדהותנו," ציין ותד. ח"כ ותד גרס „שעצם היותנו חלק אינטגרלי של העם הפלשתיני מחייבת אותנו להיות יותר קרובים מאחרים לעמוד ה' שידרה שלנו שהוא העם הפלשתיני ולתרום את תרומתנו במסגרת האפשרית."

חה"ח תאופיק זייד (חד"ש) אמר, שמה שמתחולל בשטחים נוגע לכולם ישירות. הוא כינה את המאורעות בשטחים כטבח.

זייד דחה על הסף את האיומים של גורמים ממשלתיים, המנסים לשלול את זכות ההזדהות מהרשויות הערביות ולעסוק רק בנושאים מוניציפאליים.

„מבחן לכוחות הדמוקרטיים"

ח"כ עבד אלוהאב דראושה (מערך) אמר, שההחלטה לקרוא ליום השביתה כיום השלום יחד עם הקריאה לכוחות הדמוקרטיים בישראל לקחת חלק פעיל במאבק מהווה מבחן לכוחות אלה ולמידת אמינותם כשעליהם להוכיח זאת בשעת מיבחן קשה. שלדבריו, לא ניתן להפריד בין המאבק על השלום לבין המאבק על השיוויון.

חה"כ דראושה מאמין, ש„יום השלום" הוא יום מבחן לערביי ישראל, כשעיני כל העולם נשואות אליהם כיצד הם ינהגו ביום זה.

ח"כ מוחמד מיעארי (המתקדמת) אמר, „שחובתנו לנסות ולספר את המאורעות בשטחים ולקחת חלק פעיל כדי לתת לעניין את המשמעות הנכונה ולבטא את כמיהתנו לפיתרון הבעיה בדרכי שלום."

„לדבר ברורות"

חה"כ תופיק טובי (חד"ש) אמר שאנו צריכים לומר דברים ברורים לעצמנו ולאחינו היהודים ולקרוא להם לדרוש נסיגה מהשטחים, להשמיע קול בעד הקמת המדינה הפלשתינית לצד מדינת ישראל.

טובי אמר: „איננו קוראים לפעולות בלתי ליגאליות ובלתי חוקיות, זכותנו להכריז על שביתה היא זכות לגיטימית, שלא מילוא ולא גלבוע יכולים לשלול אותה מאיתנו".

עצרת יהודית ערבית

במועדון מפ"ם בבקה אל גרבייה, התקיימה אתמול עצרת הזדהות יהודית־ערבית. בעצרת השמיעו דברים, ח"כ מוחמד ותד, אילן שרה, לוטפי, מואסי, צבי רוכל ומחמוד יונס.

הדוברים גינו את מדיניות היד הקשה שמפעילה הממשלה בשטחים הכבושים והשמיעו קריאה בעד שבירת הקיפאון ופתיחה מיידית למו"מ לשלום. כן קראו הדוברים לציבור היהודי לגלות הזדהות עם „יום השלום" ולציבור הערבי לגלות אחריות ואיפוק ביום השביתה.

עצרת חד"ש

בנצרת התקיימה אתמול, ביוזמת חד"ש, הפגנת הזדהות ומחאה. המפגינים נשאו כרזות בגנות הכיבוש, בעד השלום הצודק ובעד הקמת המדינה הפלשתינית. כן התקיימו עצרות ואסיפות ברוב הכפרים הערביים ביוזמת מפ"ם, חד"ש והמתקדמת.

כתבנו מציין, שבמספר יישובים ערביים הונפו דגלי פלשתין וצוידו סיסמאות בגנות הכיבוש, ההרג בשטחים ובעד הקמת המדינה פלשתינית.

הנהלת חד"ש הוציאה אתמול גילוי דעת בו היא מביעה הזדהות מלאה עם החלטות כנס שפרעם וקראה לכוחות הביטחון שלא להפגין נוכחות ביישובים הערביים ב„יום השלום".

הזדהות מפ"ם עם „יום השלום"

מאת קאסם זייד, כתב „על המשמר"

משלחת מטעם מרכז מפ"ם, בראשותו של מזכ"ל המפלגה, ח"כ אלעזר גרנות, תערוך מחר ביקור הזדהות במטה „יום השלום" שיתכנס בלשכתו של יו"ר הוועד הארצי של ראשי הרשויות המקומיות הערביות, איברהים נימר חוסיין משפרעם.

מפ"ם מביעה הערכה לראשי הציבור הערבי על החלטתם לקיים את השביתה במגזר הערבי תחת הסיסמה „יום השלום".

מפ"ם קוראת לשלטונות לגלות הבנה לרגשותיהם של האזרחים הערבים בישראל נוכח המתרחש בשטחים ולשים קץ למסע ההסתה של סגן השר רוני מילוא נגד ראשי הציבור הערבי.

מפ"ם קוראת גם לכוחות המשטרה שלא להפגין נוכחות ביישובים הערביים ביום השביתה, דבר שעלול להתפרש שלא לצורך את הרוחות ברחוב הערבי.

אוספים צ'קים! – חיילים מלקטים את הניירת שנבזזה מבנק ברקליס־דיסקונט במזרח־ירושלים. (צילום: אנדרה ברוטמן)

קספארוב אלוף עולם

מאת אבי אמיר, כתב „על המשמר"

קהל של אלף איש הריע אמש לאלוף העולם בשחמט גארי קספארוב בן ה־24, שהצליח לשמור על תוארו לאחר עשה שבועות של מאבק על הכתר, בסביליה שבספרד. הקהל באולם רקע ברגליו וקרא בקריאות קצובות: „גארי, גארי".

היה זה לאחר שאלוף העולם הצליח בצורה, שהוגדרה כדרמתית ביותר בתולדות השחמט, לנצח במשחק ה־24 והאחרון בדו־קרב את אנטולי קארפוב. כתוצאה מכך הישווה את התוצאה ל־12:12. כיוון שתוצאת תיקו מבטיחה לו, בהתאם לתקנון הדו־קרב, המשך החזקה בכתר לשלוש שנים נוספות, נשאר קספארוב האלוף.

לעומת זאת יתחלקו שני היריבים שווה בשווה בפרס של כ־2.17 מיליון דולר.

„על המשמר" עתון יומי
חמו"ל: עתון וספר בע"מ
עיתון מפלגת הפועלים המאוחדת
עורך ראשי: מארק גפן
עורך משנה: ישראל זמיר
מרכז המערכת: רוביק רוזנטל
המערכת והמנהלה: רח' חומה ומגדל 2, תל־אביב טל. 378833
חשבון בבנק הדואר 4-43360-3
המען למכתבים: שירות שק־דואר נעול ת"א 61999
"AL-HAMISHMAR"
(The Daily Guardian) 2, Choma Umigdal St. Tel-Aviv 67771 Phone: 378833 Telex: 341652
סניפים: ירושלים 94622 רח' בן־יהודה 2, בניין סנסור חדרים 102–121, טל' 233161-3. המען למכתבים: ת"ד 1216 ירושלים 91008. חיפה: 33134 רח' סכנור 17, טל' 673673. המען למכתבים: ת"ד 4007 חיפה 31040.

איש „כך" שבר מצלמות עיתונאים

מאת שלמה סלוצקי, כתב „על המשמר"

זה קרה למאיר פרטוש, צלם „על המשמר" בהפגנת שלום עכשיו. לאחר שהספיק להכניס לתיקו את הסרטים שבהם תיעד את האלימות שהפגינו אנשי „כך" כנגד הצועדים במצעד „די לכיבוש" בעת התקרית בין מפקד המשטרה ללטיף דורי, ראה את ההתגרות של אנשי כהנא בשולי רחבת מוזיאון תל־אביב, וזינק למקום ההתרחשות כדי לקלוט בעדשה את אשר קלט בעין.

פרטוש הספיק לצלם את אחד המתפרעים של כהנא הצועק לעבר מפגיני שלום עכשיו, ותמונה שנייה שבה נראה האיש נגרר ע"י אנשי משמר הגבול לניידת.

אלא שאז ראה בעדשת המצלמה את ידו של בריון שהתקרב אליו במהירות, שבר את הפלאש במצלמתו ואת מצלמתו של צלם „חדשות" אבי הזאב.

שוטרי משמר הגבול תפסו את איש כהנא ואף הוא נלקח לניידת.

בשעות הערב המאוחרות, כאשר הצלם פרטוש הגיע אל תחנת המשטרה להגיש תלונה, התברר לו שהתוקף שוחרר מבלי שיילקחו ממנו פרטים מזהים או שייפתח כנגדו תיק כלשהו.

שה"ח היווני יעביר לסוריה הודעה מישראל

מאת זאאן כהן, כתב „על המשמר" ביוון

אתונה. — המזכיר הכללי של משרד החוץ היווני קוסטאס גיאורגיו יצא אתמול לסוריה, שם יוועד עם שר החוץ הסורי, פארוק שרעה, ועם שר ההגנה, גנרל טלאס. גיאורגיו יביא עמו גם איגרת מאת ראש ממשלת יוון אנדריאס פאפאנדריאו, הוא מסביר, למה החליטה יוון לפעול לנורמליזציה של יחסיה עם ישראל.

מקור במשרד החוץ היווני אמר, כי גיאורגיו קבל הוראות להעביר לסורים גם הודעה מישראל על ידי כך ניתנה זו הפעם הראשונה ההזדמנות ליוון לתווך בין ישראל לערבים. עוד אמר המקור שיוון עושה זאת לפי בקשת ישראל, בקשה שהוגשה לה על ידי שר החוץ הישראלי שמעון פרס בפגישה שקיים עם עמיתו היווני קרולוס פאפוליאס במהלך ביקורו של השר היווני בישראל מה־30 בנובמבר עד ה־1 בדצמבר.

לאור העובדה שהביקור הרשמי האחרון של נציג יווני בסוריה נערך רק בסוף חודש אוגוסט, ולכן לא היה כל צורך לביקור נוסף לפי שעה, ולאור הביקור שקיים לאחרונה פאפוליאס בישראל, מתקבל הרושם שהן יוון והן ישראל מתייחסות ברצינות לאפשרות שהיוונים יסייעו לישוב הסכסוך בין הצדדים.

ה„יורה" ננזף והורחק מתפקידו

מאת אבי בניהו, כתבנו הצבאי

איש זרועות הביטחון שנראה בטלוויזיה כשהוא יורה לעבר מתפרעים ברצועת עזה, ננזף והורחק מתפקידו בשירות. בתום חקירה שערך בעניין זה אלוף פיקוד הדרום, יצחק מרדכי הובהר, כי הנסיבות אליהן נקלע האיש לא חייבו פתיחה באש וכי שיקול הדעת שהפעיל האיש היה מוטעה.

במלאת שלושים לפטירת יקירנו
אהרן דברה ז"ל
נעלה לקברו לגילוי המצבה
ביום חמישי, 24.12.87, בשעה 15.00 במושב לכיש
לתיאום תחבורה נא להתקשר לבית המשפחה טל. 03־440939
המשפחה

מחלקת הבניה של הקיבוץ הארצי
מביעה בצער רב על פטירתו
בטרם עת של חברנו
מרדכי שפרן
ומביעה תנחומים לכל משפחת שפרן
ההנהלה והעובדים

ביתנו שרוי באבל
חברנו
שמעון זלצברג
איננו
ההלוויה תצא מבית הבנים חנום, יום ראשון 20.12.87, בשעה 15.00.
המשפחה וקיבוץ גת

במלאת שלושים למותו של חברנו
דוד ויצמן
נעלה לקיברו היום, יום ראשון, 20.12.87,
שעה 15.30, מיד לאחר מכן תערך
אזכרה לזכרו במועדון לחבר
קיבוץ עין שמר

הלווייתו של חברנו
משה חטב (שניצר) ז"ל
מתקיימת היום, יום ראשון, 20.12.87,
בשעה 15.00 בקיבוצנו
המשפחה
וקיבוץ עין־דור

פקיד אמריקני: עזבו הכל וצאו מהשטחים; רייגן: מודאג מאוד

גל מחאות בעולם על אירועי השטחים ● השוק האירופי מביע „דאגה חמורה"

מאת דליה רפאל וארנון יפה, כתבי „על המשמר", וסוכנויות הידיעות

וושינגטון. — נשיא ארה"ב, רונלד רייגן הביע דאגה רבה נוכח המהומות בגדה המערבית וברצועת עזה והממשל האמריקני ביקש שישראל תנהג באיפוק — על כך מסר הבית הלבן ביום שישי.

דובר הבית הלבן, מרלין פיצווטר, אמר כי השלטונות האמריקנים פנו לישראל וביקשו אותה „לנהוג באיפוק בנושא זה" הוא ציין כי הנשיא מודאג מאד נוכח ההתפתחויות.

כתבת „על המשמר" בוושינגטון מוסרת, כי פקיד בכיר במשרד החוץ אמר לה „עזבו הכל וצאו מהשטחים". הפקיד הוסיף ואמר — „עזבו את התושבים לנפשם, שימצאו את פתרונותיהם בעצמם, גם אם יילחמו איש ברעהו". הוא הביע דעתו שישראל חזקה דיה שתוכל להגן על עצמה והטעים „יותר גרוע לא יכול להיות". הפקיד ביקש לא לפרסם את שמו.

מועצת הביטחון עוד לא החליטה

מועצת הביטחון המשיכה בדיונה על המצב בשטחים ביום ו', אך טרם קיבלה החלטה. המועצה תחדש את הדיון מחר.

השוק האירופי מודאג

הנציג הבריטי באו"ם סר כריסטי טיקל אמר ביום ו' כי ישראל הגזימה בהפעלת כוחות ברצועת עזה והגדה המערבית. לדבריו, השימוש בכוח על ידי השלטונות בשטחים המוחזקים היה מוגזם ונגד את סעיף 27 של אמנת ז'נבה הרביעית, המסדיר התנהגות כלפי אזרחים בשטחים המוחזקים.

גם מדינות השוק האירופי המשותף הביעו „דאגה חמורה" נוכח המאורעות בשטחים. מדינות הקהיליה האירופית הטילו ביום ו' על שגריר דנמרק בתל־אביב, להביע בפני ממשלת ישראל את דאגתן החמורה נוכח המצב שנוצר בגדה וברצועת עזה. לדעת מדינות השוק, המצב באזור מחמיר במהירות.

הפגנה אנטי ישראלית בפקין

כ־80 מפגינים, סטודנטים מאירופה אפריקה ויבשות אחרות, ערכו ביום ו' הפגנה אנטי־ישראלית ברובע הדיפלומטים בפקין. הסטודנטים מסרו למשרדי האו"ם בפקין איגרת הקוראת לארגון הבינלאומי לשים קץ ל„פשעיה הנתעבים" של ישראל.

גם בתוך בניין האו"ם בניו־יורק הפגינו כ־20 פרו־פלשתינים, קראו סיסמאות והניפו כרזות ליד יציע המבקרים, שעה שמועצת הביטחון דנה במצב בשטחים. בין המפגינים לאנשי הביטחון של מרכז האו"ם פרצו תגרות.

עיתון צרפתי: ישראל מתכננת פעולה צבאית נגד סוריה

העיתון „נובל אובסרבטר" המופיע בפריס כתב אתמול כי ממשלת ישראל מתכננת לבצע פעולה צבאית נגד סוריה מתוך כוונה לשים קץ למרי בשטחים. העיתון מיחס את התכנית הזו לראש הממשלה שמיר.

אלמנתו של מי שהיה ראש ממשלת צרפת פייר מנדס פרנס, מרי קלייר, המקורבת לנשיא צרפת, פרנסואה מיטראן, פרסמה הודעה בה היא קוראת לישראל להכיר בזכויות העם הפלסטיני וההגדרה העצמית של עם זה ולפתוח מיד בשיחות עם נציגיו, כולל אש"ף, על מנת לשים קץ לשפיכות הדמים.

נחלש מעמדה של ישראל

בכמה ימים נחלש מעמד ישראל בבירת צרפת. דיפלומטים אמרו שאם תימשכנה המהומות יהיה מצב ישראל קשה. שגריר ישראל, סוטר, אינו מפסיק להופיע בערוצי הרדיו והטלוויזיה כדי להציג עמדת ישראל.

ערוצי הטלוויזיה בצרפת מדווחים בהרחבה ובנימה רגשנית על הרג ילדים פלשתינים חסרי הגנה על התעללות בפצועים, והכאת רופאים בבתי חולים בעזה. חיילים ישראלים מוצגים כקלגסים.

תמיכה מתומכי דראי"ס

רק ממקור אחד ברחבי תבל נתקבלה פרשנות אוהדת לישראל על רקע ההתרחשויות האחרונות, היומון „דה סיטיזן", הידוע כתומך בממשלת פרטוריה ומדיניות האפרטהייד שלה, כתב: „ישראל יושבת עתה על ספסל הנאשמים, בדיוק כפי שקרה לדרום אפריקה בשעת המהומות בארצנו — היינו זקוקים אז לידידים וישראל היתה אחת מהם."

בריוני כהנא היכו — אנשי השמאל נעצרו

לטיף דורי נעצר (צילום: מאיר פרטוש)

מאת שלמה סלוצקי, כתב „על המשמר"

אמש, לקראת השעה חמש אחר הצהריים כבר הצטופפו כאלפיים איש, שהמתינו לתחילת המצעד של תנועת „די לכיבוש" נגד ההרג בשטחים, בפינת הרחובות ריינגוף — שדרות בן גוריון, בתל־אביב.

כאשר ניתנה ההוראה, יצאו המפגינים בסדר מופתי, לאורך רחוב דיזנגוף עד פינת פרישמן, כאשר 150 סדרנים מהתנועה שומרים על הסדר והביטחון. המפגינים קראו קריאות והניפו כרזות וסיסמאות: „די לכיבוש".

מהר מאוד היה צורך בסדרנים, כאשר קבוצה של אנשי כהנא החלו לירוק, לבעוט ולהכות באגרופיהם את המפגינים. המשטרה ומשמר הגבול, שהיו נוכחים שם בכוחות מוגברים, לא התערבו, גם לנוכח התגרויות גלויות של אנשי כהנא. סדרני „די לכיבוש" יצרו חומה חיה בין המפגינים לאנשי כהנא, ואף נאלצו להשתמש בכוח כדי למנוע פגיעות נוספות. כאן התערבו אנשי משמר הגבול, עצרו שלושה מחברי „די לכיבוש", הם נותרו עצורים עד לכתיבת שורות אלו.

בשלב מסוים, כאשר המצעד היה בדרכו לעצרת „שלום עכשיו", במוזיאון תל־אביב, אירעה תקרית חמורה, כאשר לטיף דורי ממפ"ם, שהיה אחראי על ארגון המצעד, נדחף בכוח והופל ארצה ע"י מפקד מרחב הירקון, שהוזהה לאחר מכן בשם „ביבי".

חמישה אנשי משמר הגבול התנפלו על לטיף דורי, וגררו אותו לניידת משמר הגבול, שהחלה לנסוע.

לאחר נסיעה של חמש מאות מטר, הגיע קצין משטרה לניידת, ופקד על שוטרי משמר הגבול לשחרר את דורי, שחזר מיד לפקד על המצעד.

מקרה דומה אירע עם חבר הכנסת צ'ארלי ביטון (חד"ש), אשר נדחף אף הוא ע"י קצין המשטרה והופל ארצה, בלי שחסינותו תהווה עבורו הגנה כלשהי.

סיעת חד"ש כבר הודיעה על הגשת תלונה כנגד קצין המשטרה. גם דורי אמר, שיגיש תלונה נגד מפקד מרחב הירקון, ויגיש העתק שלה ישירות לשר ברלב.

מצרים: התנהגות ישראל בשטחים מסכנת את תהליך השלום במזה"ת

מאת אורי חורביץ, כתבנו לענייני המזה"ת, וסוכנויות הידיעות

מצרים קוראת לישראל „לשים קץ לדחיפות לדיכוי בשטחים הערביים הכבושים" — נאמר בגילוי־דעת רשמי של ממשלת מצרים.

ההודעה, אשר שודרה ברדיו קאהיר בתום ישיבה שניהל הנשיא חוסני מובארק עם עוזריו הקרובים, מרגישה כי מובארק עוקב „בדאגה רבה אחרי המאורעות העקובים מדם בגדה המערבית ובעזה".

עוד נאמר בהודעה, כי „מצרים מגנה בתוקף את צעדי הדיכוי הננקטים על ידי כוחות ישראליים כלפי זקנים, נשים וטף תוך הפרת זכויות האוכלוסיה באדמות הערביות הכבושות".

קאהיר סבורה, כי צעדים כאלה „מעמידים בסכנה את תהליך השלום ומהווים קריאת־תגר על הקהיליה הבינלאומית". כן סבורה מצרים כי הצעדים הישראלים יגרמו „למידה יתרה של אלימות ושל מתיחות".

לבסוף מדגיש ההודעה כי מצרים רואה צורך „לשים קץ לכיבוש הישראלי של האדמות הערביות".

אמצעי התקשורת המצריים המשיכו להבליט גם בסוף השבוע את המהומות בשטחים. כה בכר הקריסו גופים שונים במצרים את התבטאויותיהם בנושא.

שר המדינה המצרי לענייני חוץ, בוטרוס ראלי, מחה נגד השימוש בעונשים קיבוציים נגד תושבי השטחים ונגד מעצרים מינהליים שימוש בנשק חי, רימוני גז ועוד. לדבריו, פעולות אלו פוגעות בתהליך השלום במזה"ת.

אגודת העיתונאים המצרית מתחה נגד מה שכינתה „התוקפנות הישראלית הרחבה נגד העם הפלשתיני בשטחים". כן הכריזה האגודה על הזדהותה עם ההתקוממות בשטחים נגד הכיבוש הישראלי.

מזכיר אגודת העיתונאים איברהים נאפע, שהוא גם עורך „אל־אהראם", שלח מברקים בנושא למזכ"ל האו"ם ולאש"ף. במברקו לאש"ף הביע נאפע את תמיכת עיתונאי מצרים בהתקוממות העממית הפלשתינית וכינה את הנעשה בשטחים „טבח נתעב".

הדרוזים מוחים: נבון לא היה צריך להזכירנו בקשר לאירועי בלאטה

מאת יהודה צור כתב „על המשמר"

ראש מועצת בית ג'אן, שפיק אסד, וסמיר ווהבי, יו"ר ארגון החיילים המשוחררים הדרוזים, שיגרו מברקים לראש הממשלה, ולשרי המשטרה, הביטחון והחינוך, במחאה על מה שהם מכנים התבטאויותיו האומללות של שר החינוך נבון, אשר בעקבות האירועים במחנה בלאטה ציין שמדובר בחיילים דרוזים ממשמר הגבול. „אנו רואים זאת כשאט נפש. בני העדה הדרוזית המשרתים במג"ב ובצה"ל הם חלק בלתי נפרד מהם, ומבצעים את מדיניות הממשלה", נאמר במברק. „אנו לא מיליציות או כוחות עצמאיים הפועלים על פי ראות עינינו, ואנו פונים לשר החינוך שיחזור בו מדבריו".

בסוף השבוע התקיימו בכמה מקומות אסיפות מחאה של העדה הדרוזית נגד מה שהם מכנים ניסיון להטיל את האשמה על כל מה שהתרחש בריכוזי המהומות בשטחים על בני העדה הדרוזית.

נדחתה בקשת אן פולארד לשחררה בשל מצב בריאותה

מאת דליה רפאל, כתבתנו בארה"ב

שופט ראשי בבית המשפט המחוזי בוושינגטון, אוברי רובינסון, דחה את בקשת אן הנדרסון פולארד, אשתו של ג'ונתן פולארד, להפחית את תקופת מאסרה, לתקופה שבה כבר ישבה בכלא.

בית המשפט דחה את בקשתה של אן פולארד, אך עדיין לא פסק בעניין בקשת בעלה להפחית את עונש מאסר העולם שנגזר עליו.

אן פולארד צפויה לרצות 52־40 חודשים במאסר. ג'יימס הייבי, עורך הדין של אן פולארד, אמר ביום ו' כי הוא „מאוכזב ביותר" מהחלטת השופט רובינסון. „באמת חשבתי שבגלל מצבה הרפואי יתכן שתשוחרר", אמר.

אן פולארד סובלת ממחלת עיכול נדירה, שבגללה כמעט איננה מסוגלת לאכול מזון מוצק.

היא איבדה משקל רב מאז מאסרה וסובלת כאבים בלתי פוסקים.

הדאו־ג'ונס עלה, הדולר התאושש והזהב ירד

ניו־יורק. — עליה תלולה נרשמה בשערי המניות בבורסה של וול סטריט ביום ו' ומדד דאו ג'ונס עלה ב־50.90 נקודות.

במהלך השבוע עלה מדד שערי המניות ב־108 נקודות והוא הגיע עתה לרמה של 1,975.30 נקודות.

במקביל התאושש הדולר ביום ו' בטוקיו, לאחר שירד לשפל חדש. תחילה נסחר הדולר לפי שער של 125.55 ין אך בעקבות ביקוש רב למטבע האמריקאי עלה השער והגיע 126.45 ין ו־1.622 מארק.

בינתיים נמסר על ירידה תלולה של מחיר הזהב ושל הנפט בשווקי אירופה. הזהב ניסחר בלונדון ביום ה' אחר הצהריים במחיר של 477.50 דולאר לאונקיה. יצויין כי ביום ב' היה מחיר הזהב 500 דולר לאונקיה.

מחיר הנפט הבריטי מן הים הצפוני מסוג „ברנט" ירד מתחת ל־15 דולר ביום ה'.

ויצמן ניסה להרגיע את המצרים בטלפון

ידרוש לקיים היום דיון בממשלה על המצב בשטחים

מאת כתבתנו המדינית בירושלים

השר עזר ויצמן הממלא את מקום שר החוץ, ידרוש הבוקר לקיים דיון מדיני בממשלה על המתרחש בשטחים.

ויצמן עסק אתמול בניסיונות להידבר עם גורמים מצריים כדי להרגיעם בעקבות ההתרחשויות בשטחים בימים האחרונים. ויצמן שוחח בטלפון עם השר בוטרוס גאלי בקאהיר וכן עם שגריר מצרים בישראל, מוחמד בסיוני.

מטה ההסברה במשרד החוץ חיבר בסוף השבוע כמה נוסחים של איגרות שהיו אמורות להישלח למצרים. באיגרות הללו מדגישה ישראל את מחויבותה להמשך תהליך השלום. הכוונה היא להרגיע את קאהיר שאין ישראל מסתלקת מן התהליך ואינה רואה במהומות של הימים האחרונים מכשול בדרך לשלום.

שר החוץ, שמעון פרס, אשר ישוב הלילה ארצה בתום ביקורו בבראזיל ובאורוגואי, לא אישר לפי שעה אף אחד מן הנוסחים שהופנה. ויצמן ידווח הבוקר בישיבת הממשלה על התגובות הגינויים שהגיעו לירושלים מבירות שונות בעולם (במשרד החוץ נתקבלו 120 מברקי מחאה וגינוי) בין השאר ידווח ויצמן על פגישה שקיים שישי עם שגרירי בלגיה, דנמרק וגרמניה, נציגי נשיאות השוק האירופי המשותף, שהביעו את דאגתה של אירופה.

מפלגת הפועלים המאוחדת — מפ"ם
ישיבת מזכירות פתוחה — בחיפה
ביום א' 3 בינואר, בשעה 16.00, באולם „ביתנו" ברחוב ירושלים ליד התיאטרון העירוני
סדר היום:
* החינוך במיגזר הערבי
* אישור — הרכב וועדה מכינת לוועידה
החברים מתבקשים להבטיח השתתפותם

יש עוד סיבה לחטוף אבוקדו
מחיר מירבי לצרכן 2.80 ש"ח לק"ג
הזן במבצע: פוארטה
קח פרי והדיר, לי בריא!
מבצע אבוקדו ברשתות:
קו־אופ והיפר קו־אופ, שופרסל והיפרכל,
רשת היפרשוק תנובה
ובחנויות נוספות שיצטרפו למבצע.
מועצת הפירות (ייצור ושיווק)

המשכים

אלפי מפגינים מחו

(סוף מעמוד ראשון)

קשר בינו לבין מה קורה בשטחים, שבהם יש להראות יד קשה ופתוחה, עם המחיר שהדבר חייב לגבות.

„רבין, שמתפאר מעל במת הכנסת בכך שגירש פי־שלוש מתושבי השטחים, מאשר גירש הליכוד בשבע שנים" — אמר ח"הכ גרנות — „יכול להתפאר גם בכך, שבשנות כהונתו, נהרגו פי שלוש תושבי השטחים, מאשר בתקופת הליכוד."

ח"הכ גרנות אף תקף בזעם את ממשלת ישראל אשר, לדבריו, „גם אחר ועדות חקירה ושערוריות, ממשיכה לא להגיד את האמת ומדווחת על פחות נפגעים מתושבי השטחים מאשר אלה שהיו באמת."

גרנות קרא ל„שלום עכשיו" ולכוחות השלום בארץ, שלא להתחמק מהמשימה: „יותר מדי זמן לא התראנו בהפגנות למען השלום" — אמר גרנות. „כעת חייבים להיפגש לא ברווח של ששה חודשים, אלא שבת אחרי שבת עד שהרעה הזאת תיפסק. יש לנקוט בכל מיני אמצעים, בהפגנות, לחץ ציבורי ושיטות שונות. לא לתת מנוחה, כי אנחנו נאבקים על קיומנו."

השחתת הנוער

שולמית אלוני מר"צ אמרה, שכל עוד ישראל שולטת על עם אחר, נהיה עדים לתופעות חוזרות ונשנות של התפרעויות, ריכוי ומוות של תושבי השטחים, במקביל להשחתת הנוער היהודי בארץ. צריך להגיד לשמיר" — אמרה חברת הכנסת אלוני — „שרק שלום הוא הגאולה האמיתית לישראל".

אחמד אבו־עסבה, יו"ר מועצת ג'ת, הביעה את הערכתה של האוכלוסייה הערבית הישראלית להפגנה ולמארגניה. הוא קרא לאוכלוסייה היהודית במדינה להזדהות עם השביתה שהוכרזה ע"י ועד ראשי המועצות הערביות ליום שני הקרוב, תחת הסיסמה „יום השלום".

רוצים וצריכים שלום

ד"ר זכריה אל ארהה, יו"ר אגודת הרופאים בעזה הביע את הערכתו למארגני העצרת ולמשתתפיה בשמם של הפלשתינים אשר את סיבלם בתקופה האחרונה, תיאר מכלי ראשון. ד"ר זכריה אל ערהה, שפתח את דבריו במילה העברית „שלום", אמר ששלום הוא הדבר אשר בני עמו רוצים וצריכים, ורק דרך הקמת מדינה פלשתינית, לירה של מדינת ישראל, יוכל שלום זה לשרור בין שני העמים.

העצרת הופרעה ע"י חבורת אנשי כהנא אשר „טופלה" ע"י אנשי משמר הגבול שנכחו במקום, זאת אחרי שניסו לשבור את ההפגנה בצעקות גנאי, מכות, ולאחר ששברו מצלמותיהם של צלם „על המשמר", מאיר פרטוש, וצלם „חדשות", אבי הזאב.

צה"ל לא דיווח

(סוף מעמוד ראשון)

חחרוגים כפי שנמסר לתקשורת ע"י גורמים שונים.

בעוד שדובר צה"ל, בתשובה לשאלת „על המשמר" מוסר, כי עד היום נהרגו בגדה וברצועה 15 תושבים (כולל שניים בעזה ביום ו' האחרון), הרי שלדברי גורמי צבא בכירים ולעדות אנשי מילואים המשרתים בשטחים - עולה כי מספר ההרוגים מגיע עד ל־25 לפחות.

דובר צה"ל מציין בתשובתו, כי 11 איש נהרגו ברצועת עזה, ארבעה בגדה ועוד עשרות נפצעו. כן מציין הדובר, כי לצה"ל תשעה פצועים קל בעזה ובגדה.

לעומתו, דיווח מוחמד מיערי מעל דוכן הכנסת ביום ה', 16.12.87 על 19 הרוגים, בתוכם שלושה מתוך ארבעת הרוגי תאונת הדרכים בעזה בתחילת המהומות. 19 השמות אותם קרא מיערי לפרוטוקול (השמות שמורים במערכת) לא הוכחשו ע"י המשיב לחצעות הסדר מטעם הממשלה, לא ע"י דובר צה"ל ולא ע"י גורם רשמי כלשהו.

מכאן, בהעדר הכחשה, ניתן להסיק על פער של מספר חרוגים עליהם לא דווח על־ידי צה"ל לתקשורת.

אנשי מילואים ששרתו בעזה אומרים, כי המדיניות של הצבא בימים האחרונים היתה להשתלט על גופת הרוג ולקבור אותה באישון לילה, לפי עדותם, מספר מקרי מוות לא נכללו בהודעות הרשמיות וכי סביב נושא הטיפול בגופות ובלוויות יש ליקויים רבים.

אי הבהירות וחרושת השמועות בנושא זה גורמים לסערה בקרב אנשי מילואים ובקרב תושבי השטחים. לכתבנו הצבאי נודע, כי קבוצה גדולה של אנשי מילואים מתכוונת לפנות לשר הביטחון ולרמטכ"ל בעניין זה ובנושאים נוספים בהם נתקלו במהלך שירותם בצה"ל בימי המהומות.

2 הרוגים ברצועה

(סוף מעמוד ראשון)

שהועברו לאחרונה לאזור.

אלימות ללא תקדים

אתמול נערכו בירושלים הפגנות אלימות ביותר; כדוגמתן לא ראתה הבירה מאז מלחמת ששת הימים. במשך כל שעות הבוקר היה הרחוב כראשי במזרח ירושלים, רחוב סאלח־א־דין, חסום לתנועה. ההפגנות החלו בסביבות השעה 9 בבוקר, כשתלמידי בתי הספר נטשו ספסלי הלימודים והתיצבו בשילקוטיהם על גביהם ברחובות כדי להציב מחסומים ברחוב סאלח־א־דין וברחובות הסמוכים. התלמידים הסתדרו בקבוצות קטנות ופתחו בידוי אבנים על החיילים שהגיעו למקום מן המתרסים ומעל גגות הבתים.

במהומות אלה נפצעו קל שני שוטרים. כתב „על המשמר" מציין כי אנשי הבטחון גילו איפוק רב ולא ירו בנשק חם. תחילה פנו לתלמידים ברמקול בקריאה להתפזר ולאחר מכן ירו לעברם גז מדמיע. המפגינים חיבלו בכל אוביקט ישראלי שנקרה בדרכם. הם ניפצו את שמשות הבנקים הישראלים ברחוב סאלח־א־דין וניסו להעלות את הבניינים באש. נופצו גם שמשות של כלי רכב ישראלים. המפגינים עקרו עמודי תחנת אגד והעלו באש מכונית של העירייה.

נהגת שנסעה בדרך יריחו נפגעה קל בפניה כשאבן הושלכה לעבר מכוניתה. היא קיבלה טיפול במגן דוד אדום.

הוצתה „מסעדת הרועים"

באזור ארמון הנציב נזרק אבנים לעבר „מסעדת הרועים". שמשות המסעדה נופצו ונעשה נסיון להצית את המבנה. חלק מהמסעדה עלה באש.

ביום ה' בלילה נזרק בקבוק תבערה לעבר הקונסוליה הבריטית ברחוב שייך ג'ארח בירושלים. הבקבוק התלקח, אך לא גרם נזק ולא נפגע איש.

תלמידה במיכללה האיסלאמית בחברון נפצעה קל בעת פיזור הפגנה סוערת, שערכו הסטודנטים, שב־מהלכה ידו אבנים ובקבוקים לעבר מכוניות חולפות ולעבר חיילי צה"ל.

במחנה הפליטים ג'לאזון נפצע קל חייל צה"ל, כתוצאה מידוי אבנים לעבר סיור של חיילי צה"ל.

שביתת מסחר מלאה הייתה בחברון וברמאללה, כשכם היתה שביתת מסחר חלקית.

כתב עתי"ם מוסר, עם זאת, כי בקבוק תבערה נזרק לעבר אמבולנס בחברון, לא היו נפגעים ולא נגרם נזק. בשכם וברמאללה היו שביתות מסחר, אם כי חלק מהחנויות נסגרו בגלל יום השישי שהוא יום המנוחה המוסלמי.

קבוצה של צעירי חירות שביקשו לבקר במחנה הפליטים בלאטה נאלצו להסתפק בכניסה של 20 מטר בלבד לתוך המחנה, מאחר שהמפקד הצבאי של יו"ש מנע כניסתם לתוך המחנה.

המפעל הקיבוצי „גת" מנהל מו"מ לרכישת מפעל „פרי זה"

„גת" מעוניין במכסות הפרי של המפעל החדרתי, הנמצא בכינוס נכסים ● פועלי „פרי זה" הסירו התנגדותם לעסקה

מאת עמירם כהן,
כתב „על המשמר"

לאחרונה נודע על מו"מ אינטנסיבי המתנהל בין הקיבוצים גבעת חיים איחוד וגבעת חיים מאוחד לתעשיין יעקב צ'סקילה, על המפעלה משותפת של מפעל השימורים „פרי זה". פתרון זה ימנע את סגירתו של המפעל, המצוי מזה ... בונס הנכסים.

לפי ההצעה, ירכוש צ'סקילה את „פרי זה", ומפעל המיצים והשימורים „גת", שבבעלותם של שני הקיבוצים, ייכנס עמו לשותפות למשך שנתיים.

עפ"י התוכנית, יקבל „גת" הסובל מחסור במכסות פרי את כל מכסת הפרי של „פרי זה", וכן 50 אחוז מהציוד של המפעל החדרתי.

צ'סקילה, מצידו, התחייב להעסיק את כל פועלי „פרי זה" במפעליו האחרים.

בתחילה, נתקלה ההצעה בהתנגדותם הנמרצת של פועלי „פרי זה" עם מועצת פועלי חדרה כאחד. לאחרונה, לאחר שתעשיין נוסף, יוסף קרני, שניהל מו"מ עם כונס הנכסים על רכישת „פרי זה" — ירד מהנסיון לרכישת המפעל — הסירו העובדים וההסתדרות את התנגדותם להסדר, וגם הם רואים בתוכנית סיכוי אחרון למניעת סגירתו של מפעל „פרי זה".

וירשובסקי: רבין העדיף רב צבאי שלא שירת בצה"ל

מאת אבי בניהו, כתבנו הצבאי

ח"כ מרדכי וירשובסקי מבקש לאמת ידיעה, לפיה העדיף שר הביטחון יצחק רבין רב תררי על פני בוגר ישיבת הסדר, לתפקיד עוזר הרב הצבאי הראשי.

בשאילתה בעליפה שהגיש וירשובסקי לשר הביטחון, הוא תוהה על שיקוליו של השר בעת שמינה לתפקיד זה את הרב ישראל זינגרביץ שלא שירת בשירות סדיר בצה"ל, והעניק לו דרגת אלוף משנה.

לדעת חבר הכנסת, יש בבחירה זו יותר משמץ של הכנסת שיקולים פוליטיים למינויים בצה"ל. „שאם לא כן, ברור היה שמוטב היה שמוטב למנות ולהעדיף לתפקיד אדם ששירת בצה"ל" אמר. גורמי צבא מסרו כי, זינגרביץ מונה לתפקיד זה כשל העובדה שלא נתמך בפומבי על ידי מפלגה פוליטית כלשהי.

מתה הסופרת מרגאריט יורסנאר

פאריז. — הסופרת הצרפתיה מרגאריט יורסנאר, שכתבה נובלות היסטוריות והיתה האשה הראשונה שנבחרה לאקדמיה הצרפתית, מתה ביום שישי בביתה בארצות הברית בגיל 84.

יורסנאר התגוררה בארצות־הברית כ־40 השנים האחרונות ואף קיבלה אזרחות אמריקנית. כ־1980 היא נבחרה לאקדמיה הצרפתית. היא לא נישאה מעולם.

מקורבי הסופרת אמרו, כי יורסנאר התייחסה בבוז לאקדמיה הצרפתית, ואמרה שנענתה להזמנה להצטרף אליה רק מתוך נימוס.

הסופרת, שעסקה בעיקר בתקופת ההיסטורית הקלאסית וזכתה לשם בעיקר בזכות הנובלה שלה „זיכרונות אדריאן", בה היא מספרת על קורות הקיסר הרומאי אדריאנוס, שיצאה לאור ב־1951. (ע"צ, עי"ר)

מפגש תלמידים יהודים וערבים נערך ברמת השרון

מאת יהושע מריקס,
כתב „על המשמר"

מפגש ארצי של תלמידים יהודים וערבים מכיתות ה' ו' נערך ביום חמישי במתנ"ס ברמת־השרון על ידי „ניצני שלום".

מארגני המפגש: נעמי שנור מתל־אביב, שרה קרמר מירושלים, ופרחן אגביה מהכפר נוסמוס, האחראי לפעולות ניצני שלום באזור הצפון מסרו כי למפגש הגיעו 120 תלמידים. מהם 60 מהכפרים הערביים נחף, טירה, שפרעם, רכוריה ועוד. ו־60 תלמידים יהודיים ... נבחרו תלמידים חובבי ציור. לאחר פגישת היכרות ומשחקי חברה התחלקו התלמידים לקבוצות, ועסקו בציור בהדרכת ציירים מתנדבים, יהודים וערבים.

תיק־תק תיק־תק התרבות אוכלוסין

פאריז. — התפוצצות האוכ־לוסיה העולמית הסבה למשהו ממשי ביום חמישי בערב כאשר הוגש למנהל אונסק"ו פדריקו מאיור, שעון מיוחד המורה מדי דקה על שיעור התרבות האוכלוסיה ברחבי העולם.

השעון הוא מתקן אלקטרוני מפועל על ידי מיקרו־שבב שנבנה ביפן והוא רושם 1,570 לידות חדשות בעולם כל 60 שניות. השעון אף יכול להראות את מגמות ההתרבות הדמוגרפית בכל אחת מ־157 המדינות החברות באו"ם.

השעון הוגש לאונסק"ו על ידי מנהל קרן האוכלוסיה של האו"ם, נאפיס סאדיק, אשר ביקש מן היצרנים לציין באופן מיוחד מתי תגיע אוכלוסית העולם ל־5 מיליארד נפש. (ע"צ ועי"ר)

חייל צה"ל ו־2 מחבלים נהרגו ברצועת הביטחון

מאת יהודה צור,
כתב „על המשמר"

חייל צה"ל נהרג וארבעה מחבריו נפצעו בתקרית. שניים מחוליית המחבלים שתקפה אותם נהרגו. המקרה אירע ביום שישי בשעה 9 בערב, כאשר סיור צה"ל שנע באזור שכין ג'לביה לעוירה אל חאס קילומטרים ספורים מגבול ישראל, הותקף מאש מן המארב. חייל צה"ל נהרג וארבעה אחרים נפצעו. חיילי צה"ל שנותרו השיבו במכת אש חזקה, ובמקום התפתחו חילופי אש שנמשכו כמה דקות.

בסריקות שנערכו לאחר מכן התגלו גופותיהם של שני מחבלים. משעדים שכתוליה היו עוד אחד או שניים שהצליחו להימלט. במקום התקרית נמצאו נשקם האישי של התוקפים ואמצעי לחימה אחרים.

ביום שישי בשעות הבוקר התפוצץ מטען צד בעת שסיור של צה"ל עבר באזור הכפר יאתיר. במקביל פתחו מחבלים באש מרגמות לעבר סיור של צה"ל. כוחות צה"ל באזור השיבו באש מרגמות והתקרית נמשכה זמן רב בין שני הצדדים.

פרקליטות המדינה דוחה טענה לבג"ץ: חוקרי השב"כ לא עינו

פרקליטות המדינה דחתה טענות של מחבל, לפיהן עונה על ידי אנשי שב"כ ונגנבו ממנו חפצים.

ביום ו' הוגשה לבג"ץ הודעה מטעם פרקליטות המדינה בנוגע לעתירתו של פייסל אבו שראח. הוא נתפס על ספינה שעשתה דרכה מלבנון לקפריסין והובילה נוסעים. ספינה זו נעצרה על ידי חיל הים, וכמה נוסעים הורדו ממנה ונלקחו לחקירה בישראל, שאר הנוסעים הורשו להמשיך בדרכם. האירוע היה בספטמבר 1985.

העותר היה עצור במעצר מינהלי ואחר כך הוגש נגדו כתב אישום לבית הדין הצבאי בלוד. הוא מואשם בחברות בארגון עויין וכסיוע לפעילות עוינת.

פייסל אבו שראח, באמצעות עוה"ד אמנון וכרוני, עתר לבג"ץ בשתי טענות עיקריות. הראשונה כי במהלך חקירה, אנשי שירות הביטחון עינו אותו עינויים גופניים, והטענה השנייה, כי לבית הדין הצבאי בלוד אין סמכות לשפוט אותו, כי נתפס מחוץ למים הטריטוריאליים של ישראל, ודעת השיפוט הצבאי חל רק על שטח שבשליטת ישראל.

בהודעה משיבה הפרקליטות לשתי טענות אלה, כי בעקבות תלונותיו של העותר נערכה חקירה של המשטרה הצבאית וממצאיה הובאו בפני הפרקליט הצבאי הראשי. בהודעה נטען, כי מממצאים אלה שאין יסוד לתלונותיו של העותר ולא הופעלה נגדו אלימות.

בהודעה נטען, כי אכן העותר אושפז ונזקק לטיפול רפואי, אך דבר זה נובע מההיסטוריה הרפואית שלו ולא כתוצאה מלחץ פיזי. להודעה מצורפות חוות־דעת של רופאים שבדקו את העותר, המכסות את תקופת הפרקליטות.

עוד נטען, כי מעשיו של העותר מהווים עבירה על פי הדין הפלילי בישראל והתכוונו לפגוע בריבונות הישראלית, ולכן בשם שבתי משפט בישראל מוסמכים לשפוט על מעשים שנעשו מחוץ לתחום הטריטוריאלי של המדינה, כן רשאי בית משפט צבאי לשפוט על עבירות שבוצעו מחוץ לשטח המדינה.

טרם נקבע מועד לדיון בעתירה ובתשובת הפרקליטות. (עתי"ם)

עתירה לפתיחת דלתות ביהמ"ש: זהות חוקרי השב"כ ידועה לכל

בג"ץ ידון בשאלה, אם חוקרי שב"כ יעידו בבית הדין הצבאי ברמאללה מאחורי דלתיים סגורות, ממשפטו זוטא נגד שני נאשמים בפעילות חתרנית.

בפתח משפט הזוטא בעניינם, נזקק התובע להשמיע את עדות חוקרי השב"כ בדלתיים סגורות. בית המשפט, דחה את התנגדות הסנגור וקיבל את הבקשה. הנימוק היה כי קיום דיון פומבי עלול להביא לחשיפתם של אנשי השב"כ, ולמנוע מהם עדות ואפשית.

בעתירה נטען כי אנשי השב"כ נבחו משעות הבוקר המוקדמות במסדרון בית המשפט, והתהלכו בו חופשי, וכל בני משפחות הנאשמים זיהו אותם כאנשי שב"כ האמורים להעיד במשפט.

העותרים טוענים עוד בעתירתם, כי בית המשפט הצבאי ברמאללה לא נתן את המשקל הראוי להשיבותו הרבה של עקרון פומביות הדיון, שהוא עיקרון חשוב ביותר. העותרים מבקשים שבג"ץ יורה שדלתות בית המשפט ייפתחו בעת עדותם של החוקרים.

בג"ץ ידון בעתירה בהרכב של שלושה שופטים. (עתי"ם)

קרבות רחוב בסיאול, במחאה על „זיוף תוצאות הבחירות"

סיאול. — מאות מפגינים שמחו על „זיוף תוצאות הבחירות לנשיאות בדרום קוריאה" נאבקו ביום ששי עם המשטרה במרכז סיאול.

כ־1000 מפגינים זרקו אבנים ופצצות תבערה לעבר שוטרים שהפעילו נגדם גז מדמיע. המפגינים צעקו: „הלאה הדיקטטורה הצבאית" ו„הבחירות זויפו".

בעיר קוונגג'ו, בדרום מערב המדינה, הפגינו 1000 סטודנטים ואורחים שדרשו את הביטול המוחלט של הבחירות שהתקיימו ביום רביעי ואשר בהן הביס מועמד הממשלה, הגנרל לשעבר רו טי־וו, את יריביו.

לפחות שלוש התנגשויות ארעו בסיאול בין המשטרה לבין המפגינים לאחר ששוטרים חדרו לאחר מרכוזי הספירה של תוצאות הבחירות ונירשו משם 2,000 מפגינים. קודם לכן פלשו לשם מתנגדי המשטר בטענה כי בתוך הקלפיות יש פתקי הצבעה מזויפים.

המפגינים שפרצו למרכז ספירת הקולות טענו כי הם נמצאים שם כדי לשמור שפקידי ועדת הבחירות לא ישמידו „הוכחות למעשי זיוף".

המשטרה פרצה לתוך מרכז ספירת הקולות בשכונת קורו בדרום העיר לאחר שהופעלו שם מצצות גז מרמיע ותותח מים. יותר מ־900 מפגינים נעצרו.

ההתנגשות החמורה ביותר ארעה ליד „בית הנצרות" במזרח סיאול אשר בו מרוכזים המטות של קבוצות האופוזיציה, ובעיקר „הקואליציה הלאומית למען הדמוקרטיה".

הנשיא רייגן קיבל דיווח על תוצאות הבחירות בדרום קוריאה וישלח איגרת ברכה למנצח רו טי־וו — מסר דובר הבית הלבן. „ההתלהבות שאפיינה את מערכת הבחירות בקוריאה, ושיעור ההשתתפות בגבוה של 90 אחוז הם בגדר של הישג מרשים", אמר הדובר מרלין פיצווטר בהודעה מיוחדת. (עי"ר וע"צ)

כבאים מתיזים מים על הסטודנטים שפלשו למרכז ספירת הקולות בסיאול (צילום: אי.פי)

ישראל תסייע לארה"ב בפיתוח מערכת כוונון למסוגי „קוברה"

ואשינגטון. — ממשל הנשיא רייגן הודיע לקונגרס ביום שישי, כי ישראל נתבקשה לפעול ביחד עם ארה"ב לפיתוח וייצור משותף של מערכת הכוונה לילית למסוקי תקיפה מדגם „קוברה א.ה. — 1".

ישראל תשלם לארה"ב 62 מיליון דולר, שליש של ההוצאות הכלליות, ותקבל 40 מערכות כאלה למסוקי „קוברה" של חיל האוויר הישראלי. ארה"ב תקבל 80 מערכות למסוקי „קוברה" של חיל הנחתים האמריקני. ארה"ב תשקיע בפרויקט 124 מיליון דולר כחלקה בפיתוח ובייצור.

„פרויקט זה יביא להורדת העלות של הפעלת מערכות כוונון־לילה חדשות, בניצול פיתוח ישראלי קודם, והודות ליעילות נוספת שתושג כתוצאה ממאמץ פיתוח משותף", נאמר בהודעת משרד ההגנה מיום שישי.

„המערכת תאפשר למסוקי ה„קוברה" הישראלים לתקוף מטרות בלילה, בעשן ובערפל. היא גם תעניק למסוקי התקיפה האלה יכולת לתקוף שריון אוייב המתקרב בלילה", נאמר בהודעה. (עי"ר וע"צ)

הנסיך צ'רלס נפל בבורסה

לונדון. — הנסיך צ'רלס הפסיד עד 7 מיליון ליש"ט (12.6 מיליון דולר) בהתמוטטות שערי המניות בבורסות העולמיות באוקטובר — העריכו מומחים פיננסיים כאן ביום שישי.

יורש העצר הבריטי, שרכושו האישי מוערך ב־120 מיליון ליש"ט (216 מיליון דולר), רמז על הפסדיו בנאום שנשא בפני חברי הבורסה הלונדונית ביום חמישי. (עי"ר)

מנהיגת האופוזיציה בפקיסטאן נישאה במסיבה מפוארת, ואז ירדה לחגוג עם העם

בנזיר וזרדארי בחתונתם (צילום: אי.פי)

קראצ'י. — אלפי פקיס־טאנים יצאו לרחובות לחגוג את נישואי מנהיגת האופוזיציה, בנזיר בהוטו, ביום שישי.

החתונה התקיימה במסיבת ענק של זיקוקין די־נור, מוסיקה, שירה והכרזות פוליטיות.

מנהיגת האופוזיציה בת ה־35, ובעלה החדש, עסיף זרדארי, נסעו ממסיבת החתונה המפוארת לחגיגה עממית באחת השכונות העניות של קראצ'י.

בנזיר בהוטו, בתו של ראש הממשלה הקודם, זולפיקאר עלי בהוטו, שהוצא להורג, נישאה לאיש העסקים זרדארי בן למשפחה עשירה בעלת קרקעות רבים.

נישואיה של בהוטו הוסדרו באמצעות קרובים, בהתאם לנוהג הפקיסטאני.

החשודה בפיצוץ המטוס הקוריאני החלה לדבר; קוריאה: המטוס פוצץ

סיאול. — ממשלת דרום־קוריאה הודיעה אתמול כי התפוצצות באוויר גרמה להתרסקותו של מטוס הנוסעים הדרום־קוריאני בשמי ת'אילנד וכורמה בחודש שעבר.

משרד התחבורה הדרום קוריאני הודיע, כי השלטונות משוכנעים עכשיו כי המטוס התפוצץ באוויר לאחר שנבדקו שברים מן המטוס שהוצאו מים אנדמאן לאחר האסון. הדובר אמר, כי 115 הנוסעים ואנשי הצוות במטוס ניספו.

ההודעה נמסרה בעת ובעונה אחת עם ידיעה ששודרה ברדיו סיאול, לפיה האשה האסייאנית החשודה במעורבות בפיצוץ המטוס החלה לדבר עם חוקריה לאחר שהוסגרה מבחריין.

בידיעה צוטטו חוקרים שאמרו, כי האשה איננה קוריאנית והיא או יפנית או סינית. היתה זו הפעם הראשונה שהאשה הפרה את שתיקתה מאז שהגיעה לסיאול ביום שלישי שעבר.

רדיו סיאול הודיע בינתיים, כי האשה החשודה בהטמנת המצצה במטוס הפרה את שתיקתה. (עי"ר וע"צ)

שפירא: דיניץ יתפטר מהכנסת בפברואר

ח"כ אברהם שפירא אמר בסוף השבוע, כי בגלל הסיכסוכים בין ראש הממשלה וממלא מקומו נוצר מצב שאף אחד לא מנהל את המדינה וכי ממשלת האחדות מתקשה לתפקד.

בערב ראיונות עם גבי גזית ושלום קיטל, בגבעתיים, גילה ח"כ שפירא, כי שמחה דיניץ יתפטר מכהונתו כח"כ רק בחודש פברואר.

ארה"ב החלה לייצר מחדש פגזים המכילים גז עצבים

וושינגטון. — הממשל האמריקני שם קץ למוראטוריום שקיים במשך 18 שנים על יצור כלי נשק כימיים, ופתח בייצור פגזים טעוני נשק כימי, כולל גז עצבים רעיל. — הודיע משרד ההגנה בוושינגטון ביום חמישי.

פקידי משרד ההגנה אמרו עם זאת כי על אף שפגזי הגז הרעל מיוצרים באישור הנשיא רייגן והקונגרס, ארצות הברית מקיימת משא ומתן על איסור השימוש בנשק כימי בארה"ב ובמדינות אחרות. (עי"ר)

סירות תותחים איראניות תקפו מכליות־על במיפרץ

מכלית־על דנית הותקפה אתמול על ידי סירות מירוץ של המשמרות המהפכנים האיראנים, אך המשיכה בדרכה.

המכלית „קאמרה מארסק" היא מכלית־העל שלישית שהותקפה במשך יומיים.

מקורות של חברות הספנות במפרץ אמרו, כי המכלית הדנית המשיכה בדרכה אל מיצר הורמוז מלווה על־ידי מסוק אמריקני. עיתונאים שחגו מעל המטוסים לא גילו סימני נזק באונייה. רב־החובל עימו יצרו העיתונאים קשר רדיו, לא היה מוכן למסור פרטים.

דובאי.— סירות מירוץ המופעלות על ידי המשמרות המהפכנים של איראן תקפו ביום שישי בבוקר מכלית־על סעודית בדרום המפרץ הפרסי ופתחו כאש בתותחים קלים מטווח קרוב ללא אזהרה על המטרה — מסרו מקורות של חברות הספנות כאן.

התותחים הקלים בקוטר של 20 מ"מ גרמו נזק מועט בלבד לאוניה הענקית. ההתקפה אירעה בשעה 3.30 לפנות בוקר לפי השעון המקומי.

מקורות חברות הספנות מסרו כי האונייה היא „סעודי ספלנדור" במעמס של 280,500 טון בבעלות חברת הספנות הסעודית ונושאת דגל נוחות ליברי.

עיתונאים שטסו מעל המכלית מסרו, כי הבחינו בכמה פגיעות של פגזי תותחים בירכתיים, אולם לא יותר מזה.

עוד נמסר כי האניה עגנה מול דובאי בעת שהותקפה. (עי"ר, ע"צ)

סקר: הארט בראש מירוץ המועמדים הדמוקרטים

ואשינגטון. — גארי הארט מוביל במירוץ למועמדות מטעם המפלגה הדמוקרטית לנשיאות, שלושה ימים בלבד לאחר שחזר להתמודדות — המראה סקר שנעשה בשביל „ואשינגטון פוסט" ורשת הטלוויזיה אי.בי.סי.

הסקר שפורסם כאן בשבת הראה כי מועמד אחר, סנטור רוברט דויל, הקטין את המרחק בינו לבין סגן הנשיא ג'ורג' בוש, בהתמודדות במחנה הרפובליקני.

הארט חזר למירוץ ביום שלישי שעבר, שבעה חודשים לאחר שפרש בעקבות הסתבכות עם דוגמנית מימיאמי.

הסקר הראה, כי הארט מועדף על ידי 30 אחוז מבין הבוחרים הדמוקרטים ואחריו צועדים ג'סי ג'קסון עם 20 אחוז ומושל מאסצ'וסטס מייקל דוקאקיס עם 15 אחוז. כל יתר המועמדים הדמוקרטים זכו לתמיכה בשעור של פחות מ־10 אחוז.

במחנה הרפובליקני מוביל סגן הנשיא בוש עם 44 אחוז.

רוב הבוחרים אמרו עם זאת כי הם מעריפים את הדימוקרטים על הרפובליקנים בכל הנוגע לניהול יחסי חוץ, ברוב של 49 ל־39 אחוז. אילו התקיימו בחירות כיום, אמרו 48 אחוז מן הנשאלים שהם יבחרו במועמד דמוקרטי. 33 אחוז אמרו כי יבחרו במועמד רפובליקני. (עי"ר וע"צ)

יוסף ביגון ומשפחתו יגיעו ארצה ב־18 בינואר

מוסקבה. — פעיל העלייה הוותיק בברית־המועצות, יוסף ביגון הזמין כרטיסי טיסה לעצמו ולמשפחתו והם אמורים להגיע לישראל ב־18 בינואר — הודיע בנו ביום שישי.

בוריס ביגון מסר, כי אביו ממתין עכשיו לאישור הטיסות מחברת התעופה הסובייטית „ארופלוט". הוא אמר לכתב רויטר, כי משפחת ביגון תטוס לבוקרשט, תעשה שם לילה ותמשיך לישראל למחרת.

יוסף ביגון שוחרר מן הכלא לאחר שוכה בחנינה בחודש פברואר, הוא קיבל רשות לצאת כבר בסתו, אולם על אף שניהל מאבק של 16 שנים על הזכות לצאת הוא סרב בתחילה לעזוב והמתין לתוצאות מאבקו של בנו בוריס על הזכות לשוב לברית־המועצות אם ירצה בכך. (עי"ר)

הברוקר שמעל במידע פנימי נדון ל־3 שנות מאסר

ניו־יורק. — איוואן בוסקי מי שהיה בעבר איש כספים רב עוצמה בוול סטריט נדון לשלוש שנות מאסר ביום שישי תוך אזהרה חריפה של השופט כי יוטלו עונשים כבדים על כל מי שינצל לרעה מידע פנימי על עסקי חברות שמניותיהן נסחרות בבורסה.

סנגורו של בוסקי, עורך־הדין ליאון סילברמן עורר תרוה בוול סטריט כאשר גילה, כי מרשו בוסקי מסר לשלטונות מידע על עבירות שביצעו חמישה משרדי ברוקרים גדולים ו־15 אנשים פרטיים.

שלוש השנים נגזרו לבוסקי במסגרת עיסקת טיעון, אשר על־פיה כבר שילם 100 מיליון דולר כקנסות שהטילה עליו הנציבות לבורסה ולניירות ערך. (עי"ר, ע"צ)

„הערבים יפעילו סנקציות נגד ספקיות נשק לאיראן"

כווית. — הפסגה הערבית ברבת־עמון קיבלה החלטות סוריות נגד איראן — כך עולה ממסמכים שהגיעו לעיתון „אלקבס" הם מגלים, שהמנהיגים הערבים הסכימו לראשונה להטיל סנקציות על המדינות שיספקו נשק לאיראן, זאת על ידי עיון מחודש ביחסים הכלכליים והמסחריים עימן. גם אסד הסכים להחלטה זו.

„אלקבס" השיג את הנוסח הרשמי המלא של החלטות הפסגה הערבית בעניין מלחמת איראן־עירק והמצב במפרץ, החלטות שלא פורסמו בתום הפסגה. (עי"מ)

יבקן ינו וניגל

הגיון של מוח אנאליטי

אותו יצחק רבין, שאמר שהוא מעדיף לנסוע ביו"ש עם דרכון ירדני, מתפאר שהרס בתים בשטחים יותר משרי הביטחון של הליכוד. לזכותו אפשר לומר, שהוא דובר אמת

מאת נפתלי בן־משה

מספרים על רבי לוי יצחק מברדיצב, שהיה מופלג באהבת ישראל ונהג ללמד זכות וסניגוריה על כל יהודי — שפגש בדרכו בחור שעישן בשבת. קרא ר' לוי יצחק לבחור ושאל אותו, כדרכו בלשון רכה: „בחור צעיר, האם ידוע לך ששבת היום?"

„ברור שידוע לי", עונה הצעיר.

ממשיך ר' לוי יצחק לשאול: „אולי אינך יודע, שאסור לעשן בשבת?

עונה לו הצעיר בהתרסה: „וכי מי אני לדעתך, רבי, בור ועם הארץ, שאינו יודע שאסור לעשן בשבת?"

מרים רבי לוי יצחק מברדיצב את עיניו ואת ידיו כלפי מעלה ואומר: „ריבונו של עולם, ראה גדולתו של בחור יהודי — לעשן בשבת הוא יעשה, אך לשקר הוא לא ישקר".

נזכרתי בסיפור חסידי נחמד זה, כששמעתי את יצחק רבין נתריס כלפי מתקיפיו מהליכוד ומתפאר, שכל מה שעשו שרי הביטחון מהליכוד בשטחים הוא עשה פי כמה יותר מהם — הוא הגלה יותר מהם, הוא הרס ואטם בתים יותר מהם והוא שם במעצר מינהלי יותר מהם. אפשר לומר על רבין הכל ואפשר לחשוב על דבריו מה שרוצים, אך אי־אפשר לומר עליו שהוא אינו דובר אמת. היה חסר רק שיתפאר, שהליכוד עשה מלחמה אחת בלבד ואילו המערך עשה ארבע מלחמות (כולל מלחמת העצמאות).

דובר אמת

זה אותו יצחק רבין, בעל המוח האנאליטי, שמדבר תמיד בהגיון משכנע; רמטכ"ל מלחמת ששת הימים, בעל הנאום המפורסם מעל הר הצופים; שר הביטחון שהצליח להעלות את ההתנגדות לפרויקט הלביא לרמה עקרונית ולאומית מרטיטה־לב; ראש הממשלה, שאמר שהוא מעדיף לנסוע ביהודה ושומרון עם פספורט ירדני; שר הביטחון שאמר, שאלפי־מנשה והישובים מעבר לקו הירוק אינם תורמים מאומה לביטחון המדינה; האיש שאינו מפסיק לטעון, שאת הטרור הערבי אי־אפשר לחסל בכוח הזרוע.

אך זה גם אותו יצחק רבין, שבעת שהיה שגריר ישראל בארה"ב, יעץ לממשלה להעביר את ההפצצות לעומקה של מצרים, וזה אותו יצחק רבין, שבעת שהיה באופוזיציה לממשלה, הזהיר מבעוד מועד בפני ההרפתקה הצבאית בלבנון, אך יעץ לאריק שרון להדק, להדק את המצור על ביירות. עכשיו לך ותמצא הגיון בדברים. הגיון לא תמיד יש, אך מה שאפשר לומר לזכותו של יצחק רבין, שהוא תמיד דובר אמת. בכל־אופן, את האמת שבלבבו.

לא מבין

אני מודה שאינני בקיא בהלכות שלטון צבאי וגם אינני תופס בדיוק את ההגיון, את האילוצים ואת הדינאמיקה השולטים והמכתיבים את מהלכי השלטון הצבאי. אז אני שואל על תקן של לא יודע ולא מבין. מעולם לא הבנתי מדוע צריך צה"ל לסגור בכוח המגנה של ערבים בקאסבה של שכם (למשל)? ומדוע אם סוחרים ערבים סוגרים את חנויותיהם (מרצון או מאונס) צריך צה"ל להכריח את בעלי החנויות לפתוח אותן (בשביל הלקוחות היהודים?) או כעונש, לאטום אותן? או מדוע צריכים חיילי צה"ל המסכנים לפטרל בסימטאות עזה העקלקלות — מה הם מחפשים שם? שיפגינו, שיסגרו את החנויות — מדוע לא? חופש אין להם. עצמאות אין להם. מדוע צריך למנוע מהם גם את זכות המחאה?

עוד לפני כשנתיים הצעתי במאמר שפירסמתי בעיתון זה — להסתלק כל עוד נפשנו בנו מעזה, שאינה נותנת לנו דבר — לא ביטחון, לא כוח, לא מרחב, אלא רק צרות, כאבי־ראש, בושות והתבוססות בתוך ביצה של עוני וצפיפות ועזובה ומשטמה עזה כמוות. אפשר למסרה לירדן (מוצא אל הים) או למצרים ממנה כבשנו אותה (כפקדון) זמני עד לפתרון הסופי. אם שתי אלה יסרבו (תופעה מדינית מעניינת לכשעצמה) — להשאיר אותה לעזתים, שיעשו בה מה שהם רוצים. אגב, במאמר הנ"ל אני מפרט תוכנית שלמה, כולל גיוס עזרה בינלאומית בממדים גדולים לשיקום הרצועה ככל שיתאפשר.

כששמעון פרס הרהיב עוז להציע פירוז עזה — למה בדיוק הוא התכוון? אך הפרטים אינם חשובים כרגע. חשוב הכיוון. שמעון פרס הוא בכיוון הנכון, וצריך לתת לו את מלוא הגיבוי המוסרי ואת מלוא התמיכה הציבורית.

יצחק רבין, מתריס ומתפאר

ניחות קטורת

לא הבנתי מה קרה לידידנו לוי מורב, שהתנפל בשצף־קצף כזה על יוסי שריד. אפשר לומר על יוסי שריד הכל, אך אי־אפשר לומר עליו שהוא אידיוט. אפשר גם לומר כמה דברי שבח על יוסי שריד, גם אם לא תמיד אני מסכים עמו (למשל שהוא עזב את מפלגת העבודה, כה היתה לו השפעה גדולה, ועבר לר"צ המפוקפקת). גם אני קראתי מה שנאמר ונכתב על שרון ב„דף הירוק" וריח קטורת לא נעים עלה באפי. אמנם נכון, שלא צריך לערבב ושצריך לדעת להבחין בין הדברים — לקלל את הרע ולברך על הטוב. זה נכון, אך לא כשמדובר באריק שרון. מדוע? ראה הרובע המוסלמי בעיר העתיקה.

משחקי מלחמה

המצב במזרח־התיכון מזכיר את מזג האוויר אצלנו בסתיו ובחורף. השמים בהירים וצחים, השמש זורחת ומחממת וטוב על הנשמה. ישנה איזו עננה קלה בפאתי הרקיע, שאיש לא שם לב אליה. אך לפתע ללא אזהרה מוקדמת ובלי שתבין מה קרה — מגיחה רוח ממערב ופורעת הכל. העננה הקלה הופכת לחשרת עננים, ומכאן לא רחוקה הדרך לסופת רעמים וברקים ולגשמי זלעפות. מה שנראה כיום כמצב פוליטי נוח ורגוע מבחינתה של ישראל, עלול להשתנות מן הקצה אל הקצה במשך שנה אחת בלבד, אם יצחק שמיר, משוש נפשם של הערבים הקיצונים, ינצח ישראל תסגור או את הערוצים לשלום — כפי שקרה במלחמת יום הכיפורים.

כמה אנשים חזו בשנת 1973 את הסופה המתקרבת? מעטים בלבד, ובעיקר אופוזיציונרים מן השוליים. אך מי שמע להם? הם נתקלו באטימות ובגבהות־לב, ראו בהם טרדנים רואי־שחורות מלידה. הם נשמעו כאותם עורבים היודעים לצרוח רק רע רע.

היום המצב שונה בתכלית. בראש המזהירים ובראש הדוחקים לפעול מהר מן נאחר, ניצב לא אחר אלא שמעון פרס, חברו של משה דיין מאז ויו"ר מפלגת העבודה, ואיתו כל מי שנמצא שמאלה מן הליכוד. היום התנאים המדיניים ליוזמות שלום הם מבטיחים פי־כמה מכפי שהיו ב־1973. לכן מידת הסיכויים לסלק את הליכוד — המכשול לשלום — מן השלטון היא כמידת היכולת לשכנע את העם, שהוא אינו בוחר רק במפלגות ובחברי כנסת, אלא בעיקר בין שלום לבין מלחמה. זו אינה משימה בלתי אפשרית.

מפנה חיובי ב„קונגרס העציצים"

הקונגרס הציוני הל"א, שהסתיים בהמולה ובתיגרות ידיים, סימן עם זאת נקודת־מפנה: שינוי יחסי הכוחות, שהחזיר את תנועת העבודה לראשות התנועה הציונית

מאת יוסף גלילי

הקונגרס הציוני הל"א הסתיים בקול „ציון עציצים" ונסיונות אין־ספור לטרפד הצבעות על־ידי הימין, שסירב להשלים עם עובדת היותו מיעוט בקונגרס — נסיונות שהופרו על־ידי קואליציה רחבה של הציונות והפרוגרסיבית. לראשונה בקורות הקונגרסים הופיעו נציגי הזרמים והמפלגות בתפוצות, כתוצאה מבחירות דמוקרטיות, כגורם משפיע ולעתים קובע בהכרעות מדיניות ובכל שאר התחומים. זהו מפנה משמעותי שעשוי להשפיע על כיווני ההתפתחות של התנועה הציונית והסו־כנות היהודית בעתיד.

בהתייחסו למהומות בקונגרס הל"א, אמר הרב אלכסנדר משה שינדלר, מראשי הרפורמים בארצות־הברית: עד עתה אנו היינו המפסידנים, כיום התהפך הגלגל והם המפסידנים. קשה להם לקבל את הדין שהם במיעוט בקונגרס ובעם היהודי. כאשר היינו במיעוט נאבקנו עד שישראל הכירה בנו. הליכוד והמזרחי לא יטשו את ההסתדרות הציונית וימשיכו בעבודה משותפת אתנו.

„זה הקונגרס השלישי שאני משתתף בו, ולכן אינני מופתע מהבלגן, יחד עם זאת אינני מתוסכל ולא מאוכזב. זאת המוסיקה של החיים היהודיים בכל הגוונים. אם יש רמה שאני רוצה להגיע אליה זו אהבת ישראל"...

„אני אסיר תודה לשותפות שלנו עם מפ"ם ו„העבודה". אנו נחושים לקיים את ההסכם בינינו במטרה לחדש את התנועה הציונית. אנו משתדלים לחזק את הזהות היהודית. בלעדינו מאות יהודים היו מתרחקים מן היהדות". הרב שינדלר מודע לעובדה, שנישואים מעורבים הם עובדה. „יש לנו שתי אפשרויות לנסות לקרב, או לדחות מאתנו חלקים מן העם. החלטנו לקרב אותם".

בחזרה לתגה

ההסתדרות הציונית היא במשבר עמוק, מבחינת טעם ותכלית קיומה, מפני שאיננה גורם קובע בחידוש העליה לישראל — אמר לנו אהרון ידלין, מזכיר התק"ם. עם זאת, הוסיף, ישנן כמה תופעות חיוביות שיש עמן, אולי, סיכוי לשינוי: לראשונה נערכו בגולה בחירות לקונגרס, ויש מעורבות פעילה של יהודי התפוצות בתהליכי הקונגרס. כן הופיעו לראשונה שתי קבוצות משמעותיות בעם היהודי — הרפורמים והקונסרבטיבים, ומכאן סיכוי ליתר הזדהות עם אידיאולוגיה של מרכזיות ישראל ושובה של תנועת העבודה להגה המנווט את ההסתדרות הציונית. כן הורגשה התעניינות בדור הצעיר המגשים.

„גיטו נפשי"

הרב הראשי של הקהילה הליברלית בהולנד, הרב אברהם סוטנדורף, מתנגד להצעה „לפגוע במעמד הפליט של יהודי ברית־המועצות ובעזרה „לנושרים", למרות שהוא נגד נשירה.

בהתייחסו להפגנות החרדים בישראל אמר, כי הם חיים ב„גיטו נפשי", בעוד שהרפורמים והקונסרבטיבים אמונים על תורת הנביאים. „אני מרגיש עצמי קשור לרעיון הסוציאליסטי היהודי, הגורם החירות והחברה שוויוניים יותר. לדעתי, יונק הארס החילוני מאותו מעיין, כמונו. אנחנו לא חיים במעגל סגור, אלא נחוש איש את רעהו".

משה קגן, חבר הוועד הפועל הציוני מטעם מפ"ם (ניו־יורק), סבור כי למרות הקשיים והאירגון הלקוי, זה היה קונגרס של מפנה בגלל הטעמים הבאים: יחסי הכוחות בקונגרס השתנו, לגוש הפרוגרסיבי — מפ"ם, העבודה, הקונפדרציה, הרפורמים והקונסרבטיבים, שהם הרוב — יש מרחב תמרון ופעולה לעבודה ציונית קונסטרוקטיבית; בחירתו של שמחה דיניץ ליו"ר ההנהלה הציונית העולמית יוצרת סיכוי לשינוי. זה תלוי מכושר מנהיגותו והתמצאותו בענייניה המסובכים של התנועה הציונית. אין ספק, שהליכוד כאופוזיציה ישתדל להכשיל את דיניץ ואת הקואליציה החדשה; המפנה, לו מצפים, צריך להיות לא רק במבנה אלא גם במישור הערכי־אידיאי. יש להחזיר את התנועה הציונית לזירה הפוליטית. „אסור שהשותפים שלנו בסוכנות היהודית ימנעו זאת. הגישה שלנו היא לקרב את אנשי הסוכנות לתנועה הציונית".

בעיית הזהות

הנרי בולכקו, ממנהיגי מפ"ם בצרפת, אומר, כי כיום צריך להשתית את הציונות על יהודים שאינם חיים בצילה של סכנת השמדה. הבעיה היא, כיצד להניע את בני הדורות החדשים לזהות יהודית שתבוא לידי ביטוי בהתחייבות מעשית ולא רק אידיאית עם מדינת ישראל. „חילופי השקפות בין ישראל לבין התפוצות הם חשובים אם מגיעים לתוצאות מעשיות. השאלה היא אם המנהיגות הציונית מוכנה לאתגר זה."

אשר לעליה לישראל, הנרי בולכקו אינו סבור שתתרחש קטסטרופה שתביא לעליה המונית. הוא מציין, כי על הקפיטליזם עובר משבר חמור, הארצות הסוציאליסטיות תוהות עתה על עתיד החברה שלהן (אחרי 70 שנות המהפכה). הוא מאמין, שישראל יכולה להיות גורם מושך עליה בשלושה תנאים. שמירה על התדמית של חברה שוויונית, שישראל מציגה על־ידי הקיבוצים; שלום באזור, שיגביר את העליה; הגברת המעורבות של יהודי התפוצות במדיניות הישראלית. ישראל, מדינת כל היהודים, אינה יכולה להתבסס על שותפים אילמים, ציונים וחרשים. הוויכוח עם האמריקאים בקונגרס הל"א מחייב חיפוש דרכים חדשות לדו־שיח קונסטרוקטיבי עם יהודי התפוצות.

שאלתי את הנרי בולכקו, כיצד התרשם בביקורו במוסקבה לגבי האפשרות יציאת היהודים?

„חזרתי עם הרושם שהאווירה חיובית. נפגשתי עם גורבצ'וב ועם שר החוץ הסובייטי שאמרו לי: „נדון בהצעותיהם". מרוצה בתהליך הקשור עם הצלחת מדיניותו החדשה של גורבצ'וב, הנתקלת בקשיים."

נקודת המפגש: מפ"ם

דרכו של פרופסור קלימובסקי — לשעבר דיקן באוניברסיטת בואנוס־איירס — אל הציונות ומפ"ם, החלה כאשר „הפסקתי להתייחס לנושא היהודי בדרך קוסמופוליטית והנושא הפך לאישי. ישראל ובעיותיה עניינו אותי בצורה מעמיקה ונקטתי עמדה כלפי בעיותיה. התנועה שהיתה הכי קרובה אלי, שבה מצאתי נקודת מפגש ואמפתיה — היתה מפ"ם והתנועות הפרוגרסיביות סביבה".

— משטר הקולונלים בארגנטינה הביא לתמורה בקרב היהודים?

„לדעתי לא. חלק קטן מהקהילה, המונה כ־250 אלף יהודים, סבור שצריכים להיות יותר נמרצים במלחמה לזכויות האדם. בזמן הדיקטטורה, הקהילה שמרה על שתיקה. עם החזרת הדמוקרטיה יש התעוררות מסוימת של מעורבות בנושאים פוליטיים.

— איזה עתיד צפוי לקהילה היהודית?

„יש בקהילה דחף לפעילות תרבותית ענפה. המעורבות של יהודים רבים במנגנון הפוליטי ממסדי בארגנטינה מעורר דאגה בקרב אנשי הקהילה. הם חוששים שזה עלול להביא לאנטישמיות.

— מה צריך הממסד הציוני לעשות כדי לקרב את הקהילה לישראל?

„עליו לעשות הרבה דברים: מומחים לתקשורת המונית צריכים לעזור להציג באור חיובי יותר את הציונות ואת ההתפתחות ההיסטורית של הציונות; ויש להציג את כוחות השלום בישראל. האוכלוסיה בכללותה ולמחצית האוכלוסיה היהודית נוטות לחשוב על ישראל כעל מעצמה מתוחכמת וחכמה אבל ריאקציונית־מלחמתית עם התנהגויות המתאימות לשלטונות כיבוש.

למרות זאת הצליחו כמה מן העתונים היהודיים להגיע למספר רב של קוראים, ביניהם גם לא־יהודים, המקבלים מידע על המאבק למען השלום וזכויות האדם בישראל ועל ההישגים ההיסטוריים המתקדמים בארץ. „גואה ציון" (צמח הורשה), בקטעת של מפ"ם, אמר, הוא דוגמה מה אפשר לעשות וכיצד להשפיע על דעת הקהל. הוא נחשב „לעיתון היהודי הטוב ביותר בארגנטינה ולא רק שם. הוא מופץ ב־5000 עותקים, עובר מיד ליד, ממש נחטף", כדבריו.

על הפרץ

ראש דסק לענייני היום: לוי מורב עורכת אחראית של עמודי הפנים: עמית אונר

טרנספרמציה

חזרנו לתל־אביב. שלוש לפנות בוקר. בכיכר מלכי ישראל עמדה מכונת האשפה חרישית. מאז הם אינם יש לנו שקט...

פתאום הכל נורא נקי. נורא מסודר. בערב ירדנו במדרון יפו כדי לקנות פיתות. במעלה רחוב שדרות ירושלים קידם את פנינו השלט „מאפיית רפולעפייה". חנינו בצד וחצינו את הכביש. התבוננו בו היטב, באיש המקריח, המניף ידיו המגויידות בפנים מלוהטות מחום. כמה זה מחמם את הלב לראות רמטכ"ל לשעבר מוכר פיתות ביפו.

לאחר מכן ירדנו עמוק לתוך העיר העתיקה. מראהו של הנגרל בסינר עורר בנו תיאבון למנת חומוס יהודי. איפה שהיתה מסעדת „יונס" עמד מתקן המסעדה הניירות החרש, „רוקמנית". מלצרים מגוקנים עטורי ציצית קרמונו ב„שלום עליכם" לבבי. אכלנו רגל קרושה, בורשט ומסטיקים.

חומוס כבר אי־אפשר להשיג בעיר היאת.

חזרנו לתל־אביב. שלוש לפנות בוקר. בכיכר מלכי ישראל עמדה מכונת האשפה החרישית. מאז הם אינם יש לנו שקט. לא מתעוררים בלילה מצווחות בערבית. יובל נאמן עומד שמה עם סחבות מחאקי, מפקח על חמישה רובוטים האוספים את הזבל בידיים עדויות כפפות.

מאז נסעו הרכבות מאוד נעים כאן. מאוד שקט. הכיכר שכחה את ההפגנות הגדולות, וכעת מטיילות בה גברות זקנות עם פודלים לבנים ומשרתות שחומות־עור, שקוראים להן פטמה, אבל הן מהפיליפינים. נשים מסבות לכוס קפה של בוקר בבית הקפה שטוף השמש בפינת השדירה, בלי שאיזה טיפוס אוריינטאלי ילטוש בן עיניים. עכשיו הן מתענגות. סביבן מכרכרים רק תימנים.

„את שומעת", אומרת אחת לחברתה. „אתמול בא חמי, אומרים שפעם קראו לו מוחמד, לתקן אצלי את הברזים. הו, וזה היה כזה ברוז..."

„את לא יודעת מהחיים שלך, מותק. עוד לא ראית את מוסי. הנגר שעשה לי את המטבח".

הכל שקט ואביבי. מי יכול בכלל לזכור שפעם היה פה סיכסוך. על איזה סיכסוך אתם מדברים, בכלל. מאז נהיה יובל נאמן ראש ממשלה ודרוקמן שר הפנים נהיה הכל כל־כך שקט ותרבותי. אם היינו יודעים את זה קודם, לא היינו דואגים כל־כך שמא נהפוך ללבנטינים.

אילן שיינפלד

פרחים פתוחים

חבלי הפרנסה, הקושרים את ערביי עזה ושכניהם היהודים יגברו בסופו של דבר על ההיבטים הלאומיים — עד המהומות הבאות ■ בימים רגילים זו עונת שיא ברווחים, אבל אלה אינם ימים רגילים. שווי הפרחים עלה — אבל אין מי שיקטוף

מאת שלי יחימוביץ'

תגיד לי, השתגעת? ישאל אותך הסדרן בתחנת המוניות בבאר־שבע, כשתבקש מונית לעזה. אפילו נהגי המוניות, אלה שהמדבקה שלהם מתקתק יחד עם הדופק של הרצועה — הרימו ידיים. ההשלכות של הניתוק בינם לבין הרצועה הן כלכליות, בעיקר, המתירים במוסכים בבאר־שבע עולים פי־שניים־שלושה. כך גם חלקי החילוף לרכב, וכן כל הקניות הביתי, שעד עכשיו מולא גם הוא בשוקי עזה ורפיח.

הקשר בין עזה לשכונותיה — נתיבות, שדרות, באר־שבע, המושבים — הוא הדוק מכפי שאפשר לשער. רק בעיתות מצוקה, כמו עכשיו, אפשר לראות עד כמה הוא הדוק. התלות הכלכלית היא הדדית, ומהמהומות יוצאים נשכרים רק ראשי אירגוני הטרור וכמה פוליטיקאים ישראליים. מרקסיסטים יאמרו, שלמהומות פונקציה נוספת: הן מחריפות את הקונפליקט וכך יבוא גם פתרונו. אבל הרווח הרווחים — מפסיד בצד היהודי — מושבי הדרום הם הראשונים להיפגע. ב־15 השנים האחרונות עברה העבודה השחורה במושבים לידיים ערביות. עכשיו, לפני חג־המולד, השוק האירופי משוע לפרחים. בימים רגילים זו עונת שיא ברווחים, אבל אלה אינם ימים רגילים. שווי הפרחים עולה, אבל אין מי שיקטוף אותם. הפרחים נפתחים וקמלים וגם אם כל המשפחה על טפה תצא לקטוף אותם — היא לא תתחרה עם כמה עשרות עותים מיומנים. גורלם של ההדרים דומה.

מסלול המכשולים

תושב רפיח, העובד באחד ממושבי הדרום, בא לעבודה כששימשות הפג'ו הישנה שלו מנופצות כליל. בתוך עזה, בדרך למחסום ארז, מסלול מכשולים, כשהמחסום עצמו, על חייליו הדרוזים מוכי רגשות האשם — הוא בריחה לידו. 100 מטר לפני המחסום רגמו אותו כמה צעירים בלי רחמים, כאילו היה יהודי וקראו לו בוגד. מבחינתם, הליכה לעבודה אצל היהודים היא חבלה כאי־נורמליזציה. מחמור מוכן לעבור את מסלול המכשולים הזה, פשוט משום שאחרת לא יהיה לו כסף לפרנס את משפחתו. לא, הוא צוחק, הוא יתלונן במשטרה המקומית, הוא פשוט ילך למוסך ויתקן את השמשות על חשבונו. בלי ביטוח ובלי בטיח.

דווקא היכן ששונאים, ערבים שנאה גדולה, וקוקים להם יותר מכל. מהשוק בנתיבות ורקו את הסוחרים מעזה במכות ובאיומים אחרי רצח ג'רוסי, ממושב סמוך. השכן. אבל מעבורות הבניין, הנקיון והחקלאות — לא יעלה על הדעת לזרוק אותם. והמעסיקים היהודים ממשיכים לבוא אל המחסומים ולהמתין לפועליהם כמו אוהבים נכזבים.

נוכחות יהודית גאה

יש כמה מתנחלים מגוש קטיף שנוהגים לבוא לרצועה כדי להפגין נוכחות יהודית גאה. אבל רוב היהודים הבאים לשם, עושים זאת מתוך מוכח, מתוך צרכים כלכליים יום־יומיים. מה שמתרחש בעת ברצועה יש לו מתוך משמעות פוליטית יותר יומיומית.

השווקים בעזה הם זולים, ריתניים ואמיתיים יותר מכל שוק סיטונאי ישראלי. הנגרים, החשמלאים, הזגגים וכן כן, הנוגים, המסגרים — יעשו לך עבודה טובה וזולה, הכל לוותר על כל זה.

בסוף השבוע שעבר נקלע קצת הפקק הורוק של פועלים ערביים תישקה את השדרות היהודים הצמאים. בשבוע הבא יגברו צרכי הפרנסה על הצרכים הלאומיים וגם היהודים יוכלו לשוב לעזה, עד המהומות הבאות.

בשוך המהומות הם ישובו חזרה. וחוזר חלילה

יידוי אבנים בתעשייה

האבנים המתגלגלות בשטחים פוגעות גם במפעלי תעשייה גדולים, אשר היעדרויות הפועלים מעזה גורמות להם נזק כספי כבד

מאת אודי נחשון

האבנים שנזרקות בשטחים פוגעות לא רק בסיורי צה"ל ובמכוניות חולפות, אלא גם בשוק העבודה בישראל, ובשבוע שעבר הורגשה הפגיעה הזו בכמה מפעלים גדולים.

עיקר הפגיעה היתה במפעלי טקסטיל גדולים בדרום הארץ, המעסיקים מאות עובדים מעזה. מפעלי המזון הגדולים לא נפגעו בשבוע שעבר, כיוון שרוב הערבים שעובדים בהם באים מהגדה המערבית.

רב פולק, מנכ"ל מפעלי „פולגת", אומר כי התשלובת נפגעה קשה מהיעדרויות של עובדים מרצועת עזה, שלא יכלו לצאת לעבודה בישראל. ב„פולגת" מועסקים 350 עובדים מהרצועה ועוד 700 עובדים מהגדה — מתוך כ־4,000 עובדי התשלובת.

לדבריו, ביום רביעי שעבר היה שיעור ההיעדרות גבוה ביותר ובאגפים מסויימים של מפעל הטקסטיל, כמו אגף השזירה, ירדה תפוקת הייצור בשיעור של עד 50 אחוז. „הפגיעה העיקרית נמשכה שלושה ימים, ונגרם לנו נזק של עשרות אלפי דולרים, כתוצאה מירידת התפוקה ואיחורים במשלוחי יצוא," אומר פולק.

פולק מוסיף, כי לטווח קצר המפעל יכול להתגבר על קשיים שנובעים מהיעדרויות של עובדים מהשטחים, וכשבוע שעבר נדרשו העובדים היהודים להגביר את התפוקה, כדי שהמפעל יוכל לעמוד בהזמנות. „פתרון לטווח ארוך אין לנו, ואת זה המדינה צריכה לתת", הוא אומר.

יש גם עובדים מפורטוגל

היעדרויות העובדים מרצועת עזה פגעו בשבוע שעבר גם ב„ארגמן", המעסיק בשני מפעלים — ביבנה ובאשקלון — כ־150 עובדים מהרצועה. לדברי מנכ"ל החברה, חיים קמיניץ, נרשמה בשבוע שעבר יום יום העדרות של עובדים מהרצועה, וביום רביעי הגיע שיעור היעדרות לשיא, כאשר במשמרת אחת לא הופיע שום פועל ערבי מהרצועה. „זה הפריע למהלך העבודה, אבל אנחנו לא תלויים רק בעובדים מעזה. יש לנו גם 70 עובדים זרים מפורטוגל," אומר קמיניץ.

פורטוגלים אלה מצטרפים לאלפי העובדים הזרים שמועסקים בארץ, ומפעלים גדולים, בעיקר בענף הטקסטיל, עדיין סובלים ממחסור חמור בעובדים. במשרד העבודה הבהירו בסוף השבוע, כי האירועים שהיו בשבוע האחרון בשטחים לא שינו את המדיניות ביחס להעסקת עובדים זרים, וגם להבא יינתנו אישורים להעסיקם רק אם יוכח, כי לא ניתן למצוא עובדים מקומיים לאיוש אותן משרות.

עד אחרי החגים

בתחום התיירות הכל בסדר לפי שעה. כל הגורמים בענף מדווחים שעד כה לא היו ביטולים עקב המהומות בשטחים ■ השאלה היא מה יהיה „אחרי החגים" של סוף השנה האזרחית

מאת יוסף שמי

כל ההזמנות למלון החדש בגוש קטיף שברצועת עזה בוטלו, ספקים ואנשי שירותים אינם מוכנים להגיע לישובים יהודיים ברצועה.

מלון „חוף קטיף" נחנך לא מכבר. המתנחלים הזמינו כתבי תיירות כדי להראות להם את „פאר יצירתם" ולהתכבד מהישגי מיבצע „ייהוד" הרצועה. דומה, כי צעדם של הספקים ואנשי השירותים הוא במקומו, מעשה ציוני ממש, שכן משיכת תיירים למלון של 4 או 5 כוכבים בגוש קטיף, כשמסביב יש רצועה המיושבת בצפיפות הגדולה בעולם, בתנאי דיור, תשתית ושירותים ברמה תת־אנושית, יכולים רק לפגוע במדינת ישראל.

הידיעה על השבתת מלון „חוף קטיף" נתנה יסוד לחשש שיש ביטולים רבים יותר והם נוגעים לענף התיירות בכלל. פנינו בעניין זה לדוברת משרד הבריאות. בשם הדוברת מסרה אחת הפקידות, כי אין שום ביטולים. (נכון ל־17 בדצמבר) גם דובר רשת מלונות „דן" אמר, כי אין ביטולים ברשת מלונות של משפחת פדרמן.

דובר „אל־על" אמר לנו, כי המצב הוא טוב מאוד והחברה הוסיפה עוד 3,000 מקומות טיסה כדי לספק את הביקוש. כל המקומות במטוסי „אל־על" תפוסים. גם בחברת „אוסטריין איירליינס" נמסר לנו, כי לא ידוע על מקרי ביטול, גם ב„אגד תיור" לא היו ביטולים. החברה מספקת שירותים לסוכני נסיעות והם מביאים את התיירים ממדינות שונות.

פקיד בכיר במשרד התיירות, שביקש להישאר בעילום שם, אמר לנו, כי אין ביטולים שכן אלה שכבר הזמינו מקום, שילמו מכספם. ולרוב מדובר בצליינים שאינם מוותרים כל כך מהר. אך יש חשש למה שיקרה אחרי החגים. הבעיה היא הרושם הקשה שנוצר בעקבות הדיווחים מהשטחים המוקרנים ברשתות הטלוויזיה במדינות המערב. הפרשנות היא אף קשה יותר מאשר בימי מלחמת לבנון. גם אז זו היתה תקופת גיאות בתיירות, אשר תוך זמן קצר הפכה למצב של שפל. חלפו כשנתיים עד שהמצב החל להשתפר וחזר לרמת התיירות שלפני מלחמת לבנון. אך עוד בטרם נמחקו זכרונות מלחמת לבנון אירעו, חטיפת הספינה „אכילה לאורו", חטיפת המטוס המצרי עם הסיום הטראגי במלטה, חטיפת מטוס ט.ו.א.יי. ביוון עם הסיום הקשה בביירות. ועתה, ב־1987 נשכחו המאורעות הללו. ימים יגידו עד כמה ישפיע גל המהומות הנוכחי על התיירות.

בעריכת עלינא תורי

חג המחזמר המקורי

שמלה חגיגית

שתים־עשרה הצגות בחג המחזה המקורי שיתקיים בינואר

מאת גיורא מנור

בחודש ינואר שנת 1988 יתקיים בתל־אביב חג המחזה המקורי. מפעל שמאר־גן מטה חגיגות ה־40 למדינת ישראל. למקרא רשימת ההצגות שנוהל לחזות בחג, נזכרתי במעשיה ישנה, מימי ילדותי. היתה לי סבתא גבוהת קומה, דעתנית ומרשימה, שנהגה לנהל הכל ביד רמה. (במשך שנים רבות שימשה מנהלת של חנות גדולה לצעצועים, והתרגלה לשלוט). בכל שנה, לקראת חנוכה או יום הולדתי, היה עלי לנהל קרב פנים אל פנים איתה. כי בכל פעם רצתה לתת לי כמתנה משהו שימושי. כמו בגד או נעליים או ילקוט חדש לבית־הספר. ואני טענתי, שמתנה היא דבר שאינו נחוץ ולא יינתן בשל העובדה כי ממילא זקוקים לו. מתנה היא מעצם טיבעה בבחינת מותרות, משהו שהוא מעבר ליומיום.

כיום הדבר נשמע מוזר, אבל לא רחוקים הזמנים, בהם נשמעה שוב ושוב התביעה, שהתיאטרונים יחפשו, ולא מתוות לארמה, מחזות ישראליים מקוריים. המחזה העברי היה בגדר פג, הזקוק לחממה, לאינפוזיה תמידית, לעידוד, כמו זה הניתן לילד בעייתי, המתקשה להתבגר. כיום המחזה המקורי היה למרכיב המובן מאליו, והמושך קהל. או למי נתוך ריכוז מיוחד של מחזות מקורית, במנה גדושה של 12 הפקות, כשרובן הצגות המצויות ממילא בתוכנית של התיאטרונים, ואחרות הן רק מיחזור של מחזור ישנים?

זה מסוג המתנות של הסבתא שלי. משהו מועיל, אבל שממילא היה נרכש, שימושי ולא חגיגי כלל.

בין ההצגות החדשות (שבכורותיהן תת־קיימנה במסגרת החגיגה ולא במסגרת הפעי־לות השוטפת של התיאטרונים) עיבודו של שמואל הספרי, לרומן המצליח של חיים באר, „נוצות", בביצוע הקאמרי. „סינדרום ירו־שלים" מאת יהושע סובול, על המרד הגדול נגד הרומאים וייצר הדרס העצמי של תושבי יהודה אז, ויש להניח, כיום... מיכאל גורביץ' יביים ב„הבימה" מחזה מאת דוד גרוסמן, על יחסים בין ילדי הגן ב„גדריקי", המציג שאלה מסקרנת לפני המבצעים, איך להתיילד, מכלי להתיילד מהקצה השני של סקאלה־הגיל, מחזה מאת עירא דביר, על זקנים המגינים על הספסל שלהם בגן הציבורי מפני הקידמה. ב„השרה", בבימויו של יוסי אלפי ב„הבימה" תיאטרון בית־ליסין יעלה את „אחר משלנו" מאת אורי ברבש, במאי הסרטים, בבימויו של איציק וינגרטן. על הבעיות הבוערות של שירותי הבטחון, האומרים אמת או משקרים לפי הצורך, עיין ועדת לנדאו, והצגה חדשה של הלל מיטלפונקט „נהג, ציירת" בתיאטרון באר־שבע, בהשתתפות חנה מרון ואוהד שחר.

היתר, חידושים של הצגות ישנות בביצוע טרי, כגון „מי תהום" מאת מיטלפונקט בתיאטרון „החאן", שהוצג בשעתו ב„הבימה" „נעורי ורדלה", אולי החלש שבין מחזותיו של חנוך לוין, שהוצג בשעתו ב„קאמרי" על־ידי „קבוצת התיאטרון" של נווה־צדק. „שמואליק ווהרה" מאת ובבימויה של חגית רכבי בתיאטרון לילדים־ולנוער, שכבר מוצג שנים אחדות. „חבלי משיח" של הקאמרי, שרץ כל העת וכן ולמרבה הצער זה הכל, המחזה הנוגעני על גורלו המר של מומר, „אותו ואת בנו", שביים מיכה לוינסון בתיאטרון באר־שבע, ו„האופטימיסט", הצגת־יחיד של מוחמד בכרי במסגרת תיאטרון־חיפה, מהשנה שעברה.

מלבד החלק השיגרתי, מכינים שתי הפקות מסקרנות ומיותרות. תיאטרון באר־שבע יעלה ערב של מיניאטורות, „מחזות של דקה", (למעשה עד חמש דקות) ומופע משירי תיאטרון, מהרפרטואר של הצגות „הבימה", ושם עשויות להיות הפתעות, כי שירים שנכתבו להצגה מסויימת נעלמים על־פי רוב מהאופק, למרות שפעמים רבות הם ראויים להישמר.

אולי הגיעה אופנת היד־השניה גם לתיאטרון? אין, כמובן, כל רע, להיפך, זו תופעה חיובית, לנסות ולהתמודד עם חומר בימתי ישן ולבחון אותו שוב. למעשה היה זה תפקידו של תיאטרון רפרטוארי, לשמר במחסן הפעיל הצגות מלפני שנים רבות. אלא שהתיאטרון המכונה אצלנו רפרטוארי, בעצם אינו כזה, ואין לו אפשרות לשמר הצגות מעולות, ולהעלותן שוב כעבור שנים, ללא ההשקעה הנכבדה של הפקה חדשה. במצב הכלכלי הנתון. לא עומד לרשות התאטרונים הסכום שהיה נדרש למימון שחזורים כאלה. ועדת חגיגות ה־40 למדינה תרמה, איפוא, חלק מהמימון לכך ואז הפתרון הוא להלביש שמלה חגיגית מהמחסן להפקות רגילות, כדי שזה יתאים ליום ההולדת של המדינה הענייה שלנו. זה מה שיש, אבל זה לא מעט.

מוסיקה

מרתק

מאת יצחק שור

זמרי קאמרן. המנצח: גיון אולדיס. בתוכנית: מיסה בחמישה קולות מאת בירד; „המנון" מאת מיקולש מרושן; שירים מאת ברהמס, המנון לססיליה הקדושה מאת בריטן. אולם רבקה קראון, ירושלים, 13.12.87.

תוכנית שכזו כה ניגודי תקופה וסגנון חריפים, לצד איכות נדירה של ביצוע, הבטיחו שקונצרט א־קאפלה של זמרי קאמרן יהיה מרתק מתחילתו ועד סופו.

הקונצרט נפתח בביצוע מלוטש ומנוגן היטב של מיסה בחמישה קולות מאת ויליאם בירד, מלחין בריטי מן התקופה האליזבתנית. הזמרים נתנו מכל רגע, ומכל אקורד דמוי ענוג, עד תום. המסוקים צמתו אחד מתוך השני בהדרגה דינאמית נהדרת. הניצוח העניק ליצירה אופי אווירי חרף הטקסט הכבד. יצירתו של המלחין ההונגרי בן זמננו, מיקלוש מרוש, היתה האיפכא מסתברא. של יצירת בירד. לכל אורכה שמרו הזמרים על אופייה המאולתר, כביכול. בעת ביצוע שירי ברהמס עסקה המקהלה בצניחה ותפישה לרמה נמוכה. המלים נשמעו כמו עיסה דביקה, נטולת משמעות. כשם שהמנגינה נשמעה נטולת לכידות.

לאורך רוב הקונצרט צילצלה המקהלה כולה יפה, אבל כאשר נחשפו קולות הסנורים הם נשמעו צנומים. המקהלה היתה מצויינת בפיאנו ובמצו־פורטה, אך התקשתה בשירת הפורטה. חרף הליקויים היה זה קונצרט מהנה. אולדיס הוא מנצח בעל אישיות מוסיקאלית מתוחה, רב־גונית ודינאמית. בקונצרט זה נתן אולדיס ביטוי לרב־קומיות של תקופות וסגנונות, מלים ומנגינה, רגש ואינטלקט.

מוסיקה לשלום בטוקיו

מאת יצחק שור

היום (20.12), ייערך באולם קרקנ־יקו בטוקיו הקונצרט השנתי של התזמורת הפילהרמונית הבין־לאומית, בניצוחו של המאסטרו האיטלקי גיוזפה סינופולי, המוכר למנויי הפילהרמונית שלנו.

ראש קבוצת הכינור השני של תזמורת ירושלים רשות השידור, דניאל פודריקן, יצגן בתזמורת זאת. בסוף השבוע שעבר הוא נסע לטוקיו, כדי לייצג את ירושלים. פודריקן רכש נסיון בין־לאומי חשוב כנגן בתזמורות זבנה וכנבר באדוק ברסיטלים בארצות סקנדינביה, בגרמניה ובאנגליה. בירושלים מכהן פודריקן כמנהל מוסיקלי של הסדרה הקאמרית. אשר עורכת מחלקת התרבות העירונית זו השנה השלישית.

התזמורת הפילהרמונית הבין־לאומית הוק־מה לפני כחמש שנים בידי אנשי הרוח הצרפתיים מארק ודייאר ופרנסואן לגראן, חברי הוועדה המנהל הם איש המוהל מורים בו־אר, מנצח הפילהרמונית של ברלין הרברט פון קראיין, והמוסיקאי ההודי הדגול ראווי שנקר. בקונצרט תרי־עשמי שנתי השלישי, שייערך בטוקיו, ישתתפו נגנים מ־52 מדינות, תחת הכותרת „מוסיקה לשלום". והתוכנית תכלול את הסימפוניה הרביעית מאת ברהמס ואת הסימפוניה הראשונה מאת מאהלר. ההכנסות יוקצבו ליוניצ"ף הארגון למזון ולחקלאות שליד האו"ם.

אופרטה

וינה עדיין רוקדת

„דם וינאי" בביצוע תיאטרון האופרטה מזלצבורג

מאת יוסי שיפמן

ברונו קרייסקי, מי שהיה ראש ממשלת אוסטריה, התוודה פעם לפני התקשורת. „בשהייתי סוציאליסט צעיר, עמדתי ב־31 בדצמבר מול הכניסה לנשף האופרה השנתי והמפגנתי, אירוע לעשירים. בוינה של היום — שואפת הסוציאליזם, של מעמד פועלים עולה וכל אותם אידיאלים יפים, כשאני ראש ממשלה, ברוך לי שנשף הגאלה של בית־האופרה בוינה הוא חלק בלתי נפרד מן העיר".

מסתבר, שלא רק בוינה. גם אצלנו, ולא מדובר דווקא בוינאים מובהקים (לפחות במבטא) כטדי קולק, ישעיהו בן־פורת, גרשון שקר או יחזקאל דרור, מדובר בכל אותם שבאו ממחוזות השפעה של קיסרות בית האבסבורג, מאוסטריה — מזרחה. תן להם מעט מן הטעם של פעם, סיפור אהבה משמולצין, במקצב שלושה רבעים, עם סוף טוב והנה מתחלפים קמטי הגיל בלחיים נינוחות ובעיניים מאירות שובה ונחת.

את הנוסחה הזו גילה גם ג'ק יעקב, שיודע את נפשם של שוחרי התרבות הזאת הורתם של מחזות הזמר האמריקאיים. הוא התנסה עם 'הרוזנת מריצה' (והטעמה על האות הראשונה, כבקשה) ועם יבוא 'העטלף'. ההצלחות האלה גוררות אחריהן את 'דם וינאי', עוד מוצר של מלך הוואלסים יוהאן שטראוס הבן.

במה שונה סיפור העלילה כאן מסיפורים אחרים? אולי ברקע ההיסטורי, לא, לא כל־כך ברצינות, המדובר הוא בקונגרס וינה הידוע גם כ'קונגרס המרקד'. עוד סיבה להעלות שרים, שועים ורוזנים ובעסקי ה'צד' שלהם. ואולי בשמות הגיבורים. כאן הם נקראים הגראף זרוון) מצדלאו ורעייתו, והגראף ביטובסקי (שצריך 'דק' לשחק ולא לשיר), העלמה פרנציסקה קליארי ודומיהם.

הם תמיד נסיכים ורוזנים נשואים היטב הזקוקים לתחליפים מכהוץ גלריה. של התחפשויות שנפתרת במהלך נשף כזה או אחר. היין הצעיר או השמפניה, מסייעים לפתרון. את האשם תולים תמיד בגורם חוץ, היין, השמפניה. באופרטה הזאת האשם הוא הדם הוינאי. פשוט שיגעון! אין בעיות! ממש כמו בממשלת האחדות הלאומית שלנו, אין אשמים בהסתבכויות וכו' וכו' וכו'. מי אמר שהחיים לא יכולים להיות אופרטה ואפילו וינאית.

אם 'דם וינאי' ישירו זמרי תיאטרון האופרטה מזלצבורג ומרים אורחים. הבימוי של מקס מקסימיליאן. על הנייר בעל ניסיון רב בתחום האופרטה. מנצח אנדראס קה מגרמניה.

ג'ק יעקב מביא את הפרודוקציה הזאת לקראת הסילבסטר ומכין לנו גם וינה לעניים. הצגת הבכורה תתקיים בהיכל התרבות בתל־אביב ב־31 לדצמבר. סיום ההצגה הראשונה מתוכנן לחצות ואז תנגן התזמורת — תרומת הכוחות הילדים להפקה — את הראשונה הכחולה. הואלס הכי מפורסם שיצא תחת ידיו של יוהאן שטראוס. רקדני האופרה, שמגיעים מקלן, ירקדו. בפרסומים לא מצוין אם גם הקהל יוזמן לחולל. אולי השגריר האוסטרי שנתן חסות לאירוע יראה לנו את צעדי ה־'וחת.שתיים שלוש' הנכונים.

„דם וינאי – מי אמר שהחיים לא יכולים להיות אופרטה, ואפילו וינאית

סרט דוקומנטרי

גרודנו — או בעיית סרטי הנצחה

מאת נתן גרוס

לא מזמן יצא בית התפוצות עם יוזמה של הפקת סרטים על עירים ו־ עיירות יהודיות שנחרבו בשואה ונמחקו מזכרון עמים. זוהי יוזמה ברוכה ותשובה, הנצחה נכונה. אפשר לומר ש־ זוהי מין תחיית המתים, אשר ממשיכים לחיות בסרטי הקולנוע, שבמחיר אפסי תוכל לרכוש אותם בצורת קסטת וידיאו. כל אימת שתתגעגע לעירך, לעברך, לנוף נעוריך, כל אימת שתרצה לברוח מן המציאות האפורה או למוור את הדרך שעשית מימי ילדותך עד הלום ־ או שתרצה להציג את עירך לבנך או להתייחד עם זכר יקיריך — תוכל ללחוץ על הכפתור ולעבור לעולם החלומות.

בטוחני, שיוזמה זו תתקבל בברכה אצל אירגוני יוצאי אירופה למיניהם, שידעו להנציח את עריהם על קהילותיהם היהודיות בטרם יהיה מאוחר. מעניין, שלפניית בית התפוצות נענו קודם כל עירי גליציה, כאשר ה„לנצמנשפטים" האחרים עדיין מסוייגים...

אך יש יוצאים מן הכלל: גרודנו, עיר ואם בישראל. אלא שארגון יוצאי גרודנו, שהעדיף להיות עצמאי ולא תלוי ומושפע מתחקירני בית התפוצות, ומפיקו שכר במאי ומפיק סרטים ידוע יונה זריצקי, יליד גרודנו, אשר בייעוץ הנהלת הארגון יצר סרט הנצחה בן חצי שעה לעירו. זהו סרט על גרודנו שהיתה ואיננה עוד, מבוסס על תצלומים מן העבר הרחוק, וציורי אמנים גרודנאים כשהאזכרה השנתית של ארגון יוצאי גרודנו בישראל משמשת ה„ליטמוטיב". סרט שוודאי יזכיר לגרודנאים את עיר נעוריהם, את נופה וההיסטוריה שלה.

עצות בציור

יש לה, לגרודנו היסטוריה יהודית בת־600 שנה. היא היתה אחת משלוש. הערים הראשונות שבשנת 1389 ניתנה לה על־ידי הנסיך הליטאי ויטולד, זכות התיישבות ליהודים, האוכלוסיה היהודית התפתחה, גדלה ולפני מלחמת העולם הראשונה הגיעה ל־63000 נפשות — יותר ממחצית האוכלוסיה של העיר כולה. מיספר זה ירד עד כדי 30.000 תושבים יהודים לפני מלחמת העולם השניה, אך בכל זאת היווה עדיין כוח רב בין אוכלוסיה של פולנים, רוסים, רוסים־לבנים, ליטאים, כשכל קבוצה בעלת השפעה על הנוף ועל החיים של העיר. בין כל אלה כ־40 בתי־כנסת יהודיים עם בית כנסת עתיק מהמאה ה־17 ובית כנסת חדש, גדול ומפואר במרכז העיר, שבו נאספו בפברואר 1943 כל יהודי גרודנו למשלוח האחרון למחנה המוות בטרבלינקה. כדי לתאר את האירוע הטרגי הזה משתמש זרצקי כאומן מוצלח בציורו של המהנדס א. יוויירסקי, שבהיותו נער היה עד לגירוש גרודנו. ציוריו של צייר אחר — משה וולברג — גרדנאי הגר בישראל משמשים סקוונס עיוני ונחמר על חיי העם הגרודנאי וחסידיו.

גרודנו — עיר של אליזה אורז' שקובה, סופרת פולנית דגולה, ידידת יהודים — ועיר מהומות־דמים אנטישמיים עם קורבנות חפים מפשע. עירם של מניה שוחט ־ ומשפחת שוחט כולה תנה מייזל, הרב דיסקין, המוס־ א.א. קבק.

פרחה שם תרבות יהודית — רשת בתי־ ספר מפוארים שבה נלמדו כל המקצועות בשפה העברית. בלטו שם ־ תנועות נוער, שהשומר הצעיר מזה והרביזיוניסטים מזה משכו המוני צעירים, תעשיה מפותחת, מוסדות צדקה, ספורט — „קהילה אשר מקרבה יצאו רבנים ידועי שם, הוגי דעות בתחומים רבים, מורים מחנכים, משוררים ושחקנים מעולים" — כדברי הקריין. שלושה שמות המוכרים ביותר בישראל הם: אברהם קריניצי — ראש עיריית רמת־גן לשעבר, הרב אונטרמן והשר חיים שפירא (כולם ז"ל), מוזכרים בסרט עם תצלום של הנחת אבן־פינה לבניין בני־עקיבא בת"א — אחד ממפעלי ההנצחה של ארגון יוצאי גרודנו. הוזכר גם המשורר היידי, לייב ניירום, וצוטט שירו, שיר מלא רוח נעורים (כתרגומו של בנימין טנא), וגם המשורר והמנהל הראשי של קרן היסוד, לייב יפה, יליד גרודנו עם בואו לביקור בעירו מארץ ישראל.

בלי שמות

עם זאת לא הוזכרו בסרט גרודנאים ידועי־ שם, שהכרנו אותם כרחוב תל־אביבי כמו צנחן יליד־מור, מספר הל'חי, פרופסור מנדל סטאופורובסקי „המנתח בעל ידי־זהב", המלחין שאול ברזובסקי („שני קוני־למלי"), השחקנית רוזל מרבוס, לא כל שכן רבים החיים עדיין במחיצתנו ששמם הולך לפניהם ־ גיבורי מלחמות, אמנים למיניהם, וכו'.

השמות האלה לא הוזכרו בסרט לא מתוך הזנחה אלא מתוך החלטה עקרונית. והי בעיה מוכרת לכל אלה העוסקים בהנצחה מסוג זה. מהי זכותו של פלוני־אלמוני גדולה יותר מזכותם של מאות אחרים ששמם אינו מופיע בסרט? ואיך יעמוד ועד יוצאי עיירה זו או אחרת מול טענתם בין שהיא מוצדקת או לאו? ב„ספרי אזכרה" מופיעים כדרך כלל שמות של כל אנשי העיירה (לפחות אלה ששילמו עבור „לכנת הזכרון"), אך האם אפשר לעשות דבר דומה בסרט הנצחה לעיר, לקהילה?

ועד הגרודנאים פתר את הבעיה כפי שפתר. אך איזה כוח ותן היו מוסיפים לסרט ישראל רובינצ'יק או שמעון פינקל באחד מתפקידיו הקלאסיים על הבמה, או מראה של מיוקדי הקיבוץ במרי־עמנם. לא בתצלום מת, אלא בסיפור אישי על הגשמת החלום החלוצי. איזה משקל היה מוסיף לסרט סיפור של ניצול מטרבלינקה (ואפילו לא גרודנאי!) המספר על מרד הטרנספורט האחרון של הגרודנאים שהובא לשם להשמדה, או סיפורים אישיים של הקשרות והפרטיזניות האמיצות חסיה בייליצקה מלהבות הבשן או ברוניה קליבנסקי מירושם, ירושלים, או תמונתו של משה ודביד מקיבוץ יקום, הבונה מודל של בית־הכנסת הישן מגרודנו (מעשה ידי אמן — ראה „על המשמר" מ־1.12).

ההזדמנות הזו הוחמצה. עם זאת הסרט המעוצב היטב במסגרתו ירגש בוודאי את ציבור הגרודנאים בעשרות תצלומיו, שיזכירו לכל אחד מהם את הנופים המוכרים והיקרים לו מלפני שנים רבות. את הרחובות, הסמטאות, הכנייסים — את עוד נעוריהם.

א. יוויירסקי – גירוש יהודי גרודנו

חברה חדשה

מאת גדי יציב

כשהכיבוש היה צעיר

עכשיו ידברו כולם על ה„פוטוגניות" שלנו, על התמונות שהגיעו לאמריקה, על הסיפורים שמתפרסמים בעיתוני אירופה, על הדימוי, על הנזק... איש לא ידבר על מה שמתרחש בחברה שלנו, על מצב הכיבוש. כשמגיעים לזה, מתעייפים

כל המהומה הגדולה בשטחים — „המרי העממי" או ההתפרעויות של השבאב" או איך שתקראו לזה — מקבלת את משמעותה, ראשית כל, על פי ההקשר הפוליטי שבו היא מתרחשת. לאותן פעולות עצמן — מרי או לא מרי, התקוממות או פרעות ־ נודעת משמעות שונה בנסיבות פוליטיות שונות.

פעם הנסיבות היו אכן שונות מאוד: אנחנו החזקנו בשטחים מפני שתושבי השטחים כמו עלינו ברירה אכזרית: להיות שם או לא להיות בשום מקום. במצב העניינים ההוא — שאין ממנו מוצא, אלא התקפלות יהודית וויתור בלתי מתקבל על הדעת על עצם קיומנו — ניתן היה להצדיק תופעות רבות מאוד, אשר כשלעצמן, ובמנותק מהקשרן, הן תופעות של עוול ושל דיכוי.

אני זוכר את הימים ההם, ימי הכיבוש הראשונים. גם אז היו יריות, ויד חזקה, ופיצוצי־בתים והגליות. זוהי מלחמה, אמרנו אז בליבנו, ואת המלחמה הזאת ניתן לסיים תיכף ומייד לכשיתרצו גם הם, הפלשתינים, ויסכימו לקבל פשרה. עד אז, אמרנו, שני הצדדים סובלים מן המלחמה, והצד החלש־יותר הוא הסובל יותר, וטוב מאד שאנחנו הצד החזק־יותר. כאשר החזקים משוכנעים כי הם הצודקים, הם עשויים להתנחם בליבם כי הצד הסובל מסוגל, בכל עת שירצה ויחכם, לשים קץ לסבלו על־ידי הכרה בזכויות זולתו. מצב העניינים היה אז פשוט וברור יחסית — ככל שיכולים מצבים כאלה להיות ברורים — ויסורי המצפון היו דועכים וגוועים בגלל ההקשר הפוליטי אשר בו צמחו.

מאז השתנו הנסיבות, אף כי רבים בתוכנו עדיין אינם ערים לכך ואינם חשים כזאת. הפלשתינים ברובם, וגם מרבית מנהיגי מדינות ערב, שוב אינם מציבים בפנינו בחירה בין להיות כובשים או להיות מחוסלים. מי שכך רואה את המצב חי בעבר, כעבר הקרוב מאוד אמנם, אבל בעבר שכבר חלף. היום אנחנו עדיין כטרום־פשרה, ובשלב מאוד מפגר בתהליך השלום, לא רק בגלל עיקשותם, אלא גם בגלל עיקשותנו.

רק עיוור־מרצון וחירש־מרצון איננו רואה זאת. במצב זה נודעת משמעות אמורית ובלתי־נסלחת גם למצב הכיבוש. שוב אין קו־גבול עקרוני בין הצד החזק, שהוא גם הצד הצודק, לבין הצד החלש שהוא גם מרבן־שלום. עכשיו מדובר בשני צדדים שיש בקרבם סרבני שלום ורודפי־שלום, קיצונים ומתונים, והם מגששים זה לקראת זה בתוך ערפילים פוליטיים ופסיכולוגים, ונתקלים במכשולים, ונופלים וקמים — ועדיין המרחק ביניהם גדול מכדי שיוולד מכך סיום.

בהקשר פוליטי זה מתנדפים ונעלמים להם כל הצידוקים וכל התירוצים — וכעת כל פעולות השיטור והטלת המרות וכפיית הסדר, וכל הכרוך בכך, מקבלים את המובן שכל־כך חששנו ממנו תמיד, וכל־כך ביקשנו להתכחש לו, וכל־כך סרבנו להאמין לו: הם כיבוש והוא כיבוש הוא כיבוש, ושוב לא תועיל לנו שם התחמקות סמנטית.

חורקים שן ועושים

מה הייתי אני עושה אילו הייתי היום, כפי שכבר הייתי בעבר, אחד מחיילי צה"ל המופקדים על שמירת הסדר והשקט בשטחים? מה אתה היית עושה, אילו היו אומרים לך עכשיו לעשות את מה שיש לעשות, כדי לדכא את המהומות והמרי בעזה או בשכם? היינו עושים, פחות או יותר, את מה שעושים שם חברינו החיילים. וכמו פעמים רבות בעבר גם אנחנו היינו חורקים שן, כועס לנוכח המציאות נטולת אפשרות הבחירה שאליה נקלענו. זו האמת האיומה, והיא העושה את מצב העניינים טעון חומר־נפץ וטעון פתרון. בשני הצדדים, ולא רק בצד אחד. לא לאורך ימים ניתן יהיה להמשיך ולשמור על כללי המשחק שמוכתבים לנו על־ידי המציאות הבלתי־נסבלת הזאת.

„המון מוסת"

עכשיו הנה נחשוב על בחור צעיר, בן תשע־עשרה, בחור רגיל וטוב, שנשלח לעשות סדר בעזה. מה הוא רואה, מה הוא חושב, מה הוא רוצה לעשות עם עצמו? הוא רואה אנשים של יום־יום, תלמידים, עקרות־בית, פקידים, מורים, חנוונים, ילדים קטנים ואנשים קשישים מאוד — נתקפים פתאום, במשך כשבוע, בזעם איום ובחרון גדול. רוחם נסערת, והם יוצאים לרחוב לעשות לכאורה מעשי־שטות חסרי־תוחלת. הם צועקים, והם מיידים אבנים, והם מבעירים צמיגים, והם שונאים אותו, את החייל שלנו, שונאים אותו מאוד, ומבקשים את נפשו.

„המון מוסת" אומרים לו מנהיגיו. „אש"ף אשם בכך", מסבירים לו המסקרים בשטח — וכל זה היה יכול להיות משכנע במידה כלשהי, אלמלא היה החייל שלנו נבון דיו כדי לדעת שאין הסתה יעילה, אלא אם אנו יוצרים עבורה גורמים מסייעים, ושיש היום, במרחבי השטחים, קרקע פוריה מאד לזרע הרעל של אש"ף. כיוון שהוא יודע שיש גורמים מסייעים ושהאדמה בוערת, ושום קרן אור באופק, הוא חושב לעצמו — כיצד אני הייתי מתנהג אילו הייתי אני במקום „המקומיים" הללו, ואיזו תסכולת איומה יש כאן, ואיך לעזאזל נקלעתי אל תוך כל מערכת האילוצים המדכאת הזאת, וכמה טוב היה אילו הייתי יכול עכשיו להיות רחוק מכאן, רחוק־רחוק, ולפעמים עוד יותר רחוק מרחוק, ואנחנו, ששולחים אותו לשם, עוד מעיזים להתפלא ולפעמים גם לגנות אותו.

מה ניתן לומר לחייל צעיר כזה? רק אחת ניתן לאמר לו — תן כתף, ותן לנו יד לשנות את המציאות הזאת, להפוך אותה על פניה וליצור במקומה אחרת ומשופרת.

רמת החיים עלתה...

השר בליתיק, יצחק מודעי, היה אומר לו כמובן משהו אחר לגמרי, הוא היה אומר — אל תשכח, ידידי הצעיר, שרמת החיים של האוכלוסיה הערבית הזאת עלתה מאוד מאז שיחררנו את השטח, כמה טיפש יכול להיות אדם, אשר לכאורה המגרעות הרכות והבולטות שלו אינן כוללות את הטיפשות כראשונה ועיקרית שבהן! למה מראים בטלוויזיה קצין צה"ל ורק רימון גז והוא שאל — ואין מצלמים גם את רמת החיים שעלתה שם?

ראשית דבר, נדמה לי, שיצחק מודעי משום אינו יודע מי העלה את רמת־חייו של מי. תושבי רצועת עזה אינם באים בהמוניהם מדי בוקר לתחום ישראל על מנת לקטוף מטבעות זהב מן העצים. הם באים כדי להעלות לנו את רמת החיים. הם עובדים קשה מאוד בעבור רמת־חייהם העלובה — וכסיכום כללי של מיסים תמורת שירותים, הם אינם מקבלים את כל מה שהם ראויים לו. חשוב יותר כמובן להפריך מייד כל קשר מדומה בין רמת־חיים לבין תחושת הקיפוח האישית והלאומית, הרווחת בקרב כל עם הנשלט על־ידי עם אחר.

אפילו נניח שאנחנו העלנו להם את רמת־חייהם — או מה זה שייך לכל המהומה הגדולה הזאת בשטחים? זה שייך כמובן רק מבחינה אחת מסוכנת: מן הסתם סבור יצחק מודעי, כי כל הדברים אמורים באמת בציבור ערבי חסר זהות לאומית, שמסיתים אותו, ומשסים אותו, וכנגד „המסיתים" ו„המשסים" ניתן להצביע על סיפור „רמת החיים" כדי שתפתר הבעיה. תן להם בננה, לאינפנטילים האלה שמתחפשים לאומה, וכמה סוכריות, ותראה איך הילדים הטובים מצליחים להשאר חסינים מפני השפעת הילדים הרעים!

סיור בבלטה „עושה סדר". מה ניתן לומר לחייל צעיר כזה? (צילום: איילן אוסנדרייבר)

איך מצטלמים

עכשיו, אני משער, ידונו בארץ בהרחבה במשך כמה ימים בשאלה כיצד אנחנו מצטלמים. ידברו על התמונות שהגיעו לארצות־הברית, ועל הסיפורים שמתפרסמים באירופה, ועל „הדימוי" שלנו, ועל הנזק הרב שנגרם לנו בשל כך. לעומת זה, על מה שמתחולל עקב כך בחברה שלנו, ועל דמותנו — כבר עייפנו כולנו מלהוסיף מלים.

עוד גל אחד של התפרעויות ישקע וידעך, ושוב תבוא הפוגה של שקט, ולאחריה שוב נאלץ לצאת למסע דיכוי קצר, ושוב יבוא השקט, ושוב יהוה גל של התקוממות — עד שנבין, אולי, כמה גדולה הסכנה שמא נשקע ונשקע במצולות, אשר ניתן היה בעוד מועד למנוע את היווצרותן.

המתכון המוטעה של פרס

פרס אימץ לעצמו מתכון מוטעה לנגח בו את הליכוד. לפי מתכון זה, ישראל בהנהגת שמיר חייבת לשקוע לשפל המדרגה, ואז תבוא שעתו של המערך כמציל וגואל. ואם מוחמד לא בא אל ההר, יש להביא את ההר אליו. כלומר, פרס אינו בוחל בשום אמצעי כדי להחליש את ישראל. הוא כינה את שמיר „רוצה השלום" — כינוי המתאים יותר לערפאת או לקדאפי. כשיאר של המתח ברצועת עזה הציע פרס לפרזה, ציין שאין כל צורך בהתיישבות יהודים שם והעלה ע"י כך את המתח עוד יותר.

רצוי שמישהו כמערך יעמיד את פרס על התוצאות הבלתי נעימות למערך בבחירות הבאות מהמתכון הכל־כך חביב עליו. הוא לא רק גורם נזק לישראל בעולם, אלא משניא את עצמו על הישראלי המצוי, שאינו מוכן לקנות התנהגות זו.

עוזי עמיר, ירושלים

לאן הם מובילים

בימים אלה הודפסה ונשלחה מסניפי סניף ת"א־יפו הזמנה לחברי המפלגה העירוניים על התכנסות ארצית העומדת להתקיים ביום ראשון הקרוב במועדון הסניף, ברח' ברנר 2 בת"א. לא ידעתי על התכנסות כזאת. בשל תפקידי כסניף הייתי חייב לדעת והעניין לא הובא לשום מוסד מוסמך של הסניף, לא ריכוז הסניף ולא המזכירות. פשוט היתה זאת יוזמה של מספר חברים בלבד ולא החלטת סניף ת"א־יפו.

למה אני נדרש לעניין? הלא למעשה, מסמכותם של חברי המפלגה העירוניים להתכנס ולדון על בעיות המפלגה, כמו למשל הקיבוץ הארצי. הבעיה היא, מה הם הסעיפים המובאים לפגישה המיועדת.

ההתכנסות בסניף המרכזי היא נסיון לערער על תקנון המפלגה. בוועידה הקרובה בנושא חלקו של הקיבוץ הארצי במוסדות המפלגה — מ־50% כיום ל־25% לקראת העתיד. זה מה שמטריד כיום את „הוועדה המארגנת" החתומה על ההזמנה.

גם לחתום מטה יש טענות להנהגת המפלגה — לא על כך שחברי הקיבוץ הארצי מהווים 50% מהרכב המוסדות, אלא שה־50% של חברי העיר לא נשמרים כיום. לדוגמה, במרכז המפלגה, כמעט בכל המחלקות, לא נמצאים בעבודה היום־יומי חברים עירוניים והכרחי לתקן מיד את המצב הקיים כיום.

לדעתי, זה יותר מחשבה בלתי רציונאלית לבוא היום ולדרוש לפגוע בקיבוץ הארצי. זו איוולת ועיוורון פוליטי כאחד.

מה חייבים אנו כיום לעשות לאור התלבטויות בתוך הקיבוץ הארצי? להעמיק את השותפות או להיפך, לחזק את המפלגה או לעזור לפורר? תפקידנו כחברי המפלגה בעיר הוא לא לערער על השותפות, אלא להדק את השותפות לשמור על המשותף, כי בלי השותפות הזאת לא תתקיים לא המפלגה ולא הקיבוץ הארצי. לבוא היום ולהציע לשנות את הקיים הוא עיוורון פוליטי. זה כמו זריקת בקבוק תבערה לחצר של הקיבוץ הארצי.

המפלגה עומדת כיום לפני הכרעה גורלית על קיומה. וצו השעה הוא ללכד את כל הכוחות הנמצאים אצלנו על מנת להתייצב בראש מורם וללא רגשי נחיתות למערכות שבדרך ולהצליח. אני שייך למאמינים בדרכנו ולא למתלבטים. לכן הצעתי לחברים לא להתייחס ברצינות להזמנה לכנס המוצע, אשר עומד להתקיים ביום א' 20 לחודש, על מנת לא לתת יד לחיפוש „פטנטים חדשים" על מנת להבריא את המצב במפלגה. איך אמר אוסקר ויילד, העולם מתחלק לשניים: אלה המאמינים בבלתי ייאמן, ואלה המבצעים את הבלתי אפשרי.

ח. שדורי,
יו"ר מועצת המפלגה
בסניף ת"א־יפו רבתי

תיקון טעות

במכתבו של יוסף קליין מה־10.12.87, נפלו מספר טעויות מצערות.

הפסקה האחרונה צ"ל: „יהודי דתי הוא זה שמוכן לכבד את זכותי שלי להיות יהודי ולחיות לפי מיטב הכרתי. כל מי שמפריע לי כזה הוא בעיני עוכר ישראל. מהגרועים שבגרועים".

עם הקוראים הסליחה.

המערכת

המכתבים, מתפרסמים לאחר עריכה לשונית וקיצורים, בשל חוסר מקום. קוראים הפונים למדור מתבקשים לכתוב בקצרה, בנושא אחד בלבד וברווחים כפולים בין השורות.

המערכת

נתניה „ברחה" – הכניעה את הפועל פ"ת 2:4 והגדילה הפער בפיסגה ל־8 נקודות

בית"ר י־ם „קיפלה" את מכבי ת"א ב־60 שניות — 1:2

★ הפועל ת"א נכנעה לשמשון 1:0 ★ באר־שבע החמיצה נצחון בכפר־סבא 0:0

★ מכבי חיפה שקעה – הפסידה לבני־יהודה 3:2 ★ נצחון תחתית חשוב: חולון – מכבי פ"ת 0:1 ★ בית"ר ת"א – לוד 1:1

טבלה לאומית

1. מכבי נתניה	15	10	3	2	17־30	33
2. הפועל כפר־סבא	15	7	4	4	13־18	25
3. הפועל ת"א	15	7	4	4	11־13	25
4. בית"ר ת"א	15	6	5	4	13־20	23
5. שמשון ת"א	15	5	8	2	9־14	23
6. הפועל באר־שבע	15	5	6	4	10־12	21
7. בית"ר ירושלים	15	6	3	6	25־23	21
8. מכבי ת"א	15	4	8	3	18־24	20
9. בני־יהודה ת"א	15	4	8	3	10־14	20
10. הפועל פ"ת	15	5	4	6	21־18	19
11. הפועל חולון	15	2	8	5	12־ 8	14
12. מכבי חיפה	15	2	6	7	18־16	12
13. מכבי פ"ת	15	2	5	8	22־11	11
14. הפועל לוד	15	1	6	8	34־12	9

כדורו של אורי מלמיליאן (במרכז) פגע בחומת מכבי ת"א והמק החוצה (בית"ר ירושלים ניצחה – 1:2) (תצלום: אריה קנפר)

לאומית

הפער בפיסגת טבלת הליגה הלאומית בכדורגל „צמח" אתמול, במחזור ה־15, ל־8 נקודות. מכבי נתניה שהכניעה במגרשה את הפועל פ"ת — 2:4 תתבסס בפיסגה הרבה לפני שתי קבוצות שאחריה: הפועל כפר־סבא, שסיימה בתיקו 0:0 עם הפועל באר־שבע והפועל ת"א שנוצחה ביום שישי ע"י שמשון ת"א — 1:0.

מכבי נתניה — איתנה בפיסגה בעוד שהפועל פ"ת (הפסד רביעי רצוף) הדרדרה מהמקום ה־8 ל־10.

הפועל ת"א ירדה מהמקום ה־2 ל־3 אחרי הפסדה ביום שישי לשמשון ת"א בבלומפילד — 1:0. שמשון זינקה מהמקום ה־6 ל־5.

למקום ה־2 עלתה הפועל כפר־סבא, על־אף שלא ניצחה באיצטדיונה את הפועל באר־שבע — 0:0. בדקת הסיום ניצל שער כפר־סבא כשהכדור פגע במשקוף שערה. באר־שבע עלתה מהמקום ה־7 ל־6.

הקרב המלהיב של השבת היה באיצטדיון ברמת־גן שם התאוששה האלופה, בית"ר ירושלים, משני הפסדים רצופים, בנצחון דרמטי על מכבי ת"א — 1:2. בית"ר ירושלים, שפיגרה 1:0 הצליחה בשני שערים תוך דקה (85־86) להפוך את הקערה־על־פיה ולנצח. בית"ר ירושלים טיפסה מהמקום ה־9 ל־7 ומכבי ת"א הדרדרה מהמקום ה־5 ל־8.

בני־יהודה ת"א המשיכה לנצל את מגרשה בשכונת־התקוה ולצבור נקודות. אתמול גברה על מכבי חיפה, שאינה מצליחה להיחלץ מהתחתית — 2:3. בני־יהודה עלתה מהמקום ה־10 ל־9 ומכבי חיפה נסוגה מהמקום ה־11 ל־12.

נצחון־חוץ חשוב בקרב־התחתית להפועל חולון (עלתה מהמקום ה־12 ל־11) על מכבי פ"ת (13) — 0:1.

הפועל לוד, סוגרת הטבלה, לא נכנעה באיצטדיון ברמת־גן לקבוצת הצמרת של בית"ר ת"א (מקום 4) — 1:1.

18 שערים הובקעו במחזור אתמול.

עזרן בעט בדקה ה־88 למשקוף

הפועל כפר־סבא – הפועל באר־שבע 0:0
● איצטדיון הפועל כפר־סבא. 2500 צופים. שופט: [illegible]
● השחקן המצטיין: [illegible]
● [illegible]

מאת חיים לוי

אכזבה. במילה זו ניתן לתאר את שחשו אתמול 2500 הצופים שטרחו ובאו לאיצטדיון המטופח בכפר־סבא, לחזות במשחק בין הפועל כפר־סבא והפועל באר־שבע — 0:0.

שתי הקבוצות, ובמיוחד הפועל כפר־סבא, נחשבות לקבוצות אטרקטיביות המפגינות בדרך־כלל כדורגל פתוח והתקפי ובשורותיהן שחקנים טכניים היודעים את רזי המשחק.

אתמול, במזג אויר מצויין, גילו שתי הקבוצות משחק חלש, חסר תחכום ולעתים משעמם. בבאר־שבע בוודאי מרוצים מהתוצאה, אבל על רקע המשחק החלש אותו הפגינה אתמול הפועל כפר־סבא לא היתה זו משימה קשה להשיג נקודה. ההיפך הוא הנכון. עם קצת יותר תעוזה יכלה באר־שבע לשוב לביתה עם מלוא 3 הנקודות. זאת גם אילו הצליח מאיר עזרן להבקיע שתי דקות מהסיום. לאכזבתו פגש הכדור שבעט את משקוף השער, ובכך מנע אי־צדק, שכן לעניות דעתי לאף אחת משתי הקבוצות לא היתה הזכות לרדת מנצחת מכר־הדשא.

את צורת משחקה של הפועל באר־שבע ניתן אולי להבין. היא הגיעה לכפר־סבא במטרה ברורה לא לחזור הביתה עם ידיים ריקות. לגבי כפר־סבא, קשה להסביר את משחקה החלש. שחקנים כאלי יאני, מייקל יפה, איתן רבינר וחבריהם לא הצליחו לבצע פעולת־כדורגל טובה אחת. רק בדקה ה־48 נבעט הכדור הראשון לשער באר־שבע מרגליו של מייקל יפה.

על המחצית הראשונה מוטב לא להרחיב את הדיבור. לא היו בה אירועים. גם במחצית השנייה, הגם שמאמן כפר־סבא, שמעון שנהר, הכניס את מימוני במקום זוסים ואת מאיר נזהר במקומו של רבינר, לא הצליחו המארחים לעורר את המשחק החלש של קבוצתם.

כל זאת עד לדקה ה־88, שבה בעט עזרן מבאר־שבע למשקוף.

מלך השערים

1. תקוה (מכבי נתניה)	10
2. ארמלי (מכבי חיפה)	9
3. מלמיליאן (בית"ר י־ם)	8
4. בראל (מכבי ת"א)	7
—. טבק (מכבי ת"א)	7
—. יאני (הפ. כפר־סבא)	7
—. לוין (הפועל פ"ת)	7
—. לם (מכבי נתניה)	7

היטיבו לשחק – והפסידו

שמשון ת"א – הפועל ת"א 0:1 (0:0)
● איצטדיון בלומפילד. 4000 צופים. שופט: יצחק בן־יצחק.
● לשמשון הבקיע: יהודה עמר (עצמי, 60).
● השחקן המצטיין: אבי חרד.
● שמשון ת"א: חרד, דהרי, ברדה, אפרים שמעונוב (וכרוניץ), הלוי, יגאל הלל, עובדיה, יוסי כהן, שלמה אדרי, שוקרון (מליחי), גדעון רמתי.
● הפועל ת"א: אלטר, עמר, זאנה, סגל, הרשליקוביץ, אקווין (רובין), ארמה, אלי כהן, סיני, לינהרט, ז'אנה.

מאת אורי שטינבך

גם נס־חנוכה לא קרה להפועל תל־אביב ביום שישי. משחק־הבית מול שמשון ת"א, שהוקדם לסוף השבוע, הסתיים מבחינת השנייה בטבלה עד לשבת בכי רע. הפסד — 1:0, השני תוך שבוע.

הפועל ת"א יכולה לראות עצמה מקופחת מהתוצאה לאור יחסי הכוחות, כפי שהיו על כר־הדשא באיצטדיון בלומפילד. הפועל ת"א שלטה, תקפה, סיכנה, וגם הבקיעה. אבל השער היה שער עצמי של יהודה עמר, שזיכה את שמשון ב־3 הנקודות.

משה סיני, שיומיים קודם גילה יכולת דלה במשחק הנבחרת מול שוייץ, חזר והפגין שמץ מיכולתו הטובה. סיני היה הנווט והפעיל מבין חבריו. גם השמירה האישית של השמשוני יוסי כהן לא הקהתה ממשחקו של סיני. הפועל ת"א יכולה אולי להתנחם כי בכושר הזה של סיני תשוב במהרה לצמרת, אבל עד השיבה הזו היא פשוט צריכה למצוא את הנוסחה להבקיע שערים.

אם היו התל־אביבים מנצלים רק קומץ מהמצבים שנקרו להם ליד שערו של אבי חרד היו פשוט מכיסים את שמשון. אבל בחוד של הפועל ת"א היו שני צעירים, תמיר לינהרט, ואחר־כך גם בני ריבין, שחוסר נסיונם מנע מהם את הכיבושים.

שחקני שמשון ת"א ניסו לשחק בטקטיקה של יצחק שניאור, מאמן הפועל ת"א. הם צופפו את מרכז המגרש, ושלחו להתקפות מתפרצות את דמתי ושוקרון, ואחת מהן הניבה את שער־הנצחון. בין קורות שער שמשון הצדיק אבי חרד את זימונו לשורות הנבחרת. הוא היה האיש של המשחק. את עליונותו זו ביטא בכדור שקלט, בזינוק כפול, דקה לסיום, מרגליהם של רובין וסיני.

תמיר לינהרט, שבא להרכב הפותח, החמיץ פעמיים בפתיחה (דקות 6 ו־8) מעמדות קורצות, לפני שסיני שילח כדור מ־30 מטר שנהדף על־ידי חרד. בדקה ה־17 שוב נגח לינהרט מעמדה קורצת, אך חלש ליד חרד. ההזדמנות של הפועל ת"א במחצית הראשונה היתה כאשר אלי כהן שיגר טיל מ־20 מטר, שחלף כבר על פני חרד, אך נעצר על־ידי קורת שער שמשון.

בדקה ה־58 החמיץ שוב לינהרט אחרי מבצע מבריק שלו, כשחרד הדף את כדורו לקרן.

כחלוף שתי דקות הובקע השער. יום־טוב, שוקרון פרץ באגף ימין וכשהגיע לקו־הרוחב העביר כדור לרחבה. יהודה עמר ניסה להרחיק אך שלח את הכדור לפינה הנמוכה — 1:0 לשמשון.

שמשון נסוגה לשערה, במטרה לשמור על התוצאה מול התל־אביביים שלחצו כדי להשיג לפחות שוויון. למארחים היה זמן מספיק, אך מולם ניצב חרד, שקטף כמו ידיו את 3 הנקודות.

הניחוש הנכון

1. בני־יהודה — מכבי חיפה	1
2. מכבי נתניה — הפועל פ"ת	1
3. הפ. כ"ס — הפ. ב"ש	x
4. הפ. ת"א — שמשון ת"א	2
5. מכבי ת"א — בית"ר י"ם	2
6. בית"ר ת"א — הפועל לוד	x
7. מכבי פ"ת — הפועל חולון	2
8. הפ. בת־ים — בית"ר נתניה	2
9. הפ. חיפה — הפועל יהוד	x
10. מכבי עמידר — הפועל ר"ג	x
11. הפועל ים — מכבי שעריים	1
12. מכבי יבנה — מכבי יפו	x
13. הכח ר"ג — הפועל עכו	x
14. הפ. טבריה — הפועל חדרה	x

במחזור הבא

ליגה לאומית

מכבי חיפה — מכבי פ"ת; הפועל חולון — בית"ר ת"א; הפועל לוד — מכבי ת"א; בית"ר ירושלים — הפועל ת"א; שמשון ת"א — הפועל כפר־סבא; הפועל באר־שבע — מכבי נתניה; הפועל פ"ת — בני־יהודה ת"א.

ליגה ארצית

בית"ר נתניה — הפועל טבריה; הפועל חדרה — הכח רמת־גן; הפועל עכו — מכבי יבנה; מכבי יפו — הפועל ירושלים; מכבי שעריים — מכבי רמת־עמידר; הפועל רמת־גן — הפועל חיפה; הפועל יהוד — הפועל בת־ים.

נוער

מכבי ת"א – נוה־יוסף 2:3 בקרב־קצוות

מוליכת הליגה הלאומית לנוער בכדורגל, מכבי תל־אביב, זכתה אתמול בנצחון־חוץ דחוק במחזור ה־15 — 2:3 על קבוצת התחתית של נוה־יוסף חיפה.

מכבי נתניה, גברה על מכבי חיפה — 2:1, ואילו משחקה של הקבוצה השלישית בטבלה, הפועל באר־שבע, נגד הפועל כפר־סבא, הופסק בדקה ה־15, במצב של 0:0, בגלל מגרש בוצי.

יותר התוצאות: הפועל תל־אביב — הפועל פתח־תקווה 0:0; בני יהודה ת"א — הפועל חיפה 1:4; מכבי יפו — הפועל אשדוד 1:3; בית"ר ירושלים — מכבי פתח־תקווה 1:1; הפועל ירושלים — בית"ר נתניה 2:4.

צמרת הטבלה

1. מכבי ת"א	15	13־45	28
2. מכבי נתניה	15	7־44	25
3. הפועל ב"ש	14	13־20	21
4. הפועל ת"א	15	15־21	19

● נאצ'יונל קהיר זכתה בגביע אפריקה לאלופות בכדורגל, לאחר שניצחה במשחק־הגומלין בקהיר את אל־הילאל מסודאן: 0:2. המשחק הראשון הסתיים בחרטום בתיקו 0:0. זו הפעם החמישית שנאצ'יונל זוכה בכתר אפריקני, מאז 1982, פעמיים באלופות ושלוש פעמים כמחזיקות גביע.

שים לב

לסגור את הסגל!

ההופעה העלובה של נבחרת הכדורגל שלנו, בשבוע שעבר נגד שוייץ ברמת־גן (2:0), מחייבת שינוי יסודי בגישה לגבי ההכנות לטורניר הקדם־אולימפי, במארס 1988 באוסטרליה. אי־אפשר עוד לבחון כדורגלנים, מה גם שהמציאות מוכיחה שאין בכך תועלת. רוב החדשים אינם „בשלים" ללבוש את המדים הלאומיים.

גישתו של המאמן הלאומי, מילינקו מיחיץ', היא לבחור בטובים ביותר. גישה הגיונית, אבל הכרח להפסיק כיום את „תחנת הרכבת" בנבחרת. לא כל שחקן המצטיין במשחק אחד, או אפילו יותר, ראוי למבחן בנבחרת הלאומית.

יש, איפוא, לקבוע סגל בלי חילופים נוספים ולהתחיל לעבוד עמו בשיטתיות וברצינות. צריך להעריך כדורגלנים לוחמים שיידעו להעריך ולכבד את התלבושת הלאומית. המצב העכשווי מחדיר חוסר אימון, וגרוע מכך גם חוסר יחס לגבי הנבחרת.

בשבוע שעבר היו שנעלבו כאשר המאמן השוויצי השווה את נבחרת ישראל לאלבניה, מלטה או לוכסמבורג, מדינות מהדרג הנמוך בכדורגל האירופי. בא המשחק עם שוייץ והוכיח שאכן אנו בתחתית הדירוג. המשחק הישראלי חסר תיחכום, ללא אינטלגנציה מינימלית. לעתים נדמה שהשחקנים כלל לא יודעים מה רוצים מהם...

כיום, אין עוד זמן לנסיונות. אם לא נשים את הדגש על גיבוש מה שיש (ואין הרבה...) נפספס את המטרה עוד לפני הנסיעה לאוסטרליה.

כאחד שמכיר את נבחרות ישראל מ„ימי קדם", עוד לפני קום המדינה, התביישתי ביום רביעי. לא אגזים אם אומר שהיתה זו אחת הנבחרות הגרועות — אם לא הגרועה — שאני זוכר. ממש כואב הלב.

מאמנים־על־טילים

מה שקרה בשבוע שעבר עם המאמנים — ממש לא ייאמן. מוטל'ה שפיגלר לא עמד בלחץ בבית"ר ירושלים והלך הביתה. יוסי הררי, מאמן כדורסלני מכבי חיפה, אמר שלום. רני בהנא הפסיק לאמן את כדורסלני הפועל ירושלים. זה עדיין לא הכל. ישנם נוספים על־הפונות.

האגודות, וגם המאמנים, לא אוהבים לפטר. משתדלים לערן את התופעה. נפרדים, מפסיקים עבודה וכדומה, אך האמת היא עדומה. כל מאמן שנוטש את הקבוצה הוא בלשון עממית — מפוטר. זה לא נעים, אבל עובדה.

גישת האגודות למאמנים חד־סיטרית. בית"ר ירושלים אינה יכולה לשלוח הביתה את השוער יוסי מזרחי, למשל. גם קבוצות הכדורסל של מכבי חיפה והפועל ירושלים אינן מסוגלות לוותר על שחקנים. את מחיר אי־ההצלחה משלמים, איפוא, המאמנים.

לא מעט אשמה יש במאמנים עצמם. ראשית, ארגוניהם מפקירים אותם וחבריהם עטים על המקום שמתפנה. שנית, מאמנים לא יודעים להעמיד את עצמם בצורה נכונה וגאה. הם הופכים ל„שפוטים" של עסקנים באגודות. אלה, ללא הכשרה מקצועית, שהתגלגלו לספורט בעקיפין, נוקטים לא פעם בצעדים מוזרים. המאמנים נכנעים, גם אם ההוראות שמקבלים נוגדות את גישותיהם.

ישנם גם לא מעט כדורגלנים, או כדורסלנים, הבוחשים בקדרה. מאמן שלא מקובל עליהם — חותרים תחתיו עד שמסולק.

הקבוצות אינן מחכות אפילו עד לשלב־ביניים. למשל, מכבי חיפה או הפועל ירושלים, לא ציפו לתום הסיבוב מחר. הם פיטרו את מאמניהם באימפולסיביות הראוייה לגנאי.

מה שאירע בשבוע שעבר זוה לא מילה אחרונה. חכו להמשך.

קנאה אמיתית

קנאה איננה מעלה נאה, אבל אני מוכרח להודות שקנאתי בשבת, לפני שבוע, בנבחרות הכדורגל, שהוגרלו לבתים המוקדמים בגביע העולמי של שנת 1990. ההגרלה בציריך שוב הוכיחה שאנו ממוזרים, נמצאים מחוץ למחנה. סוכנויות הידיעות שדיווחו על ההגרלה ציינו את ישראל ללא יבשת, שייכת בעקיפין לאוקיאניה הרחוקה.

כל המדינות זוכות ליחס הוגן, להגרלה של ממש; משתייכות לאזורים גיאוגרפיים קבועים; יודעות את אשר צפוי להן; ואנו, ממש כדור משחק, למרות שראשי ההתאחדות לכדורגל מתדפקים על הדלתות באירופה, הן נשארות נעולות. כאילו מעבר לדלת אומרים לנו: אל תבלבלו את המח... או: שקט אל תפרו את שלום פיפ"א...

איזה איוולת. גם אם ישראל תעבור את הבית האוקיאני, הנמצא לגבינו בקצה העולם, נצטרך לנסוע לקצה השני של העולם, לדרום־אמריקה. כי המנצחת באוקיאניה תתמודד עם הזוכה בבית 2 בדרום אמריקה. וראשי פיפ"א, היא ההתאחדות הבין־לאומית לכדורגל, הם אנשי־כבוד, שאנו משתחווים להם השכם והערב. בושה.

המשחק המרכזי

סלקטר ומלמיליאן חוללו מהפך מדהים ברמת־גן

מאת יצחק ויטהוף

מהפך מדהים הביא אתמול נצחון צורק, תוך 60 שניות, לאלופה, בית"ר ירושלים, על מכבי תל־אביב — 1:2. עד לדקה ה־85 הוליכה מכבי ת"א ביתרון שער, אולם משה סלקטר ואורי מלמיליאן כבשו שני שערי־בזק, שהחזירו את הצבע לפניהם של אנשי בית"ר ירושלים, שלא טעמו נצחון במשך שתי שבתות.

בית"ר ירושלים, עדיין ללא מאמן, אך עם יועץ בדמותו של אמציה לבקוביץ, שישב ביציע וחילק הוראות ע"י שליח למאמן־החירום יגאל לוי, הוכיחה לאחר ההפסקה כי אסור לסתום עליה את הגולל. הקבוצה שיחקה במוטיבציה אדירה, לחצה את מכבי ת"א לשערה במרבית דקות המחצית השנייה ורק יכולתו המצויינת של השוער משה מרכוס מנעה כיבוש שערו קודם לדקה ה־85.

יתכן שחילוף תמוה שביצע צוות מאמני מכבי ת"א בפתיחת המחצית השנייה הוא שגרם למהפך במשחק. בדקה ה־46 הוכנס חיים גולדברג, במקום הצעיר נועם שוהם (הציג יכולת מבטיחה). גולדברג „לא היה במשחק". משחקו המסורבל וחוסר בטחונו עצרו את שטף משחק קבוצתו. גולדברג, שתופקד במרכז השדה, איבד כל כדור שהגיע אליו ואפשר לומר כי ממנו החלו כל התקפות בית"ר ירושלים במחצית השנייה.

בית"ר ירושלים – מכבי תל־אביב 1:2 (1:0)
● האיצטדיון ברמת־גן. 4000 צופים. שופט: יעקב שיינר.
● לבית"ר ירושלים הבקיעו: משה סלקטר (85) ואורי מלמיליאן (86); למכבי ת"א: יעקב צרפתי (10).
● השחקן המצטיין: משה סלקטר.
● בית"ר ירושלים: יוסי מזרחי, אבי כהן, חנן אזולאי, אשש, נחמני, קריש, שמואלי (שווייג), שוורץ, מלמיליאן, סלקטר, רוקמן (ברטולט).
● מכבי ת"א: מרכוס, מיקי כהן, מנשה שמעונוב, קרייס, איתן לוי, צרפתי, דוד אזולאי (גריאני), איוניר, נועם שוהם (גולדברג), טבק, דריקס.

הגנות שתי הקבוצות היו חלשות וחדירות. במחצית הראשונה שיחקה הגנת בית"ר ירושלים בפיזור רב. נראה שתיפקודו של חנן אזולאי במרכז ההתקפה במחצית זו עירערה את יציבות העורף של הקבוצה. במחצית השנייה שב אזולאי למרכז ההגנה ועימו התייצבה הגנת בית"ר ירושלים. הגנת מכבי ת"א לא היתה טובה, יותר, אולם בעוד שלבית"ר היו חלוצים, שידעו להכריע בסיום את גורל המשחק, הרי שלמכבי ת"א גם לא היתה התקפה.

קודם להבקעת שער היתרון של מכבי ת"א הצליח אלי דריקס לחטוף בדקה ה־8 כדור מאשש (חלש). דריקס התקדם, חדר לרחבת בית"ר ירושלים, ומול יוסי מזרחי, שיצא מולו, הקשית, אך לרוע מזלו חלף הכדור מעל למשקוף.

בדקה ה־10 לא נכשלה מכבי ת"א: איתן לוי הפעלתן פרץ לאחר שקיבל כדור מדוד אזולאי; לוי מסר כדור־רוחב וג'קי צרפתי, שהגיח בעט לרשת — 0:1.

ההחמצה של המחצית הראשונה שייכת לחנן אזולאי. בדקה ה־20 קיבל אזולאי כדור מרונן רוקמן, שניצל יציאה חפוזה של משה מרכוס משערו. חנן אזולאי נגח בעוצמה למשקוף הפנימי, אך הכדור נהדף ע"י מגיני מכבי ת"א.

במחצית השנייה לחצו חלוצי וקשרי בית"ר ירושלים על משה מרכוס, שחילץ את שערו בדקות ה־48, 60, 72 ו־73 כשיצא מחוץ לרחבת ה־16 כדי לבלום את רוקמן הבלתי־מרוכז.

רונן שווייג (75) ואלדו ברטלוט (81) החליפו את שמואלי ורוקמן. שווייג המוצק הצליח חמש דקות לסיום להגביה כדור מדויק לראשו של משה סלקטר, שהתמקם חמישה מטר משערו של מרכוס, ובנגיחה עזה השכין את הכדור ברשת — 1:1.

מכבי ת"א איבדה את הכדור מייד לאחר־מכן לסלקטר, שפרץ לאורך הקו: סלקטר הגביה כדור למרכז רחבת שערו של מרכוס, ואורי מלמיליאן נגח פנימה מול השוער ההמום — 1:2. מלמיליאן פרץ בשמחה, פשט את חולצתו, כשהוא מאושר, יחד עם חבריו, מהנצחון המתוק.

צהובים נשלפו לאיתן לוי וחיים גולדברג ממכבי ת"א.

שוער בית"ר ת"א, אבי ליברמן, קוטף כדור מראשו של חלוץ הפועל לוד (תצלום: אריה קנפר)

שש דקות – שלושה שערים

מכבי נתניה – הפועל פ"ת 2:4 (1:3)
★ איצטדיון מכבי נתניה. 4000 צופים. שופט: רחמים דינצ'י.
★ למכבי נתניה כבשו: שלום תקוה (38,32), רונן גבאי (34) ויגאל מנחם (49). להפועל פ"ת: יוסי שושני (12) וניר לוין (54 בבעיטת־11).
★ השחקן המצטיין: שלום תקוה.
★ מכבי נתניה: בלדב, שמעון מנחם, בר, חסן, קורן, חלפון (חיים לוי), עציוני, גבאי, רוני לוי, תקוה (עודד מכנס), יגאל מנחם.
★ הפועל פ"ת: רוני ג'רבי, קוושווילי, בורניוק, אלון, דוד לוי, שושני, מחפוד (אלון חזן), קלמנוביץ, אליה, סאבו, לוין, בסון.

מאת דוד בכר

מכבי נתניה דוהרת ללא מעצורים. אתמול הספיקו לה שש דקות של „בליץ" (32־38) כדי לכבוש שלושה שערים, למחוק פיגור בן שער ולקבוע נצחון עשירי העונה — 2:4 על הפועל פתח־תקוה.

היה זה יומה הגדול של מכבי נתניה. יעקב בלדב בשער היה בטוח; שלום תקוה ויגאל מנחם היו טובים בהתקפה וזה למעשה היקנה את הנצחון למארחים.

מכבי נתניה לא היטיבה לשחק ב־30 הדקות הראשונות. שחקני הפועל פ"ת ניצלו זאת כדי לכבוש שער יתרון בדקה ה־12. בדקות אלו הורגש חסרונו של בני לם בקישור הנתנייתי. כל זאת עד לדקה ה־32. בדקה זו חל מפנה במשחק. תקווה השווה ל־1:1 ושחקני הפועל פ"ת נשברו משום־מה.

בדקה ה־9 כמעט שהפועל פ"ת עלתה ליתרון. ניר לוין הגביה כדור־קרן וניר אלון נגח בזינוק: הכדור נראה עושה דרכו לרשת, אך אלעד קורן, ממצטייני המשחק, הוציא בראשו לקרן.

כחלוף שלוש דקות מימשה הפועל פ"ת את יתרונה: יוסי שושני המצויין בעט כדור עונשין חזק מ־25 מטר שהפתיע את בלדב וחדר לרשת מעל ידיו המושטות — 0:1 להפועל פ"ת.

לאחר כיבוש השער המשיכו שחקני הפועל פ"ת לתת את הטון עד לדקה ה־32, שהיתה דקת־המיפנה. בדקה זו חלף שלום תקוה על פני ארבעה ממגיני הפועל פ"ת ומ־14 מטר בעט לפינה השמאלית — 1:1.

כחלוף שתי דקות (34) נגח רוני לוי לאחור, לעברו של רונן גבאי, וזה עם הגב לשער בעט מספרת לפינה הימנית, כדור חלש, אך שוער הפועל פ"ת רוני ג'רבי, נותר תקוע בבוץ, ברחבת שער, ונתניה עלתה ליתרון — 1:2.

ה„בליץ" הנתנייתי נמשך. בדקות אלו עשו שחקני עיר־היהלומים ככל שעלה על רוחם. בדקה ה־38 ניצל שלום תקוה קפאון בהגנת הפועל פ"ת המבולבלת. השוער רוני ג'רבי ומגיניו לא אצו לכדור תועה ברחבת החמש ותקוה הגיע בריצה ובעט במהירות לרשת — 1:3.

בפתיחת המחצית השנייה המשיכה מכבי נתניה בלחצה על שערו של רוני ג'רבי. בדקה ה־49 כבר — 1:4 לנתניה: יגאל מנחם בעט עונשין 20 מטר אלכסונית משער הפועל פ"ת, כדור שטוח לפינה הקרובה; רוני ג'רבי הכבד שוב נותר תקוע בבוץ והכדור ברשת — 1:4.

זה הספיק כנראה לשחקני מכבי נתניה, יריביהם מהפועל פ"ת יצאו להתקפות־זעם. בדקה ה־54 הכשיל בלם נתניה, חיים בר, את יוסי שושני ברחבה ואת כדור ה־11 ניצל ניר לוין כדי להוריד ל־2:4.

עד לסיום עשתה הפועל פ"ת נסיונות לצמק את התוצאה, אך יכולתו הטובה של בלדב בשער נתניה מנעה זאת מהאורחים.

ראוי לציון שיפוטו התקיף והטוב של רחמים דינצ'י, ששלף צהובים ליוסי שושני ואלון חזן מהפועל פ"ת.

ארבע דקות הספיקו לפנסו

מאת עמי רוזנברג

לא במקרה מזדנבות קבוצות הפועל צריפין חולון ומכבי פ"ת בתחתית טבלת הליגה הלאומית. אתמול, באיצטדיון הפועל פ"ת, ראינו מדוע. שתי הקבוצות, תוך יכולת עלובה, גרמו אכזבה ל־300 הצופים, שויתרו על מנוחת־הצהריים ובאו לחזות במשחק.

הפועל חולון היתה טובה במקצת אם־כי עדיין רחוקה מהיכולת הממוצעת בליגה הלאומית.

בדקה ה־69 ערך מאמן חולון, מאיר נימני, חילוף. ארבע דקות מאוחר יותר התברר כי היה זה חילוף מוצלח ביותר: ליאון פנסו שהחליף את ארז שקרוקה, נגח מקרוב בנגיעה השנייה שלו בכדור. אתמול עיניהם של חמישה משחקני מכבי פ"ת, הכניע את עופר פביאן, שוער הנבחרת הלאומית והעניק לקבוצתו 3 נקודות־ליגה יקרות.

שחקני מכבי פ"ת כמעט שלא סיכנו את שערו של החולוני יעקב ביטרן, רק בדקה ה־18 נגח הפתח־תקואי חיים שעשוע מול רשת חשופה ומאיר יעקובי הרחיק את הכדור מקו השער.

אירוע נוסף, ואולי המכריע במשחק, התרחש בדקה ה־36: חלוץ מכבי פ"ת, רפי כהן, פרץ לעבר שער חולון, חלף על פני מגן, דילג על ביטרן והוכשל ע"י השוער. השופט חיים ליפקוביץ הצביע לעבר הנקודה־הלבנה, אבל הקוון שלמה שחר הפתיע את השופט כשהניף את הדגל וטען כי בטרם הפריצה של רפי כהן ניצב בעמדת נבדל. ליפקוביץ שינה את החלטתו, ביטל את בעיטת־11 מטר והורה על כדור נבדל לזכות חולון.

מחאות שחקני מכבי פ"ת לא הועילו ושחקני חולון גילו עדיפות בהמשך, כבשו שער־נצחון וזכו ב־3 הנקודות במשחק בלתי משכנע וירוד ברמתו.

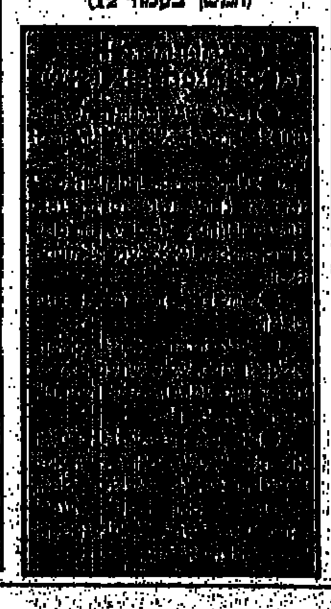

פתיחת־הבזק של בני־יהודה

מאת נפתלי כהן

„אקספרס הזהובים" המשיך לדהור. בני־יהודה ת"א הצליחה לצבור 7 נקודות ליגה בשלושה מחזורים. אתמול גברה בני־יהודה על מכבי חיפה, במשחק עשיר באירועים — 2:3.

המשחק היה מהיר ומעניין, התקפה רדפה התקפה. בני־יהודה זכתה אמנם בנצחון אבל ברוב שלבי המשחק התנהל מאבק דו־צדדי כשהיתרון עבר מקבוצה לקבוצה. ב־15 הדקות הראשונות היה יתרון איכותי לבני־יהודה. בדקות אלה לחצו ה„זהובים" על השער החיפני ואף הצליחו לכבוש שני שערים. מלך־המחמיצים בבני־יהודה היה החלוץ משה אייזנברג, שכבש את השער הראשון לקבוצתו ומספר פעמים ניצב לבדו מול בוני גינצבורג, ועם קצת ריכוז ברחבה יכול היה לסיים את המשחק עם ארבעה שערים.

מי שתרם יותר מכל להצלחת בני־יהודה היה המגן דוד סלמן, שהיה הטוב בשדה, הוא כבש שער בבעיטת־11 ו„בישל" את השער השני לזכות קבוצתו.

מכבי חיפה הותירה רושם חיובי. התוצאה יכלה להיות גם אחרת, אולם יום מצויין של בלמי בני־יהודה, ראובן אלקבץ ורוני פרי, והשוער יעקב אסייג הביא נצחון למארחים. הבין־לאומי החיפני דניאל בראילובסקי הוכיח פעם נוספת עד כמה שהוא חיוני וחשוב לקבוצתו. הוא שלח לא פעם את החלוצים למצבי־כיבוש ורק חולשתם של דוד לוי וזאהי ארמלי מנעה שערים.

בני־יהודה כבשה את השער הראשון, כבר בדקה ה־5. הקשר נתן זקס, שחזר לאחר פציעה, הגביה כדור־קרן לרחבה: השוער בוני גינצבורג טעה ביציאתו ואיפשר לבלם בני־יהודה, רוני פרי, לנגוח פנימה — 0:1.

מכבי חיפה עוד לא השתחררה מההלם, וכבר — 0:2. המגן דוד סלמן התקדם ממרכז המגרש עד לרחבת ה־16, בעט כדור חזק, שנשמט מחזו של גינצבורג לרחבה: אייזנברג השתלט על הכדור ובעט פנימה — 0:2.

מאמן מכבי חיפה, הרוד קשטן, ערך מייד חילוף. הוא הכניס את

(המשך בעמוד 12)

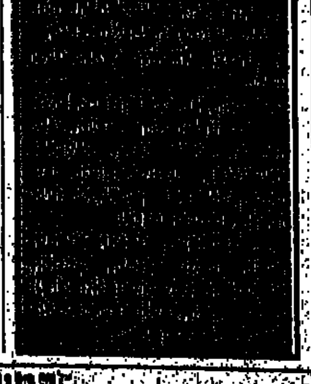

משה סיני נבלם ע"י השמשונים און דהרי ואפרים שמעונוב (שמשון ת"א – הפועל ת"א 0:1) (תצלום: אריה קנפר)

שער עצמי בעוכרי לוד

בית"ר ת"א – הפועל לוד 1:1 (1:1)
● האיצטדיון ברמת־גן. 1200 צופים. שופט: יהושע לויה.
● להפועל לוד הבקיע: ישראל בן־ממס (5). לבית"ר ת"א: עצמי, אורי בנורים (26).
● השחקן המצטיין: ניסן כהן.
● בית"ר ת"א: ליברמן, טורס (מאיר), יעקב כהן, שלומי עמר, אבן־צור (תגר), נסים כהן, צמח, יוסי אדרי, ניסן כהן, לביא, ירון כהן.
● הפועל לוד: יעקב בנורים, ברדוגו, נעמן, אורי בנורים, יעקב הלל, שרביט, בן־ממס, סמוכ'ה, בן־הרוש (סורול), סגרוזי, דרעי.

מאת אלכס קליין

חולשת של שחקני בית"ר תל־אביב לאחר נצחונם המשכנע בשבת קודמת על האלופה, בית"ר ירושלים (0:4), מנעה מהם אתמול נצחון על הפועל לוד ברמת־גן. המשחק הסתיים ללא הכרעה — 1:1.

הפועל לוד, שעלתה לכר־הדשא באיצטדיון ברמת־גן, במטרה נחושה להפתיע, הצליחה כבר בדקה ה־5 ליצור יתרון 0:1: השופט יהושע לויה קבע בעיטת־עונשין כ־22 מטר אלכסונית משער בית"ר ת"א לאחר הכשלה של שבתאי טורס, מגן בית"ר ת"א על הלודאי דרעי. ישראל בן־ממס בעט במרוייק כדור שטוח לפינה הרחוקה של אבי ליברמן וקבע — 0:1 ללוד.

שחקני בית"ר ת"א שנדהמו מהשער המהיר נטלו את היוזמה לרגליהם. קשריהם, נסים כהן, ניסן כהן ויוסי אדרי החלו להניע את הכדור מרגל־לרגל, במסירות קצרות. יוסי אדרי בעט בדקה ה־14 כדור אדיר מ־18 מטר שחלף ליד עמוד שער לוד. ירון כהן החמיץ בדקה ה־21 כשניצב יחידי מול יעקב בנורים, שוער לוד.

בדקה ה־26 ניזוקה בית"ר תל־אביב לראשו של בלם לוד, אורי בנורים, כדי להשוות את התוצאה ל־1:1, לאחר הגבהת כדור משמאל, מרגלי ניסן כהן.

בפתיחת המחצית השנייה ביצעו שני המאמנים חילופי שחקנים במטרה להבקיע שער נצחון. מאמן לוד, יצחק אסקטלן, צירף את סורול, במקום בן־הרוש הצעיר, ומאמן בית"ר, יצחק שום, צירף את חלוצו, אלי תגר, במקומו של המגן אבן־צור. גם חילופים אלו לא הצליחו להפיח רוח־חיים במשחק, שהיה למטה מבינוני.

במחצית השנייה היתה עדיפות לבית"ר ת"א. פעמיים הגיעו התל־אביבים למצבי־הבקעה: בדקה ה־61 מצא עצמו תגר יחידי מול בנורים, לאחר טעות של מגן לוד, ברדוגו, ובעט לחוץ. בדקה ה־68 נרשמה ההחמצה הגדולה של המשחק: רוני לביא, שקיבל כדור מראשו של ירון כהן, נגח לחוץ כשניצב יחידי מול שער חשוף.

● אדריאן דוידסון זכה בסוף השבוע באליפות הטניס של ראשל"צ, לאחר שגבר בגמר על רנן מוסיוב — 4:6, 6:0. בתואר לזוגות זכו רני מוסיוב וגידעון חירש שגברו על אבנר גלבוע ושאול שדות — 6:2, 6:3. באליפות שנערכה על מגרשי מכבי צפון ת"א השתתפו כ־50 [illegible]

המשחקים בטבריה ובקרית־חיים נידחו בגלל מגרשים בוציים

הפועל ירושלים התבססה בפיסגה — 2:3 נגד שעריים

הגשם השוטף שירד בסוף השבוע בצפון הארץ הפך את המגרשים בטבריה ובקרית־חיים בוציים ושני המשחקים שעמדו להיערך במחזור ה־15 בליגה הארצית בכדורגל נידחו ויתקיימו, קרוב לוודאי, מחרתיים. שני המשחקים: הפועל טבריה — הפועל חדרה, הפועל חיפה — הפועל יהוד.

המוליכה, הפועל ירושלים, גברה ביום שישי בימק"א על מכבי שעריים — 2:3.

דו־קרב המהפך היה ברמת־עמידר: מכבי עמידר הוליכה 0:2, אך הפועל רמת־גן השוותה בדרכי ל־2:2.

הפתעה היתה בחולון כשבית"ר נתניה גברה במשחק־חוץ על הפועל בת־ים — 1:2. אכזבה ביבנה: 0:0 בין שתי היורדות מהלאומית, מכבי יבנה ומכבי יפו. הכח רמת־גן, תשעה הפסדים רצופים, לא הצליחה לנצח באיצטדיונה בווינטר גם את האחרונה בטבלה, הפועל עכו — 0:0.

הפועל ירושלים — מכבי שעריים 2:3 (1:1)

שני שערים שהבקיעו חלוצי הפועל ירושלים תוך שלוש דקות העניקו להם נצחון ביתי — 2:3 על מכבי שעריים.

מכבי שעריים היתה זו שהוליכה 0:1 בדקה ה־27, כשאהוד עירן כבש מקרוב. חלפו שלוש דקות ומרדכי ועקנין בבעיטה חזקה מ־20 מטר השווה ל־1:1.

ועקנין, הטוב במגרש, קבע בדקה ה־57 — 1:2 בבעיטה מרחוק. שוער שעריים, שלמה נחמיאס, שמט את הכדור החלש לשער.

כחלוף שלוש דקות כבש עוזר יחזקאלי שער שלישי לקבוצת הבירה בנגיחה נאה (60) — 1:3.

שחקני שעריים צימקו את התוצאה ברקת הסיום, בעיטת־סיבוב של יצחק צבי מ־8 מטר — 2:3.

שפט דאוד סוהיל, לעיני 2500 צופים, במגרש ימק"א.

מכבי רמת־עמידר — הפועל ר"ג 2:2 (0:1)

שער שהבקיע הרמת־גני אריק גילרוביץ, חמש דקות לסיום, העניק לקבוצתו, הפועל רמת־גן, תוצאת תיקו 2:2 במשחק־חוץ עם מכבי רמת־עמידר.

כתבנו יוסף חכם מציין ששחקני מכבי רמת־עמידר פתחו את המשחק בסערה אולם לקראת הסיום נטלו שחקני הפועל רמת־גן את הרסן.

את השער הראשון כבשה רמת־עמידר כבר בדקה ה־5: רחמים שלום הרים כדור־קרן, ואורון גרץ נגח מקרוב לרשת — 0:1.

במחצית השנייה היה זה שוב רחמים שלום שהגביה כדור־עונשין מ־20 מטר לרחבה ויעקב עיני קבע בנגיחה — 0:2.

הפועל רמת־גן צימקה בדקה ה־76: שמואל פונדקי בעט כדור־עונשין מ־25 מטר למשקוף שערו של אשר סימנטוב, ועוזי צדקה, שהיה במקום, הקטין ל־1:2.

את תוצאת המשחק קבע גילרוביץ בדקה ה־85, כאשר במיבצע אישי, לאחר קבלת כדור מצדקה, קבע — 2:2.

בסיום אמר מאמנה של מכבי עמידר, גרי צלניקר: „החמצנו נצחון חשוב, וזאת בגלל הכושר הלקוי בשלהי המשחק".

שפט היטב הבין־לאומי אריה פרוסט, לעיני 600 צופים, במגרש מכבי רמת־עמידר.

בית"ר נתניה — הפועל בת־ים 1:2 (0:1)

שער שכבש קשר בית"ר נתניה, חיים לוי, 13 דקות לסיום, העניק לקבוצתו נצחון־חוץ — 1:2 על הפועל בת־ים.

שחקני בת־ים גילו עדיפות במהלך המשחק, בו הצטיין שוער נתניה, שמעון לביא.

אילן עזריה מנתניה (40) קבע מקרוב — 0:1. לאחר שניצל השמטה של משה מרקוביץ, שוער בת־ים.

מוטי סלינס השווה ל־1:1 בדקה ה־55 במבצע אישי, אך חיים לוי קבע את תוצאת המשחק לאחר שניצל אי־הבנה בהגנת הפועל בת־ים.

שפט סימון דנן, לעיני 100 צופים, בחולון.

מכבי יבנה — מכבי יפו 0:0

קרב־היורדות מהליגה הלאומית, מכבי יבנה ומכבי יפו, הסתיים אתמול בתיקו עקר ומאכזב — 0:0.

300 הצופים במגרש ביבנה חזו במשחק שנערך בגשם שוטף. אבישי מג'ר מיפו היה קרוב לכיבוש בדקה ה־13, אך שוער יבנה, פורדי לסנר הדף לקרן.

במחצית השנייה הצליח מנשה מורחי (עד לפני שבועיים במכבי יפו וכיום ביבנה), לבעוט בדקה ה־61 ממצב קורץ למשקוף שער יפו.

שפט סמי אלנקווה.

הכח רמת־גן — הפועל עכו 0:0

הכח רמת־גן המשיכה לאכזב. אתמול סיימה משחק עשירי ללא נצחון — תיקו 0:0 בבית עם סוגרת הטבלה, הפועל עכו.

במהלך המשחק החלש והמאכזב בלט רק נסים חלפון, שחקן־הרכש של הכח, שניסה כוחו מפעם לפעם בבעיטות לשער היריב. אחת מבעיטותיו, בדקה ה־71 החטיאה במעט.

שפט יעקב בן־חמו, לעיני 200 צופים, ברמת־גן.

● ארצית

.1	הפ' ירושלים	15	17־32	35
.2	הפועל חיפה	14	11־16	28
.3	הפועל טבריה	14	22־30	27
.4	מכבי יבנה	15	16־18	25
.5	הפועל רמת־גן	15	16־17	23
.6	הפועל יהוד	14	20־23	21
.7	מכבי יפו	15	9־12	21
.8	הפועל חדרה	14	20־21	19
.9	מכבי שעריים	15	20־19	16
.10	הפועל בת־ים	15	16־12	16
.11	בית"ר נתניה	15	22־15	16
.12	מכבי עמידר	15	21־16	14
.13	הכח רמת־גן	15	17־12	14
.14	הפועל עכו	15	23־7	6

מלך השערים

.1	טומדר (הפועל י־ם)	13
.2	עופר דן (הפ. טבריה)	11
.3	ציון יעקב (יבנה)	8
.4	אורן (הפועל יהוד)	6
—.	אוזלאי (הפ. טבריה)	6
—.	ואנה (הפועל חדרה)	6

● ליגה א'

דרום

* רמלה: בית"ר רמלה — לורוס חולון 0:0. שפט יוסף שועי, לעיני 700 צופים.
* קרית־גת: מכבי קרית־גת — הפועל רמת־השרון 1:2(0:0). לקרית־גת כבשו: יורם אוחיון (72) וראובן סולטן (85). לרמת־השרון: מיכה רמו (88). שפט ציון אילוז, לעיני 800 צופים.
* אשדוד: הפועל אשקלון — הפועל אשדוד 0:2(0:0). לאשקלון הבקיעו: טיני עמרם (75) ואלי לוי (82). שפט דוד יוסף לעיני 2500 צופים.
* הרצליה: הפועל ראשל"צ — מכבי הרצליה 2:4(2:3). שערים לראשל"צ: אלי כהן (5) בן־ציון פנקס (24) ואיתן שלום (28, 48). להרצליה: יצחק תייר (10) ויזאב טובי (14). שפט יעקב שמש, לעיני 500 צופים.
* קרית־מלאכי: הפועל קרית־מלאכי — הפועל בית־שמש 1:0(0:0). שער־הנצחון: חיים אטון (85). שפט מאיר ברקי, לעיני 500 צופים.
* אזור: הפועל אזור — הפועל אור־יהודה 1:1 (1:0). לאזור: ניר צפניה (8), לאור־יהודה: ניר שאלתיאל (84). שפט בן־סנן, לעיני 400 צופים.
* קרית־אונו: הפועל קרית־אונו — הפועל רמלה 0:0. שפט זועבי מטקל, לעיני 100 צופים.
* רחובות: הפועל מרמורק — הפועל דימונה 0:0. שפט סאבא סרסור, לעיני 100 צופים.

צפון

* בית־שאן: הפועל בית־שאן — הפועל טירה 1:1(0:1). לבית־שאן כבש: גבי הנינו (35). לטירה: באסם עירקי (61). שפט יצחק שגיא, לעיני 300 צופים.
* חיפה: בית"ר חיפה — מכבי טמרה 0:1(0:1). שער לחיפה: יצחק אהרונוביץ (45). שפט יצחק [illegible], לעיני 500 צופים.
* נצרת: מכבי עפולה — הפועל בני־נצרת 1:2 (0:2). שערים לעפולה: אלברג (6) ויצחק כהן (27). לבני־נצרת: יגאל עררי (65). שפט איתן מועלם, לעיני 1000 צופים.
* עוספיה: מכבי עוספיה — הפועל טירת־הכרמל 0:1(0:1). שער־הנצחון: עודד בלוש (10). שפט דוד דמקרזו, לעיני 200 צופים.
* קרית־שמונה: הפועל קרית־שמונה — הפועל טייבה 1:2 (0:1). לקרית־שמונה הבקיעו: שמעון קווה (9) ועמוס כהן (68). לטייבה: סמי ח'ג יחיא (62). מוחמד מוסא מטייבה החטיא בעיטת־11 (65). שפט גבי מלכה, לעיני 200 צופים.
* קרית־אתא: הפועל קרית אתא — הפועל רעננה 0:2 (0:0). רחמים סלע (55) ואברהים חורי (75) כבשו לקרית־אתא. שפט ארנסט לייבוביץ, לעיני 100 צופים.
* נהריה: בית"ר נהריה — מכבי אחוזי נצרת 0:0. שפט יוסף חיימוב, לעיני 50 צופים.
* טמרה: הפועל בני־טמרה — מכבי חדרה, לא נערך בגלל מגרש בוצי.

הטבלה הדרומית (לאחר המחזור ה־10)

.1	בית"ר רמלה	8־14	15
.2	הפועל ראשל"צ	10־18	14
.3	מכבי קרית־גת	5־11	14
.4	הפועל קרית־אונו	6־ 8	12
.5	הפועל אשדוד	9־14	11
.6	לורוס חולון	6־ 8	11
.7	הפועל אור־יהודה	8־ 9	11
.8	הפועל אשקלון	5־ 6	10
.9	הפועל בית־שמש	17־ 8	9
.10	הפועל דימונה	7־12	8
.11	הפועל מרמורק	11־11	8
.12	הפועל רמלה	13־12	8
.13	הפועל קרית־מלאכי	12־ 9	8
.14	מכבי הרצליה	18־ 8	8
.15	הפועל רמת־השרון	11־ 8	7
.16	הפועל אזור	16־ 3	6

הטבלה הצפונית (לאחר המחזור ה־10)

.1	הפועל בית־שאן	6־18	18
.2	מכבי טמרה	6־14	14
.3	בית"ר חיפה	6־10	14
.4	מכבי עפולה	11־15	13
.5	מכבי חדרה	8־10	11
.6	הפועל קרית־אתא	11־12	11
.7	בית"ר נהריה	7־ 8	11
.8	הפועל טירה	9־ 9	10
.9	מכבי עוספייה	9־ 8	10
.10	הפועל ק. שמונה	14־11	8
.11	מכבי נצרת	10־ 8	7
.12	הפועל בני־נצרת	10־ 7	7
.13	הפועל רעננה	15־10	7
.14	הפועל טייבה	14־ 8	7
.15	הפועל בני־טמרה	14־10	5
.16	הפ. טירת־הכרמל	14־ 7	5

* משחק חסר.

פתיחת־הבזק

(המשך מעמוד 11)

שלום לוי במקומו של מארקו בלבול החלש, משחקה של מכבי חיפה השתנה והחלה לתקוף.

התקפה החיפנית הראשונה, בדקה ה־22, הניבה שער מצמק: איתן אהרוני פרץ מימין, הגביה כדור לצדוק מלכה, שמווית קשה נגח פנימה — 1:2.

בדקה ה־39 יכול היה דוד גורדנה להגדיל את התוצאה. אייזנברג שלחו יחידי מול גינצבורג אך גורדנה בעט חלש לידי השוער.

שתי דקות להפסקה הזדמנות מצויינת לזאהי ארמלי להשוות. יעקב אסייג, שוער בני־יהודה, יצא משערו וארמלי, מול שער חשוף, בעט מעל הקורה.

לא חלפו שלוש דקות מפתיחת המחצית השניה ואייזנברג פרץ כשופה לרחבה: שני בלמי מכבי חיפה, רפי אוסמו (הגדול) וליאור רוזנטל, מחצו את החלוץ והשופט עובדיה צבי הורה לעבר הנקודה הלבנה. דוד סלמן לא נכשל מול גינצבורג העלה את התוצאה ל־1:3.

המשחק המשיך להיות ער ומעניין. בדקה ה־82 בילבול בהגנת בני־יהודה: הבלם רוני פרי החליק, השאיר את הכדור לעופר מורחי, שבא בריצה ובעט לחיבורים — 2:3.

שפט עובדיה צבי, ששלף כרטיסים צהובים לארמלי מחיפה וסהמי מבני־יהודה.

מכבי ת"א תצטרך לשחק טוב יותר ב־1988 מאשר ב־1987...

סיכום ארבעת המחזורים לפני הפוגת חג־המולד בגביע־אירופה מורה על יתרון זמני לטרסר, אריס ופרטיזן, שהשיגו נצחונות חוץ ● מכבי ת"א הציגה בכל משחקיה: „המרדפים" ● ברצלונה — לאחר יאוש

● כדורסל

מאת ישראל מז

הדרך לפליי־אוף עוד ארוכה. עד שיקבעו ארבע הנבחרות שיעלו לשלב המכריע בגביע־אירופה לאלופות בכדורסל נותרו עשרה מחזורים. הכל עדיין יכול לקרות.

בכל זאת, ארבעת המחזורים הראשונים אינם מחמיאים למכבי ת"א, שקיימה שלושה משחקי־בית ובאחד מהם, בסוף השבוע, נחלה הפסד ביד־אליהו לטרסר מילאנו (89:93).

מכבי ת"א, שנחלצה בצורה דרמטית בדקות ובשניות האחרונות, במשחקיה נגד ברצלונה (107:108) ואריס סלוניקי (91:95) ביד־אליהו, לא הצליחה לבצע את המהפך מול טרסר מילאנו, קבוצה חכמה ומנוסה. ואכן, קשה מאוד „לרוץ" בכל משחק אחרי היריב ולנסות להדביקו בשניות האחרונות.

טרסר הוכנה היטב מנטלית וטקטית. שחקניה ידעו בדיוק את נקודות־התורפה של מכבי ת"א וניצלו אותן. ראשית, הגובה. שלושה גבוהים דוגמת בוב מקאדו, ריקי בראון ורינו מנגין היסלו לחלוטין את שני הענקים של מכבי ת"א, קווין מאגי וקן בארלו. ואז, במקום לנסות לבסס את המשחק בעיקר על שחקני־חוץ וליצור להם מצבי זריקה, המשיכה מכבי ת"א לסמוך על מאגי, שנסגר היטב, ועל בארלו הגרוע.

נחיתות גובה

אין זה סוד שוילי סימס אינו מסוגל לעמוד בלחץ. זאת למדנו מהופעותיו בקבוצות קודמות (מכבי חיפה, הפועל ת"א ואליצור נתניה). כאשר מוטלת עליו אחריות רבה הוא מאבד את העשתונות. כך היה גם במשחק עם טרסר. כמה פעמים ניסה לקלוע, בצורה חסרת אחריות, מעל לענקי מילאנו, וכמובן שנכשל. חן ליפין ומוטי ארואסטי לא היו יעילים. במקומו של רלף קליין, הייתי מעניק יותר אשראי לליפין, שער כמה שלא שיכנע היה בכל זאת הטוב בין השלושה.

בשיש נחיתות מתחת לסלים קשה גם להגיע להתקפות מתפרצות — וכך קרה למכבי ת"א.

במשחקים הבאים יצטרך המאמן קליין לעבוד יותר עם חניכיו על ההגנה. נגד קבוצות שיש להן „שחורים" מצטיינים אין הגנת מכבי ת"א מסוגלת לתפקד. טרסר מילאנו לימדה את מכבי לקח־בהגנה.

מה הלאה?

מכבי ת"א תצטרך כבר במשחקה הקרוב, ב־7 בינואר 1988, אחרי פגרת חג־המולד, לנסות ולהפתיע את סאטורן הגרמנית בקלן. יש להניח שקלן קבוצה טובה מאוד לאחר שהביסה באולמה את טרסר מילאנו בהפרש של 24 נקודות — 78:102 — הפער הגדול ביותר שהושג במשחקים בארבעת המחזורים עד כה. חניכיו לשעבר של רלף קליין בגרמניה מיטיבים לשחק, וכנראה שיהיה קשה מאוד לנצחם באולמם.

נצחונות חוץ

אם נצא מנקודת־מבט שכדי להימנות על ארבע הראשונות ולעלות לחצי־הגמר יש צורך בנצחון חוץ ולנצח בכל משחקי־הבית, הרי כיום כבר זקוקה מכבי ת"א לשני נצחונות־חוץ וכמצב שיש שוויון־כוחות בין כל שמונה הקבוצות זו משימה קשה, אם־כי לא בלתי־אפשרית. מכבי ת"א כבר הוכיחה בעבר שהיא מסוגלת לקום מהקרשים.

הטבלה (אחרי ארבעה מחזורים)

.1	טרסר מילאנו	370־366	7
.2	פרטיזן בלגראד	360־367	7
.3	אריס סלוניקי	370־379	7
.4	דן־בוס הולנד	389־385	6
.5	מכבי ת"א	400־398	6
.6	סטורן קלן	388־401	6
.7	אורתז צרפת	377־367	5
.8	ברצלונה	388־377	4

טרסר למדה לשחק ביד־אליהו. עובדה, מתוך חמישה משחקים שקיימה בת"א בגביע־אירופה ניצחה בשלושה!

לתום ארבעת המחזורים הראשונים מצבן של אריס סלוניקי, פרטיזן בלגראד וטרסר מילאנו הוא הטוב ביותר. הן ניצחו פעמיים בביתן וזכו גם בנצחון חוץ. לעומת זאת נראה מצבה של ברצלונה, שהיתה פייבוריטית לזכייה בגביע האירופי, כלאחר־יאוש. היא נוצחה בכל ארבעת משחקיה, ופעמיים בבית. בכל זאת איני מציע לסתום את הגולל גם על קבוצה זו.

בשיטה של בית־וגמר העונה כדאי להתאזר בסבלנות ולהיזהר ממסקנות מזיזות, שכן מהפכים בודאי שעוד יהיו.

ארבעה שופטים ישראלים ישפטו בגביעי־אירופה

מאת יצחק ויסהוף

ארבעה שופטי כדורסל מישראל קיבלו בסוף השבוע שיבוצים מפיב"א למשחקי גביעי־אירופה השונים.

דוד דגן ישפוט ב־13 בינואר במשחק בין בולוניה ומונקו לקוראץ'. שתי הקבוצות מופיעות בבית, בה משחקת אליצור נתניה.

ראובן וירובניק ישפוט באותו יום בגביע־אירופה למחזיקות־גביע, במשחק בין לברקוזן ממערב־גרמניה ולימוז' מצרפת.

טור ורניק ישפוט ב־5 בינואר במנצ'סטר במשחק בבית רבע־גמר גביע־קוראץ', בין הקבוצה המקומית לבין ציבונה זאגרב. ברוך זלינגר ישפוט את מנצ'סטר ב־13 בינואר במשחק־החוץ שלה נגד קאורטה האיטלקית.

מרדכי נהרי ואפרים אטלס קיבלו מנוי לשמש כמשקיפים. נהרי ישמש כמשקיף בשני משחקים ביוגוסלביה, ואפרים אטלס ישמש „במשקיף" בפאריס.

שיבק הפסיק את עבודתו במכבי נתניה

מאת דוד בכר

אריה שיבק, מאמן קבוצת הכדורסל של מכבי נתניה, הודיע אתמול להנהלת קבוצתו כי הוא מפסיק את עבודתו בקבוצה, הנמצאת במקום האחרון בליגה הלאומית, ללא נצחון, ולא ידריך אותה מחר בדרבי נגד אליצור.

הנהלת הקבוצה לא קיבלה עדיין את הודעתו של שיבק, אך המאמן הבהיר כי הוא נחוש בדעתו שלא לאמן יותר את מכבי נתניה.

מחר ידריך את הקבוצה, רייזר בלאס, רכז הקבוצה.

השבוע בכדורסל

● שני, בליגה הלאומית (מחזור 11): אליצור נתניה — מכבי נתניה; בית"ר ת"א — מכבי חיפה; הפועל ת"א — הפועל חולון; אליצור נווה דוד רמלה — הפועל תל־אביב[illegible]; מכבי רמת־גן — מכבי ת"א; הפועל חיפה — הפועל ירושלים.

חן ליפין מול דנטוני ומונטקי — רכזי מכבי ת"א לא היו יעילים (תצלום: אריה קנטר)

ארסנל ואברטון, תיקו 1:1

ליברפול הרחק בפיסגה — 0:1 נגד שפילד

● ליגה אנגלית

35 אלף צופים חזו אתמול באיצטדיון הייבורי במשחק התיקו 1:1 בין ארסנל ואברטון, בליגה האנגלית בכדורגל.

המגן דייב ווטסון היקנה יתרון לאברטון בדקה ה־40, אולם בדקה ה־82 השווה דייויד רוקאסל ל־1:1, ממצב נבדל ברור, אולם השופט אישר את השער למחאתם של האורחים. הטוב במגרש היה מאמן־שחקן, פיטר רייד.

השופט שלף שני כרטיסים צהובים לסנודין מאברטון ולאיירי אוליירי מארסנל.

ליברפול המשיכה לנצח, ובשבת גברה במגרשה, אומנם בקושי, על שפילד־וונסדיי — 0:1, משערו של הסקוטי גרי גילספי בדקה ה־76.

ליברפול הישוותה את שיאה מעונת 1949־50 כשלא נוצחה ב־19 משחקים רצופים בליגה. לליברפול 47 נקודות, ומקדימה את ארסנל ב־7 נקודות, עם משחק עודף, בעוד שנוטינגהאם, עם 18 משחקים, תופסת את המקום השלישי עם 37 נקודות, לאחר נצחון־חוץ על אוקספורד — 0:2. בראיין רייז וקאלווין פלאמר כבשו את השערים, לאחר שניגל קלאף החמיץ בעיטת־11 קודם־לכן.

מנצ'סטר־יונייטד עלתה למקום הרביעי, עם 35 נקודות, לאחר שגם היא ניצחה בחוץ את קבוצת־התחתית של פורטסמות — 1:2. הסקוטי גורדון סטראכאן היה הטוב במגרש. במשחק חזו 22 אלף צופים, הגדול העונה בפורטסמות. במשחק זה שלף השופט חמישה כרטיסים צהובים.

ווסטהאם גברה על ניוקאסל — 1:2, לאחר שהוליכה 0:1 משערו של סטיוארט רובסון. הברזילאי מאראציניה השווה, אולם כעבור דקה כבשו המארחים את שער הנצחון.

מחזיקת הגביע, קובנטרי, השיגה נצחון בלונדון על קווינס־פארק־ריינג'רס 1:2, לאחר שהלונדונים הוליכו 0:1 משערו של מארק פאלקו. מייקל ג'ין הישווה וסיריל רג'יס כבש את שער הנצחון.

לוטון וסאותהמפטון נפרדו בתיקו 2:2, ווימבלדון גברה על נוריץ' 0:1.

היום יתקיימו שני משחקי־השלמה: דרבי לונדוני בין צ'רלטון וצ'לסי, ודרבי תארח את טוטנהאם.

כל שלוש הראשונות בליגה השנייה סיימו את משחקיהן בתיקו 0:0 מידלסבורו עם בורנמות; בראדפורד עם פלימות, ואסטון־וילה, כדרבי של בירמינגהאם, עם ווסט־ברומיץ'.

בלקבורן, שהשאילה מברצלונה את הסקוטי סטיב ארצ'יבלד, ניצחה את בירמינגהאם 0:2. מידלסבורו צועדת בראש עם 48 נקודות, לפני בראדפורד — 47 ואסטון־וילה — 44.

הטבלה האנגלית

.1	ליברפול	19	11־44	47
.2	ארסנל	20	15־34	40
.3	נוטינגהאם	18	15־38	37
.4	מנ'־יונייטד	19	20־33	35
.5	אברטון	20	13־29	34
.6	קווינס־פארק	20	24־23	32
.7	ווימבלדון	20	23־26	28
.8	צ'לסי	19	30־28	27
.9	ווסטהאם	20	25־23	26
.10	לוטון	19	23־26	25
.11	סאותהמפטון	20	30־29	25
.12	דרבי	18	19־16	24
.13	קובנטרי	20	28־21	24
.14	טוטנהאם	19	22־17	22
.15	ניוקאסל	19	29־23	22
.16	אוקספורד	20	33־22	22
.17	שפילד	20	34־20	21
.18	פורטסמות	20	36־17	19
.19	ווטפורד	19	24־12	17
.20	נוריץ'	20	28־14	15
.21	צ'רלטון	18	30־17	14

בצורת בסקוטלנד

בסקוטלנד הובקעו רק 5 שערים בשישה משחקים. את הנצחון הגבוה השיגה ריינג'רס בחוץ על מאדרוול — 0:2, משער עצמי ועל־ידי מקוייסט בבעיטת־11.

תוצאות נוספות: סלטיק — אברדין 0:0, דנדי — הארטס 0:0, היברניאן — פלקירק 0:0, דנדי יונייטד — סנט מירן 0:1, דנפרמלין — מורטון 1:1.

צמרת הליגה הסקוטית

.1	סלטיק	25	17־47	38
.2	הארטס	26	22־48	38
.3	אברדין	26	15־40	38
.4	ריינג'רס	25	17־46	35

שחקני נבחרת שבדיה חגגו את זכייתם בגביע־דייויס בהנפת כוכבם, מאטס וילאנדר, אתמול בגטבורג (תצלום: איי.פי)

גביע־דייויס לשבדיה

הביסה בקלות את הודו 0:3

נבחרת הטניס של שבדיה זכתה אתמול בפעם הרביעית בתולדותיה בגביע־דייויס, לאחר שהמטיחה את נצחונה על הודו 0:3, בתום היום השני של המשחקים.

שבדיה, למרות שהופיעה ללא שחקנה הבכיר, שטפן אדברג, שנפצע בקרסולו, הצליחה להלום בהודים על מגרשי־החימר בגטבורג.

הזוג מאטס וילאנדר ויואכים נייסטרום קבע את הנצחון ביום השני כשגבר במשחק־הזוגות על האחים ויג'אי ואנאנד אמריטראז, בארבע מערכות — 2:6, 6:3, 1:6, 2:6, במשחק שנמשך כשעתיים.

ביום הראשון הכניע וילאנדר תוך שעתיים את ראמש קרישנאן — 4:6, 1:6, 3:6, והמחליף אנדרס יארייד הכיס את ויג'איי אמריטראז, בן ה־34, בשלוש מערכות קלות 3:6, 3:6, 1:6.

היום יתקיימו שני משחקי היחידים האחרונים, אך אין להם כל משמעות מאחר ששבדיה כבר הבטיחה את נצחונה וזכייתה בפעם הרביעית.

אשתקד המסירה שבדיה בגמר לאוסטרליה, ואילו קודם־לכן זכתה פעמיים ברציפות ב־1984, בנצחון על ארה"ב, וב־1985 בנצחון על מערב־גרמניה.

● בוריס בקר ייעדר שישה שבועות בגלל פציעה ברגלו ויחדש את פעילותו בחודש פברואר במשחק גביע־דייויס כשמערב־גרמניה תארח את בראזיל, בהאסה.

צ'כוסלובקיה זכתה בגביע־המארדאקה

הנבחרת האולימפית של צ'כוסלובקיה בכדורגל זכתה אתמול בטורניר המארדאקה בקואלה־לומפור, לאחר שניצחה במשחק־הגמר את דרום־קוריאה 2:3 (1:2).

לנבחרת המנצחת הוענק פרס כספי בסך של 40 אלף דולאר.

● דפנסור זכתה באליפות אורוגוואי בכדורגל, כשניצחה את נאסיונל 0:1. זו הפעם השלישית שבתואר לא זכו שתי הקבוצות הנודעות, פניארול ונאסיונל מונטבידיאו.

דטרויט — נצחון שמיני רצוף

קבוצת דטרויט פיסטונס מליגת האן.בי.אי השיגה בסוף השבוע את נצחונה השמיני ברציפות כשגברה על דאלאס — 112:117. אדריאן דנטלי (28 נקודות) ואייזיה תומאס (24) הירבו לקלוע למנצחים.

יתר התוצאות: אטלנטה — מילווקי 87:94; קליבלנד — ניו ג'רסי נטס 94:103; אינדיאנה — יוטה 97:121; סאן־אנטוניו — דנבר 114:133; פורטלנד — פניקס 114:129.

יונסי, ארמיסט וטחנאי אלופי ישראל בקליעה

יצחק יונסי מהפועל אשקלון זכה אתמול באליפות ישראל בקליעה ברובה זעיר, לאחר שצבר בירי 40 כדור משלושה מצבים — 1143 נקודות מ־1200 אפשרויות.

המנצח הקדים בנקודה את ארי פפירוב ממכבי רעננה. שלישי דורג מנחם אילן מהפועל חיפה — 1140 נקודות.

גדי ארמיסט מהפועל ת"א זכה באליפות ישראל בקליעה באקדח אויר, שצבר 563 נקודות והקדים את חברו לאגודה, יעקב סטסיאל, בשתי נקודות. שלישי היה רוני מנדלמן מהפועל פ"ת — 560 נקודות.

באליפות הנשים: זכתה בטי טחנאי מקיבוץ מעברות — 361 נקודות לפני חיה קידשנר (הפועל קרית־אונו) — 360 נקודות, ורוחה קריתי (הפועל בני־שמעון) — 353 נקודות.

באליפות הנוער זכה אלון פילד מקיבוץ נירים — 365 נקודות.

בסיכום הקבוצתי הקדימה הפועל ת"א — 1664 נקודות את הפועל פ"ת — 1642, נקודות ומעברות — 1635 נקודות.

כרמי ובלנק הודחו בעכו

הפתעות נרשמו אתמול במבחני־עכו בטניס, לאחר ששני חברי הסגל האולימפי, אודי כרמי וניסן בלנק, הודחו בשלב הראשון של בית־הגמר.

הבכורה זכה גרגורי גרוס מבאר־שבע שגבר על אשר שריקי מהפועל עכו — 6:10, גרוס גבר קודם־לכן על כרמי מסגל־סיאול — 10:8, ושריקי ניצח את בלנק — 9:10. שלישי דורג נועם בן מעכו.

בתחרויות לנשים גברה [illegible] לידיה [illegible] על לידיה [illegible]. שלישית דורגה [illegible] קוקוס, גם היא מעכו.

גאליס עשוי לשחק בטרסר בתיווך ישראלי

מאת יצחק ויסהוף

[illegible] אריס סלוניקי [illegible] טרסר מילאנו [illegible] ניק גאליס [illegible]

מאחורי הקלעים

הנשיקה של מנגין

לביא לימד לקח את... בית"ר ת"א ● באירופה רוצים את... ה„חיה" בניסטר ● אסתר רוט: נסעתי שישה ימים לאוסטרליה ולא גמרתי 100 מטר... ● יוברט הדליק נר־חנוכה ● תרץ למרחקים שהוא גם מתאגרף

*** המאמן הלאומי של ישראל בכדורגל, מיליינקו מיחיץ', נראה מסכן בשבוע שעבר באצטדיון ברמת־גן למראה משחק הנבחרת נגד שווייץ. הכדורגלנים הישראלים לא גילו כל יכולת. מיחיץ', המנסה להחזיר את השחקנים לכושר בנבחרת, התאכזב במיוחד מהקפטן שלו, אורי מלמיליאן, והחליפו במחצית. „אם מיחיץ' כבר הגיע למצב שהוא מחליף את מלמיליאן הרי שבאו מים־עד־נפש" — אמרו ביציע *** בהרכב הפותח של הנבחרת לא נכלל אף שחקן מהקבוצה המובילה, מכבי נתניה. רק אחרי ששחר בראל נפצע נכנס הנתנייתי יגאל מנחם. לקבוצה השנייה בטבלה, הפועל ת"א, היה רק נציג אחד בנבחרת, משה סיני *** החלוץ דוד לביא, שכבש עד כה בקריירה שלו 163 שערים בליגה הלאומית, היטיב לשחק לפני שמונה ימים במשחק קבוצתו העכשווית, בית"ר ת"א, נגד בית"ר ירושלים (0:4). לביא כבש את השער הראשון במשחק. בשבוע שעבר סיפר לביא לכתבנו מוטי חביב שמאז ומתמיד הוא הצליח מול בית"ר, גם מתל־אביב וגם מירושלים. לביא סיפר כי המשחק הזכור לו ביותר בקריירה שלו היה כאשר לבש את מדי מכבי נתניה במשחק רבע־גמר גביע־המדינה מול... בית"ר ת"א. מכבי נתניה ניצחה 0:3, ולביא כבש את שלושת השערים. הכותרת בעתון למחרת היתה: „בית־ספר לכדורגל". המורה: „דוד לביא". התלמידים: „שחקני בית"ר ת"א". עכשיו משחק המורה עם תלמידיו *** גד פוקסמן הגיע ארצה בקול־תרועה והצטרף למכבי פ"ת. אחרי 22 דקות־בכורה בבאר־שבע הורחק. חזר לשחק לעוד 45 דקות ואז הושעה העולה מאוסטרליה ע"י המועדון לאחר שסטר לשחקן צעיר בקבוצה. מי שהביא את פוקסמן ארצה הוא המאמן הלאומי לשעבר, יוסלה מירמוביץ, המועסק כיום בהתאחדות כמאמן נבחרת המחוננים *** לפני שבוע פורסמה ידיעה שבישרה על שובו של יעקב חודורוב, שוער־העבר המהולל, להנהלת הפועל ת"א. היו שהציעו שיהיה דובר הקבוצה. חודורוב סיפר בשבוע שעבר למוטי חביב שהכל עדיין בגדר־של־גישושים ואם אמנם יצטרף יהיה זה רק בשנה הבאה. בינתיים הכדייא לאנגליה, עד אחרי חג־המולד ***

הברך הבוגדת של זגורי

*** סיפורו של הכדורגלן יהודה זגורי עצוב מאוד. הכדורגלן, תוצרת הפועל ת"א, שיחק בקבוצות שונות אבל תמיד חלם על שיבה למועדון האם שלו. ואכן חזר, רכש בעונה שעברה מקום בהרכב הפותח אך נפצע ומאז לא שב לשחק. בשבוע שעבר פגש מוטי חביב את זגורי המתוסכל. הוא כבר עבר ניתוח בגרמניה וטרם התאושש. מדי פעם נוטל חלק באימוני הפועל ת"א ואינו מסוגל לשחק. היום תגיע לתל־אביב קבוצת לבדיקון הגרמנית, השוהה בארץ. הדבר ינוצל ע"י זגורי כדי שרופא הקבוצה יבדוק את הברך הסוררת שלו. הבדיקה תבוצע בסיועו של עמנואל שמר, יו"ר איגוד המאמנים, הידוע בקשריו הטובים עם הכדורגל המערב־גרמני *** נמרוד דרייפוס, שחקן הכדורמים של הפועל גבעת־חיים ונבחרת ישראל לשעבר וכדורגלן הפועל ת"א, בית"ר ת"א, הפועל רמת־גן וכיום בהפועל בת־ים, ישא הערב אשה. לדרייפוס, בן ה־36, אלה נשואיו השניים *** לראשונה מאז עזב את העיירה יהוד נפגש אתמול השוער אריה חביב, שהיה הסמל־המסחרי שלה, לעימות־ליגה עם קבוצת־האם שלו. היה זה כשהפועל חיפה אירחה את הפועל יהוד. חביב ניצב כיום בין קורות הפועל חיפה. עוד באמצע השבוע שעבר נפגש חביב עם חבריו לשעבר במסיבה שערך העתונאי אליעזר לחנה להולדת בנו הבכור גיל. לחנה, תושב יהוד, הזמין כמה משחקני יהוד וכן את חביב. שני הצדדים השיקו כוסיות, אבל לא איחלו הצלחה... האיחולים היחידים היו לאב המאושר, איש העתון „חדשות" *** שופט הכדורגל הבין־לאומי, יאיר מיליגר, יצא לחופשה של חודש, אך שימש כשופט ראשי במירוץ חנוכה־כרמל שנערך לזכרו של עמוס אברהם ז"ל, שהיה חברו של מיליגר בריצות־כושר על חופי־הים *** הכל נשאר במשפחה — זו סיסמת בית"ר חיפה, מצמרת ליגה א', צפון, בעיקר לאחר התפטרות מאמנה, אלי נוטמן. יו"ר הקבוצה הוא יעקב עיני, המאמן החדש הוא שמשון עיני, ועוזרו, אחיו של עיני ובקבוצה מופיעים שני בניו של היו"ר — חזי ואבי, ואחיו של המאמן אריה עיני — דיווח של יוסף גלזר *** דני אשר שיחק בצעירותו בקבוצת הפועל חולון והיה ידוע ככדורגלן מסור והוגן. לימים פרש והתמסר לעבודתו בסוכנות המכוניות המייבאת את „פיאט". להנאתו החליט לשחק בבית"ר בת־ים מליגה ג'. אימוני הקבוצה נערכים בשעות הערב והמגרש קרוב לביתו. הוא מציין: „אני משחק להנאתי רק להנאה". כמובן גם ללא תמורה. לפני תשעה ימים נבצר ממנו להתייצב למשחק־הליגה נגד מכבי רמת־חן, בה משחקים כדורגלני־עבר כויקו פריו, רוני לויטין, שמואל מזרחי, וכן ניר פרידי, בנו של יו"ר ההתאחדות לכדורגל. בשבוע שעבר קיבל דני הודעה שהמאמן אלי יצחקיאן השעה אותו לחודש. מסתבר שגם שחקנים חובבים, הבאים לשחק להנאתם, מושעים. ***

הגלגל חוזר לריגר

*** קבוצת הכדורסל של הפועל ירושלים הגיעה לפשרה עם המאמן שמוליק ריגר, שאימן אותה בעונה שעברה והודח ע"י רני כהנא, שפוטר בשבוע שעבר. הפועל ירושלים נשארה חייבת לריגר סכום כסף. יצחק ויסהוף מציין כי לריגר היתה מוטיבציה להחליף את כהנא, שקיבל את [illegible] הג'וב בלי להיוועץ עמו. עכשיו מנהה ירושלים לריגר. גלגל־קסמים *** חילופי מאמנים גם במכבי חיפה. החילוף בין חיים בוכבינדר ויוסי הררי הזכירו ליוסף גלזר כי בעבר קבעו השניים תקדים יחיד במינו כאשר אימנו במשותף את הפועל עפולה בליגה הלאומית. כל אחד הדריך את הקבוצה עד להפסד... אחר־כך התחלפו *** הליגה הלאומית עוד לא הגיעה למחצית הדרכה וכבר שליש ממאמניה הוחלפו: דן ברזילי נטש את מכבי נתניה; מנחם גרשון את בית"ר ת"א; יוסי הררי את מכבי חיפה ורני כהנא את הפועל ירושלים *** בשבוע שבו פוטרו הררי וכהנא התחלפו גם שלושה מאמנים בליגה הארצית, צפון: קלמן רוזנברג פוטר מהפועל עין־דור/תבור, ובמקומו מונה אברי מונציר, בעבר מאמן הפועל נהריה. רוזנברג לא נשאר חסר תעסוקה יותר משבוע כשנטל את שרביט־האימון של אליצור קרית־אתא, במקומו של חגי רם. המאמן השלישי הוא חיים בוכבינדר ש„קפץ כתה": ממכבי בת־גלים בארצית למכבי חיפה בלאומית, ויוליפו רוני ברשין, מי שהיה עוזרו של הררי *** קני (ה„חיה") בניסטר, כוכב האן.בי.איי., ששיחק בעונה שעברה, לא בהצלחה רבה, בהפועל חולון, שב לארה"ב אולם באירופה לא שכחו אותו. קבוצה מהליגה הספרדית נקלעה לקשיים במשחקיה ופנתה לסוכניו של בניסטר לשלוח אותו לקבוצתם. הספרדים — מציין יצחק ויסהוף — אף שלחו טלקס לישראל ובו בקשה מהפועל חולון לשגר את שחרורו של בניסטר. חולון שלחה אמנם את השחרור, אולם התברר כי בניסטר החל את העונה בליגה החצי־מקצוענית בארה"ב, ולפי חוקת פיב"א אין הוא יכול להיות רשום בשתי התאחדויות באותו זמן *** קבוצת הפועל חולון עומדת לצאת ביום חמישי למסע משחקים בבלגיה ובהולנד, שם תיטול חלק בטורנירי חג־המולד. שחקני חולון יזכו בתגבורת רצינית. יומיים לאחר צאת הקבוצה תמריא מהארץ משלחת של 27 איש שתכלול את נשות השחקנים, מלווים ואוהדים. גם רעייתו של המאמן מארווין קסלר ובנותיו יגיעו מארה"ב לבלגיה כדי לשהות במחיצתו של האב־המאמן ***

האב גאה בבנו

*** יעקב בירנבוים, מותיקי מכבי רמת־גן, גאה בבנו אפי, מאמן הקבוצה המפתיעה בליגה הלאומית בכדורסל. האבא נראה ברחובות רמת־גן כשרבים מברכים אותו — דיווחו של יוסף חכם *** תנן קרן משמש כמאמן־שחקן הפועל אילת מליגה א' בכדורסל. בעונתו הראשונה כמאמן נאלץ לשתף עצמו כמשחקי קבוצתו במשך דקות רבות. זאת בגלל פציעות רבות. לאחר שהפועל אילת הבטיחה את השתתפותה בפליי־אוף של ליגה א', הוחלט לחפש מאמן כדי שקרן יוכל להתרכז במשחק ולסייע לחניכיו להעפיל לליגה הארצית *** כדורסלני הפועל חיפה חגגו את נצחון החוץ הראשון שלהם על מכבי נתניה בהדלקת נר חנוכה במשרדי הכדורסל של קבוצת שלזינגר. בהדלקת הנר התכבד רוברט יוברט... *** הכדורסלנית הוותיקה שרית יערי לא הורשתה להשתתף במדי מכבי קרית־מוצקין במשחק נגד קבוצתה לשעבר, הפועל חיפה. יוסף גלזר מספר שיערי כעסה מאוד על הסעיף המגביל אותה לשחק נגד הפועל חיפה, ועודדה בקולניות את חברותיה החדשות ממכבי קרית־מוצקין *** אסתר רוט שבה מאליפות העולם לוותיקים באוסטרליה שם הגיעה לגמר, אך החמיצה אותו בגלל פציעה. אסתר אמרה: „כמה חבל היה לנסוע שלושה ימים לכל צד ולא לגמור 100 מטר" *** אריק ריזל מאליצור עין־צורים הוא רץ מצטיין למרחקים ארוכים וכן מתאגרף בעל שיעור־קומה כמכבי ת"א. אכן, זיווג מוזר — סיפורו של אריה גיטליס ***

מוטל'ה נעזר באחיו העו"ד

*** עם כל בטחונו העצמי לא סמך הפעם מוטל'ה שפיגלר על כישוריו בסיכומיו עם בית"ר ירושלים. הוא גייס לעזרתו את אחיו הנתנייתי, עו"ד שמואל שפיגלר, שיעץ לו לאורך כל הדרך *** למשפחות הכדורגלנים, האבות „לבנות", נוספו שניים: גדי מכלס ממכבי נתניה ואלי יאני מהפועל כפר־סבא. שני האבות הטריים הצהירו שהולדת הבנות גורם להם נחת ובינתיים אינם מצפים לבנים־כדורגלנים *** האיגרוף הישראלי זכה לתיגבור — מציין יוסף גלזר. לארץ עלה אחד מבכירי אמרגני האיגרוף בארה"ב, אהרון בראונשטיין. יחד עם אלוף־העבר, חיים שפור, הם מתכוונים להקים התאחדות איגרוף שתקיים תחרויות בין־לאומיות בארץ. הראשונה תהיה בקרוב בסינרמה, בהשתתפות שני מקצוענים מארה"ב *** נבחרת ישראל בסיוף זוכה למחנה־אימונים בן שבועיים בהדרכת המאמן המערב־גרמני הלמוט קוץ, שהיה מאמנו של החיפני אודי כרמי במשך שלוש שנים במועדון ט.ב. בון. כרמי נמצא בכושר מעולה, ובתחרות פתיחת העונה זכה ב־17 נצחונות, בגמר גבר על חניכו בהפועל חיפה, ים מיכאלי, בנו של אלוף השייט והמאמן הלאומי, יאיר מיכאלי *** לכדורסלן האיטלקי הוותיק רינו מנגין יש אהדה רבה בישראל. כמה מהצהרותיו ה„פרו־ישראליות" של השחקן בן ה־37 מצאו חן ולכן הוא זוכה לתשואות כאשר חבריו מטרסר מילאנו מקבלים שריקות־בוז. במחצית המשחק בין טרסר ומכבי ת"א ביום חמישי (93:99), התבקש מנגין לגשת לאוהדת נכה, על כסא גלגלים, והצטלם עמה. מנגין הודיע: „מה זה יחסי ציבור" ואף העניק לה נשיקה ***

מאת טובה קורצ'ין

אם השפות

בניסיון להבין את העולם שסביבנו, התחקו חוקרים אחר מלים עתיקות כדי להתקרב ככל האפשר אל שורשי השפה, אותה שפה שהיתה בסיס להתפתחות שפות בני האדם

מי שמדפדף מדי פעם בעתונות המדעית, תהי זו עתונות פופולארית כמו „ריסק ברי", „ניו סיינטיסט" ו„סיינטיפיק אמריקן", או עתונים מקצועיים יותר כמו „סיינס" ו„נייטשר", מגלה במהירות שהנושאים המעניינים החמים מבחינה ציבורית הם חיפוש השורשים של הייצור האנושי, ההומו־סאפיינס.

חלקו של החיפוש מתרכז בניסיון להבין את העולם שסביבנו, כיצד הוא נוצר? לפני כמה שנים? מה גורלו? אלו כוכבים שוכנים בקרבתנו והאם יש סיכוי שאנחנו, בני הגזע האנושי, איננו בנים יחידים אלא שיש בנמצא עולמות נוספים עליהם דרים יצורים אינטליגנטיים, אחים לנו? חלק אחר של חיפוש השורשים מתרכז באבותינו המיידיים: מי הם היו? כיצד הם נראו? כיצד הם חיו, התפרנסו ובאיזה שלב הם התפצלו ויצרו את האדם המודרני? הנושאים הללו מצליחים ללא ספק לרתק את אנשי המדע ואת הציבור הרחב כאחד (בחקר החלל לבדו מושקעים בליוני דולארים). למירוץ הזה אחר השורשים מצטרפים חוקרי השפות כדי לנסות ולגלות שפה עתיקה את אם השפות כולן, אשר מחלציה יצאו כל שאר השפות.

בריקת מבנה המלה, הניקוד והסיומות של המלים. החוקרים הגיעו כנראה למקורן של השפות הלטינית, היוונית, הגרמנית, הקלטית, הבלטו־סלאווית והאינדו־אירופית. האחרונה היתה כנראה גם הנפוצה ביותר והיתה כשפום במזרח־התיכון, סביב הים הכספי והים השחור. השפה הסנסקריטית, התפתחה ממנה ובסביבות 1450 לפני הספירה התפתחה השפה היוונית יחד עם השפה האינדו־אירופית.

קבוצה בקרב חוקרי השפות מאמינה, שעל סמך בדיקה של צלילי מלים ומשמעויות, הצליחה לשחזר שפה מהעתיקות ביותר.

השפה כונתה על־ידם נוסטרטיק NOSRATIC מהמלה הלאטינית נוסטר (NOSTER) אשר משמעו „שלנו". את השפה הזו דיברו אבותינו במזרח התיכון לפני 20,000 ועד לפני 12,000 שנה. משפה זו התפתחו השפות האירופיות, אסייתיות. חוקרים אחרים הנוקטים באותן שיטות מחקר טוענים, שמצאו את שפת המקור של האמריקנים הראשונים. הידיעה תבהיר אולי את מוצאם של המתיישבים הראשונים באמריקה. חוקרים אחרים מחפשים עוד יותר אחורה ומנסים לחשוף את השפה שממנה התפתחה שפת הנוסטרטיק, שפה שבה דיברו לפני כ־25,000 שנה. כדי לאתר את המלים העתיקות חיפשו החוקרים בשפות שונות מלים שנחשבו לעתיקות באותה שפה ולכן אולי מקורן בשפה קודמת, עתיקה יותר. לאחר בדיקתן של 140 שפות אירופיות ואסייתיות הצליחו החוקרים לעלות על מלים ששמרו על יציבותן במשך שנים ארוכות. בסופו של דבר נמצאו 15 מלים בסיסיות שהשתמרו משפה לשפה. המלים הן אני, שניים־זוג, אתה, מי־מה, לשון, שם, עין, לב, שן, לא־אסור, צפרני ידיים, צפרני־רגליים כינה כן, גם בתקופה ההיא סבלו מכינים, כנראה דמעה, מים ומוות.

על־ידי השוואת מלים בעלות משמעות זהה בשפות שונות, הצליחו החוקרים למצוא מבנה משותף בשמוש ובאותיות, ניקוד הבשורשי המלים. למשל, המלה „קווני", אשר משמעותה „אשה" בשפת הנוסטרטיק, הפכה לקויני בשפה אינדו־אירופית ולאחר מכן ודרך גלגולי שפות נוספים ל„קווין" (queen).

חקר מקור השפות חשוב מאוד לאנתרופולוגים פלאונטולוגים וארכיאולוגים. התפשטות ושינוי בשפה יכולים להצביע על כיוון הנדידה קדומים. אוצר מלים יכול לרמוז על המלים בהם השתמשו דוברי השפות הקדומות על בעלי החיים שליוו אותם ועל תרבותם בכלל. המלים, לדברי ד"ר לימן, מספרות על מה בכלל דברו בני־אדם, על תחום התעניינותם ועל התרבויות העתיקות.

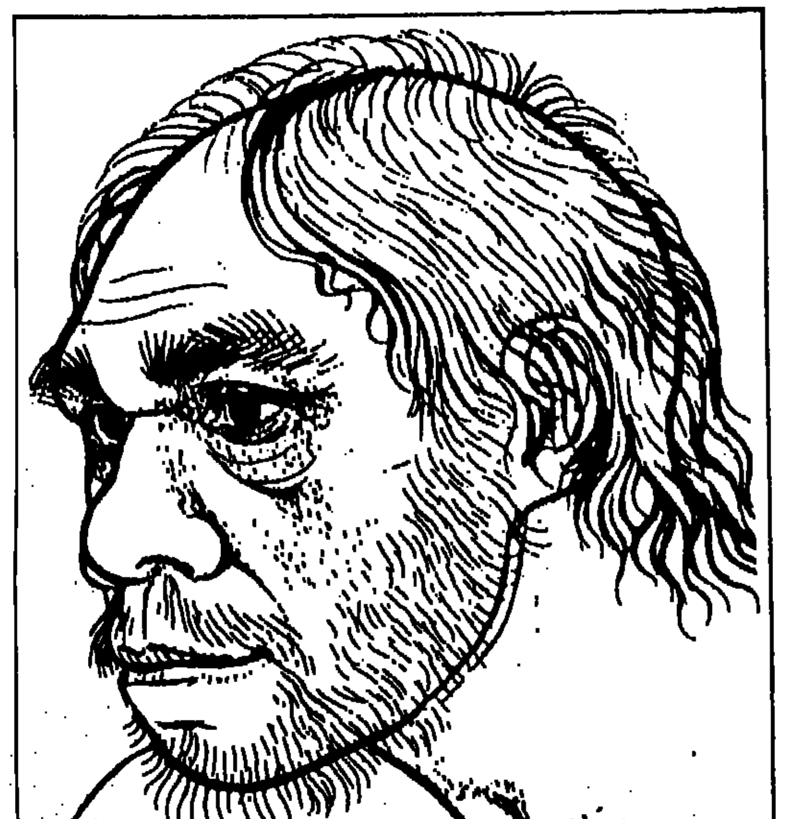

האדם הניאנדרתאלי. בראשית היה רק אָה, אֶה, אֶה

המלה הכתובה נכנסה לשמוש רק לפני כ־6000 שנה, אך יש להניח שבני־אדם דיברו זה עם זה הרבה לפני המצאת הכתב. יתכן שלבני ארם לפני 50,000 שנה כבר היו אמצעי־תקשורת, אף כי ממחקר מאובנים עולה, שמבנה חלל הגביל מאוד את גמישות הפה, וכנראה שכל מה שיכלו אותם קרמונים לומר זה לזה היה אָ, אֶ, אֶ.

שפה קרומה היתה בוודאי שונה לחלוטין מכל שפה מוכרת כיום. האנגלית, למשל, אותה דיברו לפני 1400, שונה בתכלית מהאנגלית של היום, אך אין צורך ללכת כל־כך רחוק. כל תלמיד אשר נדמה לו שהוא שולט היטב בשפה האנגלית מגלה, שאת שייקספיר קשה לו מאוד להבין.

פרופ' וינפריד לימן (WINFRED LEHMANN) חוקר שפות מהאוניברסיטה של טקסאס, מסביר את הקושי בחיפוש אחר „אם השפות". אם הולכים מספיק אחורה לדבריו, כמה אלפי שנים, ומנסים למצוא מכנה משותף למלים משפות שונות, מגיעים בסופו של דבר למבוי־סתום: למלים אין כל קשר ביניהן ואין כל אפשרות לערוך השוואות. זו הסיבה, לדברי ד"ר לימן, שרוב המחקרים הולכים אחורה עד לכ־5000 לפני הספירה ושם הם נעצרים. חוקרים במאה ה־19 היו הראשונים בחיפוש אחר שורשי השפה על־ידי השוואות בין מלים עתיקות ומודרניות

ראייה קצרה ושכל ארוך

גרוי בלתי־שווה של הרשתית בעקבות קריאה, גורם לקוצר־ראיה. טבעי למצוא, על כן, שכיחות גבוהה של התופעה בקרב אינטליגנטים

תצפיות מרובות מאשרות את הקשר בין קריאה מרובה וקוצר ראייה. אחת המעניינות שבהן היא העליה בשכיחות קוצר הראיה בקרב האסקימוסים, לאחר שהוחל עליהם חוק חינוך חובה.

ג'וש הולמן (Josh Hollman) וצוותו מהאוניברסיטה של ניו־יורק, חיפשו את הקשר שבין קריאה מרובה וקוצר ראיה, מהי הסיבה שהשתקעות בספרים גורמת לקוצר ראיה? החוקרים הניחו שקוצר הראיה קשור איכשהו בהתארכות העין. אם כתוצאה מהקריאה מתקבל גרוי בלתי־שווה של חלקים שונים בעין, כך שהאזור המרוחק ממרכז העין זוכה לפחות גרוי, התוצאה יכולה להתבטא בהתארכות העין.

כדי לבדוק הנחה זו נערכה סידרה של ניסויים על אפרוחים בני יומם. החוקרים, המפרסמים את עבודתם בשבועון „סיינס", לקחו שתי קבוצות של אפרוחים. לקבוצת האפרוחים הראשונה כיסו עין אחת לחלוטין כך שהאפרוחים יכלו להבחין בין אור לחושך ולראות צלליות מטושטשות בלבד. לקבוצה השניה כיסו רק חלק מעין אחת. בשתי הקבוצות שמשה העין השניה בביקורת.

מבדקים שנערכו לאפרוחים לאחר שבועיים ושעה שבועות הראו שבעין שהיתה מכוסה לגמרי נמצאה התארכות, כלומר המרחק מהרשתית לעדשה גדל. ההתארכות היתה שווה לכל העין והעין הפכה להיות קצרת־ראיה. באפרוחים בהם כוסה רק חלק מהעין, נמצאה התארכות בקטע שכוסה בלבד. החוקרים הסיקו מהתוצאות שלרשתית השפעה על גידולה של העין. ההשפעה היא כנראה מקומית בלבד. אפרוחי תרנגולות וכן תינוקות נולדים כשהם רחוקי ראיה — היפרופיים, משמעות הדבר היא העין קצרה מדי, וקרני הראיה מצטלבים לא ברשתית שהיא מרכז העצבים של העין, כפי שהדבר אמור להתרחש בעין בעלת ראיה תקינה, אלא מאחורי הרשתית. בהתפתחות נורמלית העין מתארכת כך שקרני האור יכולות להצטלב על פני הרשתית ולתת תמונה חדה. לפי התאוריה של פרופ' הולמן, ההתארכות מתבצעת באופן עצמאי על־ידי אזורים שונים ברשתית. אם קיימת פעילות עצבית מוגברת באזור מסוים על פני הרשתית, נכנסים לפעולה מעכבי גידול המונעים התארכות. באזורים שבהם אין פעילות מוגברת, אין גם עיכוב והעין מתארכת. הקריאה היא שגורמת, לדברי הולמן, לגרוי בלתי־שווה של רשתית העין. החלקים הפריפריים המרוחקים ממרכז העין זוכים לפחות גרוי בעת קריאה מאשר מרכז העין, בדיוק כפי שהעין המכוסה של האפרוח אינה זוכה לגרוי. תאי העצב הפריפריים שאינם זוכים לגרוי, מידלדלים ואותו אזור גדל ומושך אחריו גם חלקים אחרים בעין.

בארץ נערך סקר על־ידי ד"ר מרדכי רוזנר ופרופ' מיכאל בלקין מהמכון לחקר העין על שם גולדשלגר, ובו נבדק על 150 אלף בני־נוער לפני גיוסם לצבא, הקשר שבין אינטליגנציה והרכבת משקפיים. בסקר נמצא כי יש יותר אנשים אינטליגנטים בקרב קצרי הראיה, החייבים להרכיב משקפיים לראיה מרחוק, מאשר בקרב האוכלוסיה הכללית. שכיחות קוצר הראייה בקרב בעלי מנת משכל של פחות משמונים היא 7.9 אחוזים בלבד ואילו בקרב בעלי מנות־משכל של 128 ויותר עולה אחוז מרכיבי המשקפיים ל־27. כן נמצא כי קיים קשר בין מספר שנות ההשכלה לשכיחות קוצר ראיה. מבין מסיימי בית־הספר העממי מגיע מספרם של מרכיבי המשקפיים ל־7.4 אחוז בלבד בעוד שבקרב מסיימי תיכון לכמעט 20 אחוז.

הסיבות נראות כמעט מובנות מאליהן. ד"ר רוזנר ופרופ' בלקין מניחים שאת הקולר יש לתלות בהרגלי קריאה: לא האינטליגנציה היא המשפיעה על העין, אלא הרגלי הקריאה הם המשפיעים עליה, וברוב המקרים מי שיותר אינטליגנטי, בעל מנת משכל יותר גבוהה, גם נוטה לבלות יותר זמן בקריאה. ולמי שקורא יותר, כפי שכבר נאמר, סיכון גבוה יותר שניזוק למשקפיים.

איזה מין תרופות

91 תרופות אותרו כבעלות השפעה שלילית על התיפקוד המיני — בגרימת אימפוטנציה והיעדר אפשרות להגיע לסיפוק

לתרופות מטפלות ומצמצמות בשימוש רב, השפעה על חיי המין של גברים ושל נשים. ב„סייקיאטרי אמריקן" מצוטט מחקר ובו רשימה של 91 תרופות בעלות השפעות שליליות על התפקוד המיני.

התרופות יכולות לגרום אף לאימפוטנציה ולחוסר אפשרות להגיע לסיפוק מיני. התרופות השכיחות ביותר הגורמות לתופעות הללו הן תרופות להורדת לחץ הדם כמו אלדומט (Aldomet) תרופות [illegible] ותרופות אנטי־פסיכוטיות. [illegible]

המרכזית והפריפריה. דרכי השפעתם על המערכות הללו אינן ברורות בהכרח מכיוון שכל הפעילות המינית אינה מובנת כראוי על־ידי העוסקים בנושא.

הדופאמין הוא נוירוטרנסמיטור (מוליך גרויים מקצות עצב אחד לבא אחריו) חשוב ביותר, והוא קשור לפעילות מינית. [illegible]

תגובות

למה לחכות למעצמות?

מאת עוזי בורשטיין ★

ההערכה הכוללת בעולם היא, שוועידת הפיסגה בוושינגטון הצליחה. לא רק שבפעם הראשונה הגיעו להסכם על השמדת טילים, וזה אינו דבר של מה בכך, אלא יותר מזה — נוצר מצב חדש בעולם וזו תוצאה ממדיניות ברית־המועצות, ובמיוחד הצלחת גורבצ'וב, ליצור אווירה של הבנה, ידידות ורצון גובר במיוחד בקרב העם האמריקני למניעת מלחמה, לדו־קיום בשלום ללא תלות במשטר והשקפת עולם. גורבצ'וב כבש את אהדת העם האמריקני וזאת אהדה למען קידום ההבנה, הידוק קשרי הסחר, התרבות ושיתוף פעולה רב־צדדי.

ברור שבמצב כזה, באווירה של יתר הבנה בין שתי המעצמות ורצון בשלום בעולם כולו, לא התהליך לא יסתיים רק בהסכם על הטילים. ברור, הן לסובייטים והן לאמריקנים, שסכסוכים אזוריים הם מוקד לסכנות לשלום, מכשול להרחבת ההבנה בין העמים.

כשמדובר בסכסוכים אזוריים, תופס מקום מיוחד הסכסוך המזרח־תיכוני. הסכסוך החריף במשך 40 שנה, מאז החלטת האו"ם על הקמת שתי מדינות, יהודית ופלשתינית, התחוללו כאן חמש מלחמות, נוסף על סכסוכי דמים ושפיכות דמים בלתי פוסקים. החומר הוא שבאיזור נמצא נשק גרעיני, העלול להיות מופעל במקרה של מלחמה. הרי אין זה סוד שבמלחמת יום הכיפורים שקלה ממשלת ישראל אפשרות הפעלתו. מכאן, שהמרחק בין מלחמה אזורית להפיכתה למלחמת עולם הוא קטן.

חיסול הסכסוך המזרח־תיכוני נתקל בגישה הנוקשה של ממשלת ישראל בראשות שמיר, המתנגד לוועידה בינלאומית לשלום והמעדיף שטחים על שלום. זו גישה של הימין הקיצוני, שאיננו נרתע משפיכות דמים ומלחמה. העיקר לספח שטחים, לדכא את העם השני, הפלשתיני. הם בונים על כך שהמצב הקיים יכול להימשך עד אין קץ. וזו אשליה מסוכנת, לעם ולעתידו.

גם פרס והמערך שותפים לממשלה זו, ומצהירים שהם בעד ועידה בינלאומית, אולם מתנגדים להשתתפות אש"ף בוועידה. וכשם שלא תיתכן ועידה בלי ישראל הוא הדין באש"ף, ברור שאין נציג אחר לעם הפלשתיני זולת אש"ף, והמלך חוסיין איננו בשום אופן תחליף לאש"ף. ועידה בינלאומית לא תהיה הצגת תיאטרון, אלא ועידה רצינית לדיון ומסקנות, ללא כפייה ועל בסיס מוסכם על כל הצדדים. ולזה פרס מתנגד לא פחות מאשר שמיר. מכאן, שגם פרס לא בעד ועידה בינלאומית אמיתית.

אבל יש דבר נוסף, לא פחות חשוב. צריך להיות עיוור ואטום לחלוטין, כדי לא להבין שהמתרחש כעת בגדה המערבית וברצועת עזה מבטא התקוממות עממית והמונית. עם 20 שנות כיבוש אומר ברורות: לא הסכמנו ולא נסכים לעולם עם הכיבוש הישראלי. ככל שיחריף, ככל שתגבר היד המדכאת והאכזרית של רבין למרות הקורבנות והאסונות • העם הפלשתיני בשטחים הכבושים לא נרתע. מאבקו גובר, ובמיוחד של הדור הצעיר, בתביעה לסילוק הכובשים, לפירוק ההתנחלויות, לחירות ולעצמאות לאומית במדינתו הפלשתינית העצמאית.

הערכה למתנגדי הכיבוש

הייתי במחנה הפליטים בלאטה בזמן העוצר, למחרת רצח השלושה, שעות ספורות לאחר קבורת הילד בן ה־13. נפגשתי עם בני המשפחה, עם האב השכול, הבעתי השתתפותי באבלם הכבד בשם האנשים השפויים בישראל. הם ביטאו, גם במצבם הטרגי המחריד, רגשי הערכה לכוחות השלום ומתנגדי הכיבוש בישראל. הם רק חזרו והצהירו, שרצונם בחופש, בעצמאות, ועל מאבקם לכך לא יוותרו. איוולת היא לומר שרק קבוצה קטנה ומאיימת פעלה במחנה בלאטה. קבוצה קטנה אינה מסוגלת לגייס את כל המחנה למאבק. זאת ועוד. איזו נימה סדיסטית־רצחנית, לאומנית ופאשיסטית היתה בדברי אנשי „גוש אמונים", המזלזלים בפלשתינים כבני אדם ואף אינם מתייחסים אליהם כשווה להם בצלמם האנושי.

ממשלה המוחרדת משלום

יש לזכור, שלא תמיד המשבר המזרח־תיכוני עמד בסימן הסכסוך והניגוד בין ארה"ב וברית־המועצות. ב־1956 פעלו יחד להוצאת צה"ל מהשטח הכבוש המצרי. ב־1977 הגיעו להסכם עקרוני על הדרך לקידום הפתרון באיזור. במצב הקיים בעולם, כשרוצים למנוע מלחמת עולם, לחסל את הסכסוך במזרח התיכון זה בהחלט אפשרי. השאלה היא, למה על העם בישראל לחכות עד שיגיעו המעצמות להבנה. מדוע לא נגיע אנחנו בעצמנו להבנה, שהדרך הטובה ביותר היא היענות להסכמת כל המדינות הערביות, כולל אש"ף, לוועידה בינלאומית לשלום בחסות האו"ם. האסון שלנו הוא, שבמקום גישה ריאלית זו שולטת אצלנו ממשלה בראשות שמיר, הרועדת מפחד מכל שיפור במצב הבינלאומי, מכל צעד המגביר את ההבנה והסיכוי לשמירת השלום בעולם.

בשליחות ובהסכמת ממשלת ישראל אורגנו הפגנות, במיוחד בוושינגטון נגד בריה"מ. קשה להסביר זאת עם יציאת יהודים מבריה"מ. הרי אפילו סירובניק מפורסם כמו ביגון, שקיבל רשות לצאת, מסרב לעשות זאת. ההפגנה בוושינגטון אורגנה לשביעות רצון ושמחת הימין הקיצוני השמרני, הניאו־פאשיסטי באמריקה, שאיננו רוצה בדו־קיום אלא בהחרפת המלחמה הקרה. ההפגנה בוושינגטון בוצעה ע"י אנשים כמו שצ'רנסקי ואחרים, האומרים גלויות: לא ה„פרסטרויקה" ו„גלסנוסט" קובעים: העיקר להפגין וללחום בברית־המועצות הקומוניסטית. זה היה ניסיון כושל של ארגון הפגנה נגד ועידת הפיסגה, נגד ברית־המועצות. המעודד הוא, שחוגים חשובים שונים בקרב יהדות אמריקה, כולל חוגים דתיים, גינו והוקיעו הפגנה ריאקציונית זו.

דווקא אחרי ועידת הפיסגה, דווקא לנוכח המצב החדש, לאור מעמדה המתחזק בעולם של בריה"מ, יש אינטרס לאומי בשיפור היחסים עם ברית־המועצות. אין ספק שממשלת בריה"מ מוכנה לכך. גורבצ'וב אמר זאת ברורות וכן גם נציגים אחרים מבריה"מ. זה תלוי בנו. בשינוי המדיניות, בהשתלבות בתהליך החדש בעולם, בהסכמה לוועידה בינלאומית לשלום במזרח־התיכון. זה יביא לשיפור היחסים עם בריה"מ ואף לחידוש הקשרים הדיפלומטיים.

★ הכותב הוא דובר חד"ש

דינמיקה מסוכנת

מאת אהרון אפרת

המודעה שהופיעה ב„על המשמר" מ־16.12.87, תחת הכותרת „שמאל 88" מחייבת תגובה מהירה, חד־משמעית ולאלתר. את תגובה אני תובע מאת מנהיגי הקיבוץ הארצי ועליה מוטלת האחריות, אם יתברר שהיא איתרה את המעשה ולא עצרה את המשמר. [illegible]

בין שתי ערים

לפי מיטב מסורת ה„ימים בישוב" התקימו בשבוע שעבר שני ימים כאלה, שהפגישו את מזכירי המפלגה ונציגיה עם ה„שטח". האחד בקרית־גת והשני בהוד השרון. חה"כ אלעזר גרנות, מזכ"ל מפ"ם, ביקר בקרית־גת בעקבות הזמנתו של מזכיר סניף קרית־גת, חיים פרטוש. לסיור התלוו יוסי מרציאנו, רכז המחלקה המוניציפאלית, ודב שחר, רכז איזור הדרום והנגב.

תחילתו היתה בסימן הליכוד, בפגישה עם ראש העיר, זאב בוים. קבלת הפנים היתה אוהדת והכימיה שנוצרה הביאה אף להסכמה עקרונית על הפעלה משותפת של מועדון „צוותא" במקום (ואולי בשל העובדה שגרנות ציין כי הוא זוכר בסימפטיה את המקום עוד מימים עברו). המשכו של הביקור נערך עם מזכיר מועצת הפועלים, כשהמבקרים שומעים ומשמיעים דברים הקשורים לנושאי עבודה, עובדים, איגודים מקצועיים ומפעלים אזוריים.

בביה"ס התיכון „שלאון", התחנה הבאה, כבר חיכו למזכ"ל כ־150 תלמידי י"ב. עוד לפני שהחל לדבר, החלו בסידרת מחיאות כפיים ובהמשך גילו פתיחות ונכונות לשמוע, כשהדבר יוצר גלישה ממסגרת הזמן המתוכננת. משם עברו למפעל „איסכור" לפגישה עם ההנהלה והוועד, שסיפרו על נסיונם המעניין בשילוב עובדים בהנהלה ועל הלקחים שהפיקו ממנו. לאחר סיור במקום עברו לאסיפה בסניף המקומי. שם, לפני אולם מלא, קיים גרנות ערב שאלות ותשובות על מצבה של מפ"ם, עובדת ההליכה לבד לבחירות והשותפות המלאה בהסתדרות.

„ראיתם רק חלק זעיר מהמכלול הזה שנקרא הוד השרון", מסכם אליהו שמעוני ראש המועצה „יום בישוב" נוסף, שהחל בשעות הבוקר המוקדמות והסתיים בשעות אחר הצהריים.

שמעוני, חבר מפ"ם היהודי היחיד המכהן בארץ כראש רשות מקומית, נכנס לתפקידו ב־1983, את מועמדותו לראשות המועצה הגיש מטעם רשימה עצמאית. לבחירות רץ לבד, אבל את הזהות הפוליטית לא הסתיר לכל אורך הדרך. „מפלגת העבודה בהוד השרון החליטה בזמנו כי המועמד מטעם המערך חייב להיות איש מפלגת העבודה, ואני לא יכולתי להסכים לכך", הוא נזכר.

מאז נכנס לתפקידו, מספרים אנשים, שלא כפניו, החלה כאן מהפכה של ממש. שיפורים בכל תחומי פעילות המועצה. חובות העבר כוסו, תקציבי הפיתוח גדלים, הגבייה העמיקה ויש התייעלות, הניכרת בכל המערכות העירוניות".

בתחום החינוך ראה שמעוני עדיפות עליונה. „גינה ציבורית יכולה לחכות: חינוך — לא יכול לחכות", אמר למשלחת מפ"ם בסיורו עימה בביה"ס המקצועי־עיוני ע"ש מוסינזון, ששני שלישים מתלמידיו הם בני המקום.

הסיור בביה"ס נערך לקראת סופו של הביקור. תחילתו במשרדו של מזכיר מועצת הפועלים, שלום בן שלוש, שיחד עם ראש המועצה אירח את המשלחת ביישוב. בין המשתתפים בשיחת הפתיחה ליום העמוס היו חנן ארז, מזכיר מרכז מפ"ם, רעיה רסיג, חברת הוועדה המרכזת, רב אלקנתי יו"ר המחלקה לאיגוד מקצועי, מישל אלמליח, יו"ר מועצת ועדי העובדים ליד מפ"ם, פעילי המחלקה לאיגוד מקצועי, נטע מן ויוסי („האדום") סולומון, ולדי מורג, יוסי מרציאנו ויהודה דנגורי נציגי מרכז מפ"ם, „אוסקה" וולק, נמרוד דגן, דוד בן אשר, מיקי לס וכמובן אליהו שמעוני. נציגי מפ"ם במועצת הפועלים ובמועצה המקומית.

לאחר ששמעו ממזכיר מועצת הפועלים על פעולותיה וקיבלו הבטחה כי „נעשה הכל וביחד, כדי שהימין לא יעלה כאן", המשיכו המבקרים לביקור במסיבת חנוכה עם נשי בני ברית, ולסיור באחד המפעלים הגדולים באזור, מפעל ברנוגס סנו. שם עמדו על מכת המדינה — היבוא, מפי מנהל המפעל, וגילו עניין (צפוי בשל הרכב המשלחת) בתנאי השכר, העבודה והפועלים. משם לפגישה נוספת עם ראש המועצה, שניסה לעמוד על סוד ההצלחה: „ייעול ומניעת בזבוז איפה שאפשר" וולף, חבר מפ"ם השני במועצה, מנסה להתמודד עם ההיבט ההיסטורי: „קיבוצי השוה"צ השפיעו כאן רבות על הדעות וההשקפות, הוא מסביר: רואים כאן גישה חברתית שנכבשה כבר בשנות ה־30".

לסיום, כאמור מגיעים לבית הספר. עומדים על הקיצוצים הפוגעים במערכת החינוכית ומתרעמים על סדר עדיפויות לקוי של הממשלה, המזרימה את הכספים שהיו אמורים לגדל את הדור הבא, אל מעבר לקו הירוק.

„זהו מוסד לתפארת שיש להתגאות בו", אמר ארז, „חבל רק שנאלצים בדרכים־לא־דרכים להשיג את האמצעים כדי שההוראה תימשך בו כסדירה".

תאורה פנימית

על המתרחש במפ"ם

בעריכת נחום דוניצה

„יום בישוב" בהוד השרון מימין לשמאל: נמרוד דגן, אליהו שמעוני, מיקי לס, דוד בן אשר, אוסקה וולק, יהודה דנגורי, חנן ארז

תו ועידה

55 יום לסיום

● מאות תווי ועידה זורמים מדי שבוע למטה התו שני סניפים מובילים, נכון לעכשיו — סניף רמת־גן וסניף חיפה, מבחינת היעדים, אומרים במטה, סניף רמת־גן פקד כבר כ־50% מקהל המטרה.

איך עושים זאת? אומר יוסף קרני, רכז הוועדה להפצת התו „המוטיבציה שלנו גבוהה. אנו יודעים שהפצת התו תלויה בכל אחד מאיתנו, והצלחת המיפקד היא הצלחת המפלגה". במקביל מוביל סניף חיפה, מבחינה נומינלית. „לפי הפריסה הנוכחית בסניפי המשנה ובאזורים השו־נים", אומר אבי שיין, האחראי על המרצת הסניפים וניהול הפרוייקט מטעם מטה ההערכות לוועידה, „הסניף החיפני לא רק ישמור ביעדים, אלא אף ישיג אותם".

במטה מציינים בסיפוק רב את עבודתם של הגימלאים בסניפים השונים הנושאים בעיקר הנטל של העבודה הפקידותית. בצל"ש של ממש זכו החברים הוותיקים יוסף קרני מסניף רמת־גן ויהושע וולק („אוסקה"), המשמשים דוגמה לצעירים. „השנים, להם עבר מפואר בצבא", אומרים במטה, „מוכיחים שהגיל אינו מהווה מכשלה כאשר מדובר במוטיבציה גבוהה".

● באסיפת מועצת סניף ירושלים הבטיחו ראשי הסניף כי בשיטת „הריכוז הטלפוני", קרי: איתור המתפקדים והחת־מתם תוך זמן קצר אחר כך, בעזרת הנוער, בהחלט יצליחו לעמוד במשימה.

● התעוררות מורגשת במגזר הערבי. בישיבת צוות הפעולה שהתקיימה בנהריה הועלו הבעיות הרלוואנטיות למגזר זה. הדוברים הדגישו, כי למרות הקשיים יעשו הכל כדי לא לפגר אחר המגזר היהודי.

● במטה ההיערכות הובעה דאגה לנוכח קצב התפקדותו של נוער מפ"ם. חברי המטה יצאו בקריאה לנוער, להתפקד ולרכוש תווי ועידה, על מנת שגם להם תהיה האפשרות לבחור ולהיבחר. עוד מציינים, כי הורדת הגיל לרכישת התו (מ־18 ל־17) אמורה היתה להביא ליצירת תנאים נוחים להצטרפות בני נוער רבים נוספים. נכון לעכשיו, התהליך איטי ורק בראשיתו.

● שני סניפים חדשים הצטרפו למעגל ההתפקדות: הוד השרון ורחובות.

מכל מקום

רחובות

„בתקופה של הקצנה ימנית וכפייה דתית גוברת, הגיע הזמן לתת לציבור הרחובותי במה לליבון בעיות חינוך לערכים, תרבות פנאי ומקום הולם לקיום מערכת פעילויות פוליטית ותרבותית" — אמרה יעל סולמין, מזכירת סניף רחובות, בערב פתיחת המועדון המשופץ. בערב החגיגי נכחו חברי מפ"ם בישוב, אורחים מיבנה, נציגים ממרכז מפ"ם, ראש העיר יחזקאל הרמלך ומזכיר מועצת הפועלים, אלי פלג. הרמלך בירך והביע הערכה ל„נאמנות של חברי מפ"ם ברחובות למפלגתם, לאדם ולערכי החברה תוך ויתור על כיבודים וכמות, למען האיכות". בהמשך הרים כפפה שהטילו המפמ"ניקים והבטיח לא להפריע, ואף לעודד קיום פעילות בערבי שבת הן במועדון „צוותא" (שהפעילות בו תיפתח בינואר) והן בשאר מסגרות הבילוי בעיר. חנן ארז, מזכיר מרכז מפ"ם, עמד על מגוון הנושאים שהמפלגה מטפלת בהם בימים אלה. הוא הדגיש את פשיטת הרגל של מפלגת העבודה ואת חשיבותה של מפ"ם כסמן וכשומר בשער על אותם ערכים, וסיפר על המאבקים האחרונים במפעלים. עוד אמר, כי הוא בטוח שהציבור הרחובותי ימצא במועדון החדש בית חם ומקום בילוי, שיספק, יחד עם הבידור, גם תשובות לשאלות ולבעיות התושבים.

נצרת עילית

בנצרת עילית נערך בשבוע שעבר כנס אנשי חינוך וציבור בהשתתפות חה"כ אמירה סרטני. המשתתפים דנו בבעיות המעסיקות כיום את ציבור ההורים והמחנכים, כשהדגש הושם על בעיית החינוך האפור. „המשרד הממונה מאבד בהדרגה את הרסן", אמרה סרטני. „לא ירחק היום והחינוך האפור יתמסד. חייבים למנוע זאת ולהגיע לשוויון גם בתחום זה. לא יתכן שילדיהם של הורים חסרי ממון לא יקבלו את אותה רמת חינוך שמקבלים בעלי האמצעים". החוג נערך בביתו של ראובן גרינשטיין, הממונה על פעולות התרבות והנוער בנצרת עילית.

הבאבא בא

[illegible]

בעריכת צביה בן־שלום

כפי שחיית – כך תזדקן

כפי שחיית, כך גם תזדקן, אלא אם יקרה משהו שאינו בשליטתך — אומר פרופ' יואל שנן, פרופסור־אמריטוס בחוג לפסיכולוגיה באוניברסיטה העברית.

החוקרים מאוחדים כיום בדעה, שככל שהאדם הוא אינטליגנטי ומשכיל יותר ובעל מעמד חברתי גבוה — סיכוייו להאריך ימים גבוהים יותר מאדם שאינו כזה, וזאת הודות ליכולתו הרבה יותר להתמודד עם מצבים חדשים. אדם שקיבל חינוך, שיש לו גישות למשאבים חומריים ואחרים, נוטה פחות לחלות וגם אם תוקפת אותו מחלה קשה, הוא מצליח להתמודד אתה טוב יותר וסיכוייו להישרד גדולים יותר.

גבורה אינה זיקנה

בערב, שהוקדש במכון ואקליר בירושלים מטעם החטיבה להבדלי מינים בחברה של הפקולטה למדעי החברה באוניברסיטה העברית לנושא „האשה המזדקנת", אמר פרופ' שנן, העוסק מזה כעשרים שנה במחקר עומק על 220 זקנים, מחקר שהוא אחד המעטים מסוגו בעולם, כי הוא וגם חוקרים אחרים הגיעו למסקנה, שאין דבר כזה כמו „הזיקנה" בהא־הידיעה. בעולם המערבי לא נחשב כיום כזקן אדם בגיל 70 וזאת מאחר שזיקנה אינה עניין כרונולוגי. כל אחד מכיר זקנים שהם צעירים נפשית ותפקודית ולעומתם רואים צעירים בגיל שהם זקנים מבחינה פסיכולוגית, שגמרו עם חייהם כבר בגיל 20, יצאו ממסגרות חברתיות, התאכזבו וכו'.

פרופ' שנן טוען עוד, כי בין הגורמים המשמעותיים המשפיעים על היכולת להתמודד טוב עם הזיקנה, חשוב גורם האישיות: מי ששומר כל חייו על יציבות, יתפקד טוב יותר בהגיעו לגיל גבוה. גם להיסטוריה האישית והחברתית ולאורח החיים השפעה על הזיקנה, למשל המצב הכלכלי במדינה, טיב התזונה ועוד. מי שנולד בתחילת המאה הנוכחית, לא זכה ברוב המקרים לחינוך תיכון והנוקשות שמייחסים לזיקנה קשורה בחוסר השכלה. בכל דור חדש אנחנו מגלים גמישות רבה יותר.

תוחלת החיים במאה שלנו הכפילה את עצמה, כידוע, בעיקר בגלל מיעוט תמותת ילודים וכן ניכרים שינויים ביולוגיים אצל נשים בעשרות השנים האחרונות. בעבר היה הגיל הממוצע להתחלת המחזור החודשי גיל 17. בשנים האחרונות מוצאים במעמד הבינוני גיל ממוצע של 10־11 שנים, כלומר הקדמה רבה בהופעת תוסת. גם שנות הפוריות התארכו. לפני כ־50 שנה היה עדיין גיל הפסקת הווסת בממוצע גיל 40, ואילו כיום הוא בסביבות גיל 50.

סטריאוטיפ של מכשפה

הזמן הביולוגי כגורם לזיקנה השתנה כיום גם לגבי נשים. אמנם בכל ההיסטוריה אנחנו נוכחים, כי לאשה הזקנה תדמית שלילית. הסטריאוטיפ הוא של מכשפה זקנה, בעלת כוח מאגי הרסני, לעומת הגבר הזקן שתדמיתו היא כשל אדם חכם וגיבור. התדמית השלילית של האשה הזקנה לעומת התדמית החיובית של האשה הצעירה לא נעלמה בזמננו.

אך כיום מוצאים יותר דמיון מאשר שוני בין גברים זקנים לבין נשים זקנות. בגילאים שבין 45 ל־80 אין הנשים נופלות מן הגברים גם בתכונה של תפישת זמן. פרספקטיבת הזמן שלהן גדולה יותר, כי תוחלת חייהן ארוכה יותר. מצאנו, כי בין גברים ונשים זקנים אין הבדל בהכנה מילולית ובשליטה על מידע. יש גם דמיון רב בין תכונות אישיות.

אין החוקר מתעלם מעליות וירידות בתקופות החיים השונות של גברים ונשים מבחינת הדמיון והשוני. בגיל צעיר השוני גדול, משום שהגבר או הישגי יותר ואילו האשה עדינה ורכה. ההבדל נובע מחלוקת העבודה הכרוכה בגידול הילדים. כאשר מגיע הזוג לשלב בו עוזבים הילדים את הבית, הופכים הגבר והאשה דומים יותר, משום שאז מתחילות הנשים להשתמש בכישורים שהרחיקו בשלב גידול הילדים.

הפער בין המינים נוצר שוב בעת היציאה הסופית ממעגל העבודה, כאשר מי שצבר משאבים מסוגים שונים בעיקר של השכלה, מוצא לו תעסוקה גם אחרי הפרישה הפורמלית מן העבודה. הבעיה של הנשים קשורה בחוסר יכולתן להשתחרר מסטריאוטיפים ולכן גם אם מתברר, שהן מתפקדות טוב יותר לעת זקנה מגברים, הרי לגברים יש מכאניזם שמפצה אותם על חוסר העצמאות התפקודית ושומר על דימוי עצמי חיובי יותר.

מספר האלמנות הוא כפול

פרופ' שנן מדגיש, כי אופי הזיקנה תלוי באופי האדם ולסוג הטיפוס אליו השתייך. רוב בני־האדם אינם משתנים לעת זיקנה ואם הם היו טיפוסים יציבים כל חייהם, יהיו כך גם לעת זיקנה ולהיפך.

סיפורים מן החיים וצבע הוסיפה לערב ד"ר מרג'רי מיינסון, מאוניברסיטת רטגרס בניו־ג'רזי, שחקרה נשים, זקנות יהודיות בבתי־אבות ומרכזים קהילתיים, במסגרת מחקר על בריאות נפשית בגיל הזיקנה. מן הראיונות מצטיירת דמות של אשה זקנה, הסובלת מבדידות, דיכאון ומחלות. הקול הוא רגשני ואגרסיבי, אך יחד עם זה הן טוענות, שהן חזקות ובעיקר רוצות לשמור על עצמאות תפקודית.

תוחלת החיים של האשה בארה"ב עולה ב־8 שנים על זו של הגבר. בישראל הפער הוא 3.4 שנים. לאור זאת רק 10% מן הזקנות מאוד מעל גיל 85 נשואות ומיספר האלמנות כפול ממיספר האלמנים. מיספר הזקנים מאוד, כלומר אנשים בני־85 ומעלה, גדל והולך בעולם וגם בישראל.

„אני אהיה בשנה הבאה בת־60", פתחה את הערב חנה קורצמן, ראש בית־הספר לסיעוד של „הדסה", „ואני מוכנה לגלות את גילי, משום שאני מעידה על עצמי שאני עובדת קשה, דואגת להורי הזקנים, לילדים בצבא, ואילו בעלי היה מבוגר ממני (הוא צעיר בשנה) היה עלי לדאוג גם לו. לאמצעי התקשורת חלק בתדמית השלילית של האשה הזקנה כאשה לא מושכת, טוענת חנה קורצמן.

מרים גורן

זה מה שיש

הנצחה בחנוכה

עירית חולון, באמצעות הוועד למען החייל בעיר, חונכת בית־כנסת חדש ביחידת תותחנים, שאיבדה שמונה מחייליה בשריפה לפני שנתיים. האסון אירע בחג החנוכה, וועדת החקירה שקמה בעקבותיו מצאה, כי הביתן שבו ישנו החיילים נשרף על־ידי נר. בית־הכנסת של עירית חולון מוקם במקום שבו עמדה יחידת המגורים שעלתה באש. בנוסף לכך, יקימו עיריית חולון והוועד למען החייל מועדון לחיילים כמתנה זה.

פרסומת במעלית

עכשיו, אפילו במעלית לא נוכל לברוח מפני הפירסומת. בתערוכת אפיקי פרסום „מדיה 88" הוצגה שיטת פירסום שמקורה בקנדה והיא התפשטה כבר בכל אמריקה הצפונית. הרעיון הוא פשוט: מצמידים לוח פרסום דקורטיבי לדופן המעלית ובתמורה זוכים ועדי הבית ו/או מנהלי הבניינים להנחה בדמי השירות והאחזקה של המעלית. החברה המייבאת את הרעיון — „מעליות הזהב" — חתמה על הסכם לשיתוף־פעולה עם יצרני מעליות. מי שגר בקומת הקרקע יפסיד אינפורמציה רבה.

לעצור יבוא מתחרה

הידעתם שקיימת בארץ אגודה ציבורית לעצירת יבוא מתחרה? הנושא, מסתבר, לא חלף עם המנדט, להפך — הוא מחמיר. היו"ר הוא שמואל בהט, כלכלן. בשורה הראשונה של הפעילים עומדים תעשיינים, איגודים מקצועיים, התעשייה הקיבוצית ומרענים. האגודה עוסקת בהתארגנות, איסוף נתונים, גיבוש תוכניות־פעולה, תיאום עם אירגונים תעשייתיים גדולים, פעילות פרלמנטרית, פעילות במשרדי הממשלה, פעילות עם ועדי עובדים, פעולה באמצעי התקשורת. ושי חגים, שיהיו תוצרת הארץ. המעוניינים בפרטים יפנו לת.ד. 22466 ת"א.

בלי פותחן מיוחד

מה אפשר לחדש בטונה? את הקופסה. מפעל „יונה" — במסגרת תחרות רצינית עם היבוא — פיתח קופסה חדשה, המצוידת במין צופציק שכשמושכים אותו המכסה נפתח. קוראים לזה „פתח קל" והוא הותקן בקופסות של 180 גרם, העשויות אלומיניום ולא פח. הטונה של „יונה" היא כהה, מגובשת: יש בשמן, יש במים ויש במיץ. המחירים בין 2.20 ל־2.80 ש"ח, לפי מקום המכירה.

אנטי פרספורנט

דיאודורנט חדש בישראל מהברוריים, ושמו אצלנו „סוואב", לא באשמתו — השם שייך לסדרת מוצרים של הלן קרטיס. הוא אנטי פרספורנט — מבטיח היצרן ומסביר, שפירוש הדבר שהוא מכיל חומר פעיל המונע זיעה למשך כל היום, אינו דביק ואינו מכתים את הבגדים, אנטי־אלרגי ונטול אלכוהול. מיוצר ירוק — כלי ריח, ורוד — בעל ניחוח תינוקי וכחול — בניחוח מרענן, לא כל־כך ברור מה זה. 6.5 ש"ח.

פטרייה מטהרת אוויר

הפטנט נראה כמו פטרייה ואינו אלא מטהר אוויר נוזלי. הוא הנמכר ביותר בעולם — טוען היבואן. המציאה אותו אשתקד חברת Airwick הבריטית ותוך שישה חודשים היא כבשה רבע ממכירות מטהרי האוויר בארה"ב. למיכל יש צורה של פטרייה והוא מכיל נוזל מבושם, היוצא, דרך פתיל, למשטח ספוגי — ומשם מתפשט בחלל החדר. הוא אמור להחזיק מעמד ארבעה שבועות, כשהוא מפיץ את הריח בצורה אחידה ומבוקרת. הפטריות עצמן הן בצבעי פסטל, לכל צבע ריח אחר. 4.90 ש"ח.

דור שני על כס השופטים

סנדרה פוירשטיין, בוגרת בית־הספר למשפטים ע"ש קרדוזו בישיבה יוניברסיטי, התמנתה לכהונת שופטת בבית־המשפט המחוזי באיזור נאסו בניו־יורק. לאחר שהושבעה כדין, היא התקבלה לקהילית השופטים על־ידי השופט סול ווכסלר, העומד בראש בית־המשפט לעירעורים של מדינת ניו־יורק (בתמונה). השופטת פוירשטיין היא בתה של שופטת המכהנת זה ארבע שנים כבית־המשפט הפדרלי לענייני הגירה בניו־יורק.

מכשיר חדש לשיפור ראייה ירודה ייוצר בישראל

הסתדרות האופטומטריסטים בישראל איפשרה לקיבוץ געש לקבל רשיון מחברה בארה"ב לייצר סוג מסויים של משקפי קריאה המיועדים למטופלים שאינם יכולים להשתמש במשקפיים רגילים וטרם הגיעו לשלב שרק עדשות מיקרוסקופיות יכולות לעזור להם. באמצעות הרכבה מיוחדת של עדשות אלה בתוך משקפיים רגילים ניתנת למטופל אפשרות לקרוא את הכתב באמצעות שתי עיניו ולהבחין באותיות המוגדלות כדי לא להבחין קודם לכן. מקיבוץ געש נמסר כי המכשיר ישווק תוך פרק זמן קצר לטובת האוכלוסיה שאינה מטופלת דייה בישראל.

מצאו את לאשה

„אשה 88" — יריד המוקדש כולו לאשה, יתקיים בבנני התערוכה בתל־אביב בין ה־21 ל־24 בפברואר. בפעם הראשונה בישראל, כמובן, את היריד מארגנת חברת „דיר־האומה", שמנתה גם לאירגוני נשים בנקבה להעביר סדנאות בנושאים שונים, כגון: מכונאות רכב, עריכת שולחן חגיגי או סידור פרחים, והרצאות בנושא מעמד האשה, מודעות עצמית, קריירה, בריאות וכו'. זה בנוסף לצד המסחרי שיספקו החברות המייבאות־משווקות אופנה, קוסמטיקה, מכשירי בריאות, מזון וכו'. עכשיו אנו מבינים מדוע יהודי מתפלל — ברוך שלא עשני.

רוטרי נגד תאונות דרכים

בכנס ארצי של מועדוני רוטרי, שהוקדש לבטיחות בדרכים, הוחלט כי פעילי השי יצטרפו למועצה הלאומית למניעת תאונות במטרה לפעול לעצירת הקטל בדרכים. אם, הלוואי, המצב ישתפר —. נדע למי להודות.

מלבין ולא מסרטן

בהלת האקונומיקה המסרטנת המריצה את היצרנים לייצר ו/או לפרסם תחליפים. חברת „כימגת 2000 בע"מ" הוציאה לשוק נוזל ניקוי בשם „אמבט X" והיא מגדירה אותו כאנטי־בקטריאלי, נטול חומרים מסרטנים — המנקה, מבריק ומחטא אמבטיות, כיורים ותרסינות. מוהלים במים ביחס של 1:10 ומרחיקים מילדים. בקבוק של ליטר עולה 4 ש"ח, אבל הריח נעים יותר מאשר אקונומיקה.

דרך אגב, גם מאקונומיקה אפשר לסלק את האלמנט המסרטן. תשלובת מיטס, יצרני האקונומיקה „רנה מי־לובן" החליטו לוותר על החומר המכונה „סודיום ביכרומט" והנחשב כמסרטן. „רנה מי־לובן" מיוצרת גם בשביל הקואופ.

תוגת עמים

כחורף אוכלים הרבה מרק וזה הזמן לחידושים. אסם יוצא לשוק בסידרה חדשה של מרקי עמים, הכוללת מרק תירס בסגנון יפני, פטריות בסגנון מאריאני, עגבניות (ספרדי), ירקות (שוויצרי), בצל (צרפתי) ועוף עם ירקות (סיני), מרבית המרקים מוקפים ורובם חלביים (רק הסיני בשרי והבצל פרווה). מה שמהווה חידוש בשוק המרקים המוכנים ומלמדנו כי אבקת חלב בהחלט משפרת את הטעם. על כל אריזה רשום המשקל של התכולה, בין 35 ל־85 גרם, אבל לכולם יש להוסיף שלוש כוסות מים כדי לקבל שלוש־ארבע מנות. היצרן מכריז על בישול של חמש דקות, אבל יש לקחת בחשבון שלפני כן מביאים את הנוזל לידי רתיחה, ותוך כדי כך מתאדות עוד חמש דקות, בערך. לא כתוב כמה קלוריות (חבל, כי הרבה שומרי משקל היו מוכנים לוותר על מנות אחרות של מרק ויאכלו תמורת צלחת של מרק מוקרם, אילו ידעו איך לעשות את חשבון הקלוריות.

סוכר הוא סוכר הוא סוכר

מה מוכרים לנו בתי־טבע בשמות מרשימים כמו גלוקוז, פרוקטוז - או לקטוז?

המזון היומיומי שלנו מכיל כ־50% פחמימות המהוות מקור אנרגיה חשוב מאוד. אנו מבדילים בין פחמימות פשוטות או סוכרים הבנויים מ־1־2 מולקולות ובין פחמימות מורכבות — עמילנים, שבתוכם שרשראות ארוכות של מולקולות.

פחמימות פשוטות או סוכרים מוכרים לנו היטב כאויב העיקרי במלחמתנו להורדה במשקל.

נראה מה הם ואיפה הם מסתתרים, נראה גם, האם אותן הפרסומות על סוכרים שונים משקפות את האמת.

נתחיל מגלוקוז — סוכר פשוט, המורכב ממולקולה אחת; כל פחמימה בסופו של דבר, מתפרקת במערכת העיכול לגלוקוז, כך שגלוקוז אינו חסר למי שמזונו מגוון. גלוקוז חשוב מאוד כמקור אנרגיה לתאי הגוף. יש תאים בגוף שלא יכולים לתפקד ללא גלוקוז: תאי מוח, תאי דם אדומים — אריטרוציטים, תאי כליות ועוד.

גלוקוז מועבר לתוך תאי הגוף בעזרת ההורמון אינסולין המיוצר בלבלב. כאשר אנו אוכלים ארוחה עשירה בפחמימות עולה רמת האינסולין, כדי שהגלוקוז הנוצר במערכת העיכול מהפחמימות יכנס מזרם הדם לתוך התאים, כך שרמה של גלוקוז בדם לא תעלה מעבר למידה.

כשאוכלים גלוקוז נקי, הספיגה היא מהירה מאוד ורמות האינסולין עולות במהרה, כדי להכניס את הגלוקוז לתאים. אם תיפקוד האינסולין אינו תקין, כמו שקורה לחולי הסוכרת, תעלה רמת הסוכר מהר מאוד לרמות גבוהות. זאת הסיבה שחולה סוכרת מוגבל באכילת גלוקוז נקי, באכילת פחמימות מורכבות, הספיגה של גלוקוז איטית הרבה יותר מזאת של הגלוקוז הנקי.

לכן אמונתם של אנשים רבים שהשימוש במוצר ענבים (שהוא גלוקוז טהור) עדיף על שימוש בסוכר רגיל אין לה בימינו מוצע לשווא.

פרוקטוז — סוכר של פירות — גם הוא בנוי ממולקולה אחת ומהווה סוכר פשוט לכל דבר. יש אמת בכך שפרוקטוז דורש הפרשה פחותה במקצת של אינסולין מאשר גלוקוז, אך ההבדל לגבי פרוקטוז נקי אינו משמעותי.

פרוקטוז מתוק יותר מגלוקוז — בכך אין ספק, והדבר יכול להוריד במקצת את צריכתו להמתקת מזון. אך אין לשכוח שגם פרוקטוז הוא סוכר פשוט לכל דבר והערך הקלורי שלו שווה בדיוק לערך הקלורי של גלוקוז כלומר — 4 קלוריות ל־1 גרם. לכן גם כאן הפרסומות על ערכו של פרוקטוז נקי להמתקת מזון הן מוגזמות בהחלט. יש כמה רמזים, אם כי עדיין לא מבוססים סופית, שצריכת פרוקטוז מופרזת עלולה להזיק לחולי גאוט.

עדיף לאכול סוכר פירות או פרוקטוז במקור, כלומר בתוך הפירות, מאחר והפירות הוא מלווה בוויטמינים, מינרלים החשובים לנו, ובסיבים רבים המאטים את ספיגתו לדם ממערכת העיכול.

סוכרוז — או סוכר לבן או חום בנוי מ־2 מולקולות — פרוקטוז וגלוקוז המתחברות ביחד. במערכת העיכול סוכרוז מתפרק לפרוקטוז וגלוקוז וכך נספג.

חשוב לציין, שצריכת הסוכר עלתה רק במאה שלנו, כאשר התפתחה תעשיית המזון. עד אמצע המאה ה־19 סוכר היה שייך למותרות ונמצא על שולחנם של עשירים בלבד. הוטלו מיסים מיוחדים על סוכר וגם יצורו היה יקר. כמות סוכר לאדם לשנה, במדינות המערביות בזמנים שלנו, מגיעה ל־40־50 ק"ג. צרכנים גדולים ביותר של סוכר הם בני־נוער. גברים צורכים יותר סוכר מאשר נשים.

המשך בסוכרים בשבוע הבא.

אולגה רז
דיאטנית קלינית

איבי מוזס דורש לגרש לירדן את משפחת דאוד

מאת ניצה רימון
כתבת „על המשמר"

איבי מוזס מאלפי־מנשה, ששכל את אשתו ובנו הקטן בפיגוע תבלה, דורש בתוקף מאלוף פיקוד המרכז, עמרם מצנע, לגרש מיד לירדן את משפחתו של המחבל מוחמד דאוד מקלקיליה.

מוחמד דאוד שוחרר את השלכת בקבוקי התבערה הקטלניים על משפחת מוזס ומשפחת רגב.

בידיעה בעיתון „צומת השרון" נמסר כי אמו של מוחמד דאוד איימה להרוג את משפחת מוזס אם בנה יוצא להורג.

התזמורת הפילהרמונית הישראלית

תל־אביב, היכל התרבות, 8.30 בערב
קונצרט למנויים מס' 4
אדם פישר, מנצח
בלה דווידוביץ', פסנתרנית
התכנית:
רוסיני — הפתיחה „סמיראמיס"
בטהובן — קונצ'רטו מס 1 לפסנתר
ברטוק — קונצ'רטו לתזמורת
סדרה ה': הערב, 20.12.87

תל־אביב, היכל התרבות, 8.30 בערב
קונצרט למנויים מס' 4
לוצ'יאנו בריו, מנצח
אלדו בניצ'י, ויולן
מקהלת רדיו שטוטגארט
התכנית:
בריו — „קולות"
בריו — „מקהלה"
סדרה ו': מוצ"ש 26.12.87
סדרה ז': יום א' 27.12.87
סדרה ח': מוצ"ש 2.1.88

ירושלים, בנייני האומה, 8.30 בערב
קונצרט למנויים מס' 3
לוצ'יאנו בריו, מנצח
אלדו בניצ'י, ויולן
מקהלת רדיו שטוטגארט
התכנית:
בריו — „קולות"
בריו — „קולות"
יום ב', 28.12.87

חיפה, אודיטוריום חיפה, 8.30 בערב
קונצרט למנויים מס' 4
לוצ'יאנו בריו, מנצח
אלדו בניצ'י, ויולן
מקהלת רדיו שטוטגארט
התכנית:
בריו — „קולות"
בריו — „מקהלה"
סדרה א': יום ג' 29.12.87
סדרה ב': יום ד' 30.12.87
סדרה ג': יום ה' 31.12.87

חוק התכנון והבניה תשכ"ה 1965
מרחב תכנון מקומי
אשדוד
הודעה בדבר הפקדת שינוי תכנית מתאר מקומית
נמסרת בזה הודעה בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה — 1965 כי במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז הדרום ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה אשדוד הופקד שינוי תכנית הנקראת שינוי מס. 38 לתכנית מיתאר 3/02/101/28 — אשדוד. ביחד עם התשריט המצורף אליה.
עיקרי הוראות השינוי:
א. שינוי באחוזי בניה למגרש 4 מ־25% ל־[illegible] לקומה.
ב. קביעת פתרונות חניה לשימושים המסחריים של המבנה הקיים במגרש 4 והלקם בשטחים הציבוריים הנמצאים בסמוך למגרש מס' 4.
ג. לאפשר ניצול כל השטחים המקוריים וכולל קומה מסחרי לצורך מסחר ללא אפשרות למתן הקלה של [illegible] לקומת מטר.
ואלה הם השטחים הכלולים בשינוי התכנית: גוש: 2061 חלקה 4 שטח מיתוח שפת־הים א' [illegible]
כל המעוניין בשינוי התכנית רשאי לעיין בה ללא תשלום בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל, כל המעוניין בקרקע, בבניין או בכל פרט תכנוני אחר, הרואה עצמו נפגע ע"י שינוי התכנית וכן כל זכאי על־פי סעיף 100 לחוק, רשאי, תוך חודשיים מיום פרסומה של הודעה זו ברשומות להגיש התנגדות לשינוי התכנית במשרדי הועדה המקומית האמורה. התנגדות תוגש בכתב בצירוף הנמקות בליווי תצהיר המאמת את העובדות עליהן מסתמכת ההתנגדות.
שלום דניע, יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז הדרום

הוועדה המקומית לתכנון ולבניה
נתניה
ניתנת בזה הודעה כי לוועדה הוגשה בקשה לאישור תוספת / בנית מגורים לבית על חלקה 67 בגוש 8258 רח' סמילנסקי בחריגה, מקלה: 14% בניה, 0.55 מ' בקו בניין, צדדי, 2.80 מ' בקו בניין צדדי בקיר אטום, 1.65 מ' בקו בניין צדדי בקיר אטום, בליטת מרפסות 1.00 מ' בקו בניין קדמי את התכנית מס' 469/870 ות.ב. 594 ניתן לראות במשרדי הוועדה. התנגדויות אפשר להגיש משך שבועיים מיום פרסום מודעה זו.
י. אלרואי
יו"ר הוועדה המקומית

חוק התכנון והבניה
תשכ"ה 1965
הועדה המקומית לתכנון ולבניה
תל־אביב־יפו
הודעה
לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה 1965
הרינו מודיעים בזאת כי הוגשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו בקשה ליתן אשור להקלה לתוספת לאחוזי בניה 5%־6% עבור מעלית ברחוב הסבוראים 6 יהודה הנשיא 17, גוש 6630 חלקות שונות תיק בנין 017־1/2076 בקשה מס' 870910.
בעל קרקע או בנין או המחזיק בהם שיש לו התנגדות להוצאת היתר לאשור הנ"ל במקום זה רשאי להגיש לועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו. [illegible] והתנגדויות [illegible] 14 יום מתאריך פרסום מודעה זו ותובאנה לדיון בפני הועדה הנ"ל.
י. בכספי
סגן ראש העיריה
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו

מסקרת החברות (נוסח חדש) הודעה על קבלת החלטה מיוחדת (לפי הסעיפים 25 ו־20 לפקודת החברות (נוסח חדש) התשמ"ג — 1983) של
החברה „שלינגר חסידה ורמי, סוכנות לביטוח (1987) בע"מ
חברת „שלינגר חסידה ורמי, סוכנות לביטוח (1987) בע"מ מתכבדת בזה למסור הודעה כי ביום 24.11.87 באספה כללית שלא מן המנין, נתקבלה ההחלטה הבאה על שינוי תזכיר החברה בהחלטה מיוחדת:
1. סעיפים 2 (א') עד 2 (לג') ועד בכלל מתזכיר החברה יבוטלו.
2. לתזכיר החברה יתווסף ההוראה הבאה: „המטרה שלשמה נוסדה החברה היא:
1. להקים ולנהל עיסקי החיוב לענייני ביטוח כפוף לחוק הפיקוח על עסקי הביטוח התשמ"א־1981 ובהתאם לתנאי הרישיון".
יו"ר האסיפה ודירקטור

הועדה המקומית לתכנון ולבניה רמת־גן
הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה—1965
נמסרת בזה הודעה בהתאם לסעיף 149 לחוק הנ"ל כי הוגשה לועדת המקומית לתכנון ולבניה ר"ג (להלן הועדה המקומית) בקשה להתרת הקלה בנכס בגוש 6158 חלקה 990 רחוב הגפן מס' 5 רודינו הקלה 6% משטח החלקה, 5% עבור מעלית ו־10% בק.ב. במיוחדים צדדיים.
על המעוניין הרואה את עצמו נפגע על ידי אישור ההקלה הנ"ל יוכל לעיין בתכנית ולהגיש התנגדות מנומקת לפרטיה.
ההתנגדות צריכה להימסר לידי הועדה המקומית במשרדי אגף ההנדסה רח' המעגל 26 רמת־גן, תוך שבועיים מיום פרסום הודעה זו בעיתונות.
אורי עמית, ראש העיר
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה ר"ג

לחברנו
למשה סמולר יו"ר הסניף
ברכות חמות לקבלך את אות „יקיר גבעתיים"
מחבריך בסניף מפ"ם רמת־גן – גבעתיים

טלוויזיה

(בו) כתוביות מיוחדות ללקויי שמיעה יום שידורים מיוחד בנושא המשפחה בהנחיית אהוד מנור. תוכניות לילדים, להורים ולקשישים. צוות מומחים יענה לשאלות טלפוניות של הצופים. במהלך היום ישודרו ברכות ואיחולים לארועים משפחתיים וביניהם יוגרלו פרסים יקרי־ערך. 09.00 עד כאן - חדשות קול ישראל. 09.05 הצגת יום קשר משפחתי - אהוד מנור. 09.20 שיחת פתיחה - עם צוות המומחים בנושא המשפחה. 09.40 פרפר נחמד - לעשות דברים יחד. 10.05 תוכאן - דפי טלטקסט לתג כולל חידות ונשאות פרסים. 10.10 קשר משפחתי: משפחת יקנין - דוית אברמסון משוחחת עם טלי בת ה־8, החולה במחלת לב, עם אחותה והוריה, על השינויים הרבים שחלו בחיי המשפחה מאז שירור התכנית עליהם. וכו'. 10.40 הכנת נרות. 10.55 שאלות הצופים לצוות באולפן. 11.15 סרט קולנוע - הדורה מרי. וכו'. 13.15 משפחות חוגגות עם יקיריהן: חינה לכלה, יום הולדת לסבתא וכו'. 13.20 שאלות הצופים לצוות באולפן. 13.40 הכנת סופגניות. 14.00 עד כאן — חדשות קול ישראל. 14.05 קשר הגיל - ד"ר מריאן רבינוביץ' משוחח עם אהוד מנור על בעיות תקשורת בין בני זוג בגיל מתבגר. 14.30 רחוב סומסום. 15.00 שאלות הצופים לצוות באולפן. 15.20 קשר משפחתי - מתי מתחילים בחינוך מיני? וכו'. 15.50 שעת כוסר - תוכנית למשפחה וכו'. 16.00 מאחיים שניות למשרד הבריאות. 16.05 שביל באמצע שביל בצר - ספי בן יוסף מארח את מני פאר ובני משפחתו בטיול בוואדי קלט כיון ירושלים ויריחו. 16.20 שיחת סיכום עם צוות המומחים והגרלת פרסים. 17.00 ערב חדש - מנחה: דן מרגלית. 17.30 „רבונים" – סדרה הנדסה. 17.45 „תהילה". 18.00 קיצור החדשות (ערבית). 18.32 „רוצה פתרון" – תכנית דו־שבועית לענייני חברה, חינוך ורשאה (ערבית). 18.45 „חידושים והמצאות" (ערבית). 19.00 יומן השבוע (ערבית). 20.00 כותרות מבט. 20.02 הדלקת נר שישי של חנוכה אירה נודל, אסירת ציון לשעבר, תדליק את הנר עם בני משפחתה. 20.05 „מבט אל עמי". 21.35 לקראת שידור. 21.30 „שושלת" - הפרק ה־64: קירבי תוקפת באלימות את אלקסיס, כשהיא תובעת ממנה לגלות את הסיבה למניעיו של אביה לרצות במותה. בעת הדיון בתביעה של בלייק לאפוטרופסות על נכדו דני, מעידה אלקסיס נגדו. 22.40 „סוף ציטוט" – תכנית בענייני ספרות. 23.20 „אלפרד היצ'קוק מגיש" — סדרת סרטי מתח שם הפרק: „נפילה". 23.45 פסוקו של יום. חדשות.

ערוץ 2

18.30 הרפתקאות הדבורה מאיה. 19.00 אנקת גבהים (פרק שני). 20.00 תצפית. 20.30 נשים בנ'או ופרק שני. 21.00 סוס 2 – בילי גזאל.

רדיו

קול המוסיקה

00.02 צלילי בוקר. 07.00 כהאזנה נינוחה. 09.00 קונצרט בוקר באך: קונצרטו לשני כנורות; שומאן: תמונות ילדות; סונטה רביעית לפסנתר כמול מינור; שוסון: קונצרטו לכנור, פסנתר ורביעיה; רוול: דפניס וכלואה. 11.57 פינת השיר משירי אברים חלפי. 12.00 אמנים באולפן. 13.05 כהאזנה נינוחה בטהובן אנדנטה פבורי; מנדלסון הפתיחה „חלום ליל קיץ"; שומאן קונצרטו לצ'לו ולתזמורת; דבוז'ק סמפוניה מס' 8; דבוז'ק בגטלות. 15.00 מוסיקה כאן ועכשיו משה זורמן — קצננה 84 — ניגונים: א. אמולג מאחיים להמשה ולמרש מגנטיה ם. מוט סלוחה ריגינה: א. א. בוסקוביץ: שרשרת הזהב. 16.00 מוסיקה ליום ראשון הנדל: „המשיח", חלקים א', ב'; ב; פרכטולדו כרוך הבא. 18.00 הזמן המוסיקאלי – (ש"ח). 19.00 מוסיקה קלאסית קלה. 20.05 הדלקת נר שישי של חנוכה. 20.10 אינטרלוד. 20.27 פינת השיר. 20.30 התזמורת הסימפונית הישראלית בבאר־שבע מנצח: [illegible] סולניה: מיצוק שיראי, סופרן בריטן וריאציות על נושא של פרנק ברידג'; הנדל, מוצרט: אריות, קונצרטיו; בטהובן: סמפוניה מס' 1. 23.00 מחזורי יצירות ק.פ.ע. באך: קונצרטותיו. הירקן: סמפוניות.

רשת א'

07.30 „רדיורקל" - תכנית יומית בעברית קלה. 08.05 „חוגה" - עם בני הגרל. 09.05 „טלרדיו" - שירות מידע למאזינים. 10.05 „שירקפה" - מחולות ושירים משלנו. 11.05 „מנתי בוקר" - מגיש: גרשון הוד. 12.05 „מעורב ירושלמי" - עם זמני כהן. 13.00 חדשות והכנית באנגלית. 13.30 חדשות והכנית בצרפתית. 14.05 „בראש צעיר" - לילדים. „מגוון יומי" לילדים ולבני נוער. 16.30 „האוניברסיטה המשודרת". 16.05 „רדיו־עשרה" - מגוון נוער. 17.10 „צבעי הקשת". 18.00 „מנותה" לנוער. 19.05 הדלקת נר שישי של חנוכה. 19.30 שידורים לעולים. 22.05 „רדיו־דמוק" - טובה הולכת ... רואשין מאת שלום עליכם. 22.30 „רו־ן משחהחים". [illegible] 23.15 שירים עבריים. 23.30 קריאה [illegible].

רשת ב'

07.00 „הבוקר הזה". 08.05 „אנשים עניין". 09.05 „בראש צעיר". 10.05 „כל צפוי". 12.10 „מגוון יומי". 13.05 „מה קורה". 14.05 „כי־בית" — עם אהוד מנור. 14.05 „הזמן" - חדשות וסוגרים. „לקראת 18". 16.30 „לא לראות" - זמן תרבות לתרבות ולאמנות. 14.30 „האינטרס" [illegible]

גל"צ

06.05 אוניברסיטה משודרת. 06.30 „פוקחים עין". 07.07 שבע אפס שבע. 09.00 בוקר טוב ישראל. 09.05 „אלה בוקר" - עם אלי ישראלי. 10.05 „עשר" - שירים עבריים. 10.55 „כתוב בעיתון" - פינה נגר פרסום העישון ופרסום הסיגריות. 11.05 „נכון לעכשיו". 13.05 „רו רה יומי". 13.55 „40 לאחור" - סיפור היום בתש"ח - עורך ומגיש: דורו רזין. 14.05 „פניסה יומית". 15.05 „שירים לחנל" - עם ארז טל. 16.05 „ארבע אחר הצהריים". 16.55 „נרות חנוכה ביחידות צה"ל" - נר שישי - עם צוות מסינה בחיל הים. 17.00 „ערב טוב ישראל". 18.05 „שעה קלה על כלכלה". 18.45 „חמש עשרה קטנות". 19.05 „רדיו ספורט" - מגאזין ספורט. 19.57 הודעות לחיילים. 20.05 „עושים מדינה" וש"ח. 21.00 מבט לחדשות. 21.30 אוניברסיטה משודרת. 22.05 „על הרכש ועל הכיפאק". 22.55 „כתוב בעיתון" – פינה נגר פרסום העישון ופרסום הסיגריות (ש"ח). 23.05 „עשרים וארבע – היום שהיה" – עם ירון וילנסקי. 23.55 „שיחת חצות" – עם בני פורת, אומן. 00.05 „ציפורי לילה" – עם שלמה ארצי. 02.05 לא רוצים לישון. 05.05 צלילי בוקר.

שידורי 2

19.05 „רדיו דריד" – עם יואב קוטנר. 20.05 „צו – 8" – תוכנית יומית לחיילים – עם אברי גלעד. 21.57 הודעות לחיילים. 22.05 „הפסקת עשר" – עם מיכל ניב. 23.05 „קול הג'אז הזה" – עורך ומגיש: דני קרפל.

רשת ג'

06.04 „בחורה לאושר". 07.07 „שיר בבוקר בבוקר". 09.05 „מה, כבר תשע?" 10.05 „דברים טובים". 11.05 „שבעים מי יודע" 12.05 „אהבה יומיומית". 13.05 „רק כימי חול". 14.06 „לי ולך". 15.05 „חדש, חריש ומחודש". 16.05 „הצגה יומית". 18.06 „מצעד הפזמונים הלועזיים". 21.05 „ארום עתיק". 23.05 „הלילה הוא שירים".

קולנוע

תל־אביב

9.30 .7.15 .4.30	
אסתרו הבטלנים מאישתר	9.40 .7.15 .5
אורלי: שגעון בחלל	9.30 .7.15 .3
בן־יהודה: אבא גנוב	9.30.7.00 .4.30
גת: הקיסר האחרון	9.15 .6.15 .3.15
גורדון: שמעתי את בנות הים שרות	9.30 .7.00
דקל: לה במבה	9.30 .7.15 .5
דרייב אין: מלחמות 4	7.45
הוד: ריקוד מושחת	9.30 .7.15 .5
לימפר חושי: ללא מוצא	9.30 .7.15 .4.30
סינמה 1: סגור לרגל שיפוצים	
סינמה 2: גבי	9.30 .7.15 .5
פאר: הבטלנים מאישתר	9.30 .7.30 .5
פאריס: לא יכולה בלי זה	9.30 .7.15 .2 .12
רב־חן 1: יום במלכודת	9.50 .7.30 .5
רב־חן 2: מטאל ג'אקט	9.45 .7.25 .5
רב־חן 3: מחלון חדר המיטות	9.45 .7.40 .4 .2 .11
רב־חן 4: המכשפות מאיסטוויק	9.45.7.40.5.2.11
רב־חן 5: חנות מעבר לפינה	9.40 .7.30 .5 .2 .11
שחף: הבלתי משוחדים	9.30 .7.00 .4.30
תל־אביב: מלחמות 4	9.30 .7.15 .5
תכלת: כשהרוח נושבת	9.35 .7.00 .4.30
לב 1: מגדל הדבורים	10.00 .7 .5 .2
לב 2: המעשיה	9.50 .7.15 .4.10 .2
לב 3: וקוף ת'אוון	10.00 .8 .5 .2
לב 4: טמפוטו	10.00 .7.50 .5 .2

רמת־גן

אורדים: יום במלכודת	9.30 .6.40 .4
לילי: יופיו של החטא	9.30 .7.15
ארמון: הבטלנים מאישתר	9.45 .7.50 .5
רב־גן 1: מחלון חדר המיטות	9.40 .7.20 .5
גן 2: לה במבה	9.40 .7.20 .5
גן 3: האלמנה השחורה	9.40 .7.30 .5
גן 4: ללא מוצא	9.15 .6.15

ירושלים

אדיסון: ריקוד מושחת	9.30 .7.15 .4.30
אורנע: יום במלכודת	9.15 .4.30
בית אגרון:	
הקוסם מארץ עוץ	10.00
ציוטי ציוטי בגג בגג	11.45
אינריאבה גלגס והמקדש האבוד	15.45
יהלומים לנצח	18.00
אוכפים לוהטים	20.15
מופע הקולנוע של רוקי	22.00
שיער	24.00
כפיר: ללא מוצא	9.30 .7.00 .4.00
אורגיל: הקיסר האחרון	9.15 .7 .4.30
מיטשל: שגעון בחלל	9.00 .7.00
סמדר: וקוף ת'אוון	9.30 .7.00
הבירה: סגור לרגל שיפוצים	
אורין:	
אור 1: יופיו של החטא	9.15 .7.15 .4.30
אור 2: כתור מתבגר	9.30 .7.15 .4.30
אור 3: הרצאנית המבוכרת	9.00 .7.00 .4.30
אור 4: מלחמות 4	
אור 5: הבלתי משוחדים	9.00 .7.00 .4.30
עדן: אבא גנוב	9.00 .7 .4.30
תיאטרון ירושלים: מאגנו + ואן דה פלורט	21.45 .18.45

חיפה

אורה: ריקוד מושחת	9.15 .7.00 .4.30
חן: זאן דה פלורט	9.00 .7.00 .4.30
עצמון 1: ללא מוצא	9.15 .7.00 .4.30
עצמון 2: מלחמות 4	9.15 .7.00 .4.30
עצמון 3: הבלתי משוחדים	9.15 .7.00 .4.10
רון: אבא גנוב	9.00 .6.30 .4
אמפי: מלון לצעירים	9.15 .7.00 .4.30
אורליל: גברים נכרים	9.15 .6.45
קרן אור המצרים: בית האמיצים	9.15 .7.00
פאר: הבטלנים מאישתר	9.30 .7.30 .5.00

נתניה

שרון: אבא גנוב	9.15 .7 .5
סטודיו: חנות מעבר לפינה	9.15 .7 .5

חולון

סבוי: מלחמות 4	9.30 .7.15 .5
מגדלי: הבטלנים מאישתר	9.00 .6.00
ארמון: אבא גנוב	9.30 .7.10 .5

בת־ים

עצמאות: מלחמות 4	9.30 .7.15 .5

הרצליה

היכל: אבא גנוב	9.30 .7.15 .5.00
מלון דניאל – האודיטוריום: א', ב', ג' – לו היית כאן	9.30 .7.15

באר־שבע

חן: השוטר מבברלי הילס	9.30 .7.30 .4.30

פתח־תקוה

היכל 1: אבא גנוב	9.30 .7.15 .5
היכל 2: ללא מוצא	9.30 .7.15 .5.00
היכל 3: ריקוד מושחת	9.30 .7.15

עפולה

היכל התרבות: המכשפות מאיסטוויק	9.00

גבעתיים

הדרה: הבלתי משוחדים	9.30 .7.15

ראשון־לציון

רון 1: אבא גנוב	9.30 .7.30
רון 2: ריקוד מושחת	9.30 .7.30

תיאטרון

הבימה התיאטרון הלאומי
הערב יום א', 20.12
מעגל הגיר הקווקזי: 20.30
אנשים קשים: 20.30

צוותא לתרבות מתקדמת
יום א' 20.12 בשעה 20.30
רכוש נטוש

תורנות בתי־מרקחת

בת־ים
מזור — וחכיבה רייק 20

חולון
אהרון — הופיין 52, קופ"ח — עין יהב

ירושלים
קופ"ח — מרפאת רוממה רח' המ"ג 28

נתניה
קופ"ח לאומית — סמילנסקי 9

פתח־תקוה
מיניפארם — שפרינצק 20

רמת־גן
אסותא — ז'בוטינסקי 99

תל־אביב
ארלוזורוב — ארלוזורוב 76
הדלהסוררית — נחלת בנימין 27

חיפה
יכנה — אבן סינא 7

תורנות בתי־חולים

תל־אביב והמרכז

● בית החולים ע"ש שיבא תל־השומר – כל המחלקות – כל השבוע.
● בית החולים בילינסון, פתח־תקוה – כל המחלקות – כל השבוע.
● בית החולים ע"ש רוקח, תל־אביב – בימים ב', ד', ו' – כירורגיה ופנימית. ילדים – כל השבוע.
● בית החולים איכילוב, תל־אביב – בימים א', ג', ה' שבת – כירורגיה ופנימית.
● בית החולים וולפסון, חולון – כל המחלקות – כל השבוע.
● בית החולים אסף הרופא – כל המחלקות – כל השבוע.

נתניה

● בי"ח לניאדו נמצא בתורנות למקרים דחופים – כל השבוע, כולל שבת.

ירושלים

שערי צדק – פנימית
הדסה הר הצופים – נשים
הדסה ע"כ – ילדים, אורטופדית.
עיניים, א.א.ג.
בקור חולים – כירורגית

מוקד קופ"ח כללית
המוקד ימסור מידע טלפוני בימים א'־ה' בין 08.00—20.00, בימי ו' בין 08.00—15.00. טלפונים: 03"433300, 03"433500.
יד ביד – ארון קשבת בטלפון
לילד ולנוער – קו לנוער במצוקה ירושלים – 02"243358.
ת"א – 226027 (24 שעות).
חיפה – 04"229458 (11.00—20.00)
גליל מערבי – 04"922222
קו פתוח לנפגעי תקיפה במצוקה בימים בי' ד'ה' – טל' 222732.
קו פתוח – ארגון קשבת לילודים ולנעורים: 03"221880 (24 שעות)

עזרה ראשונה

עזרה ראשונה לשיניים שליד ההסתדרות לרפואת שיניים בישראל
בתל־אביב — בימים א'—ה' בין השעות: 21.00—23.00. בלילות שבת וערבי חג בין השעות: 18.00—24.00. בשבתות וחגים בין השעות: 21.00—15.00.
הכתובת: רח' בר־כוכבא 49, טל' 284649.
בחיפה: רחוב הגפן 26, קומה ב', טל' 523566. פתוחה מדי יום בערב, כולל ערבי שבתות, שבתות וחגים מ־20.00 עד 21.00 בערב.

מרפאת שיניים לעזרה ראשונה
המרפאה פתוחה כל יום כולל שבתות וחגים בין השעות 24.00—9.00. אחרי חצות בתאום טלפוני בלבד.
דיזנגוף סנטר שער 3 (ליד המשביר) קומה א', טל' 294869, 03"285822.

מרכז סיוע לקרבנות אונס
לדיבור ואיזור השרון, טל' 052"32432 בימים א'—ה' בשעות 17.00—21.00.

עזרה ראשונה נפשית
ער"ן ירושלים — טל' 03"227171.
ער"ן תל־אביב — טל' 03"5461111.
ער"ן ילדים ונוער, ת"א — טל' 03"261113.
ער"ן חיפה — טל' 04"672222.
ער"ן באר־שבע — טל' 057"418111.
ער"ן נתניה — טל' 053"35316.

מילוט מיטרדים
מוקד עת"א למקרים דחופים — טל' 106.

מד"א

ירושלים, ת"א, חיפה — טל' 101, רמת־גן, בני־ברק, גבעתיים — טל' 5781111, לוד/רמלה — 101, טל' 08"221022, טל' 101, טבריה — 06"793334, טבריה — 101, טלפון 04"981401. נהריה — טל' 04"823333, בת־ים — טל' 5511111, באר־שבע — טל' 057"74767, שח"ל גנוש ר"ג, טל' 03"330848.

משטרה

ירושלים, תל־אביב, חיפה, רמת־גן, בני־ברק, חולון, פתח־תקוה — טל' 100, באר־שבע, נהריה, נתניה, נצרת, טל' 100; אילת — 244; קרית — 22444.

רכבות

מירושלים לבני־ברק וחיפה: בימים א'—ה' 16.00
בימי ו' וערבי חג 11.30
מחיפה לבני־ברק וירושלים: א'—ה' 7.00
מתל־אביב לחיפה: בימים א'—ה' 6.00, 7.00, 8.00, 8.16, 9.00 ...

טלקס

● שר־התיירות – אורח גוש קטיף

שר־התיירות, אברהם שריר, התארח ביום ששי באתרי התיירות בחוף הים בגוש קטיף. השר הבטיח במהלך סיורו להגיש סיוע תקציבי לעידוד התיירות לאזור גוש קטיף שנפגע מהפרות הסדר בתקופה האחרונה באזור.

בעת ביקורו במלון "חוף קטיף" אמר שר־התיירות, כי על היהודים והערבים לחיות בדו־קיום בשלום ושיתוף פעולה וכך זה אמנם במציאות, אולם גורמים עויינים עושים נסיונות לערער איזון זה.

הוא ציין כי שנת 1987 היתה שנת שיא לתיירות ומהווה ציון דרך בהתפתחות ענף זה.

עזרא אבירן

● שלג קל בחרמון

שלג קל החל לרדת אתמול אחר הצהריים באתר החרמון לאחר הפסקה של כשבועיים.

השלג שירד לפני שבוע וחצי הגיע לגובה של 20 ס"מ, אך הוא נמס בימים החמים שבאו לאחר מכן ועד כה לא נפתחה עונת הגלישה באתר החרמון.

הגשם שהחל לרדת בצפון ביום שישי בערב התחזק במהלך השבת. חקלאים בירכו על הגשם שהתחדש לאחר הפסקה ממושכת.

יהודה צור

● מסע הסברה לשוטרים בנושא זכויות האזרח

משטרת־ישראל עורכת החודש מסע הסברה לשוטרים וקצינים בנושא "המשטרה וזכויות האזרח".

מסע ההסברה כולל ימי עיון והשתלמויות בהשתתפות מרצים מהאגודה לזכויות האזרח, משפטנים ואישי ציבור.

במשטרה ערים לכך שהשנה היא שנת בחירות ומשטרת־ישראל תצטרך לעסוק באבטחת הסדר הציבורי באירועים רבים. דגש מיוחד יושם, על כן, בהסברת נושא "זכות האזרח להפגין" והאיזון העדין בין קיום זכות זו לבין שמירת החוק והסדר הציבורי.

קצין חינוך ראשי של המשטרה, ניצב שאול גבעולי, פרסם דף הסברה מיוחד ובו הנחיות לקיים שיחות בנושא זה ביחידות השונות של המשטרה.

זהבה מוזס

● נסגרה תחנת "קול ישראל" באילת

תחנת השידור של "קול ישראל" באילת נסגרה לאחר שפעלה במקום במשך שנה.

התחנה, שהיתה ממוקמת בקומה העליונה של מלון "קיסר", לא נפתחה מחדש עם תום השביתה ברשות השידור וציודה הועבר צפונה.

הסיבות להפסקת שידורי תחנת הרדיו האילתית, ששידרה ארבע שעות ביממה, הן מיעוט מאזינים ומודעות ורמת שידור נמוכה.

בצלאל רובין

שני אנשים נהרגו בתאונה בכביש מצפה־רמון—אילת

מאת בצלאל רובין, כתבנו באילת

שני בני־אדם נהרגו בתאונת דרכים שארעה ביום ו' בצהריים 46 ק"מ מדרום למצפה רמון.

התאונה אירעה סמוך לשעה 12 בצהריים כאשר מכונית "פיאט 127" שכורה נהוגה בידי אחד מהם סטתה לפתע מסיבה לא ברורה לצד שמאל של הכביש. כאשר ניסה הנהג לשוב לכביש הוא איבד את השליטה על ההגה והתנגש חזיתית במשאית צבאית שהגיחה מהכיוון הנגדי.

מעוצמת ההתנגשות נמעכה מכונית ה"פיאט" ושני הנוסעים שהיו בה נהרגו במקום. הם הועברו למרכז הרפואי "יוספטל" באילת ולרופאים לא נותר אלא לקבוע את מותם.

קטע הכביש בו אירעה התאונה הוא צר ומשובש ועם שוליים נמוכים.

אלפי ציפורים הושמדו מרעל עכברים שפוזר בשדות קיבוץ גת

מאת עזרא אבירן, כתב "על המשמר"

אלפי ציפורים הושמדו מרעל עכברים שפוזר על־ידי מטוס בחלקת בוטנים בקיבוץ גת שבחבל לכיש.

דובר רשות שמורות הטבע, עופר גרינשטיין, מסר, כי לדעתו יותר מרבבת ציפורים, בעיקר יוני בר, מתו מאותה הרעלה.

מרכז המשק של קיבוץ גת, מרדכי וגטורה, אמר לכתבנו, כי מכת־העכברים השנה בארץ הינה בגדר אסון. בחלקת בוטנים של 850 דונם נאלץ המשק לפזר רעל עכברים הקרוי "רוש" כדי לחסל את הנגע שהפך למכה גם בחצר המשק. העכברים כילו כמעט את כל יבול הבטנים ונשקפה סכנה לחיטה המתוכננת על אותה חלקה.

מרדכי ציין, כי אינו יודע כמה ציפורים מתו, אך ייתכן כי מדובר בכמה אלפים שבחלקן אכלו מן הרעל ובחלקן ניזונו מפגרי העכברים. "אנו כואבים את אובדן הציפורים, אך לא היתה לנו ברירה אחרת", אמר.

דובר רשות שמורות הטבע אמר, כי פקחי הרשות אספו בשטח פגרי עופות דורסים ו־40 מילדי הקיבוצים גת וגלאון עסקו באיסוף פגרי העכברים והציפורים למנוע הרעלת חיות ועופות טרף נוספים. פקחי שמורות הטבע שוהים באזור ומבריחים את החיות והעופות בכדורי נפץ וכדורי גז וכן על־ידי השמעת קולות מצוקה.

יצחק מאיר, מנהל מדור איתור רעלים, מסר, כי אפשר לחסל עכברים גם באמצעים אחרים, ופנה לשירותים הוטרינריים לפעול להוצאת הרעל הזה מהשימוש, כמקובל בעולם, אולם התקנות תיכנסנה לפועל לא לפני ינואר 1989.

אזרחים לא יהודים יהיו פטורים מ"חובת התנדבות" למילואים

מאת אבי בניהו, כתבנו הצבאי

שר הביטחון יצחק רבין הורה לשלטונות צה"ל לבטל נוהל קיים, לפיו אזרחים ישראלים שאינם יהודים ששירתו בצה"ל מחוייבים לחתום על טופס התנדבות לשירות מילואים בכל עת שהם נקראים לתקופת מילואים.

כך עולה מתשובה של שר הביטחון לחבר הכנסת רן כהן מרצ שהעלה עניין זה.

אל ח"כ כהן הגיעה לפני זמן מה פנייה מחבר קיבוץ בצפון הארץ. הצעיר, שאמו אינה יהודיה, עלה לארץ ב־1981 מהולנד, ויתר על אזרחותו ההולנדית ושנה אחר כך התגייס לצה"ל ועבר שירות צבאי מלא. לטענתו, בכל שירות מילואים אליו הוא נקרא הוא נדרש לחתום על טופס התנדבות.

בעקבות פניית ח"כ כהן הודיע רבין לבטל נוהל זה בצבא.

במקביל פנה ח"כ רן כהן למשרד־הפנים שבתעודת הזהות של האיש, בסעיף הלאום, ייכתב "ישראלי", לאחר שוויתר על אורחותו ההולנדית.

תחנת המשמר האזרחי ביוקנעם מושבתת

מאת שלמה גלזר, כתב "על המשמר"

תחנת המשמר האזרחי במושבה יוקנעם מושבתת, לאחר שמפקד המשמר הקודם, זכריה חובב, פרש מתפקידו וטרם מונה מפקד חדש במקומו.

אין מתנדבים לתחנה וחלק מהרובים שהיו ברשות המשא"ז ביוקנעם הוחזרו על־ידי המפקד הפורש לתחנת עפולה, כי לא היה מי שיחתום עליהם. המועצה המקומית אינה מפעילה את חוק העזר כדי לחייב את התושבים לצאת למשימות שמירה.

מפקד תחנת המשטרה בעפולה אישר, כי טרם נמצא מפקד חדש למשא"ז ביוקנעם. הוא ציין, כי לאנשי כיתת הכוננות בישוב יש רובים בביתם וכי לשומרים יש נשק.

ח"כ עובדיה עלי, ראש עיריית עפולה, פנה בסוף השבוע לשר־המשטרה והעמידו על חומרת המצב ודרש כי תיעשה פעולה למינוי מפקד חדש למשא"ז ביוקנעם.

2 דגלי פלשתין הונפו בבת־ים

מאת אשר שילוני, כתבנו בבת־ים

שני דגלי פלשתין נמצאו ביום ו' בבוקר תלויים על עמודי־חשמל בבת־ים. דגל אחד הועלה על עמוד חשמל ברחוב הרב קוק פינת בלפור ודגל אחר נמצא ברחוב בלפור 36.

התושבים שגילו את הדגלים דיווחו על כך למשטרה וזו פתחה בחקירה.

בפליליים

חשוד בנסיון לאנוס אשה עיוורת בחולון

חשוד בנסיון לאנוס אשה עיוורת בחולון לפני מספר ימים נעצר ביום ו' על־ידי בית־משפט השלום בתל־אביב ל־7 ימים לחקירה.

בא־כוח המשטרה, רס"ר יעקב גרין, אמר, כי ביום חמישי בערב נשמעו באיזור החולות בחולון צעקות לעזרה של אשה. שכנים בסביבה הזעיקו את המשטרה והשוטרים תפסו גבר צמוד לאשה עיוורת. רס"ר המשטרה העיר כי "היה צורך להשתמש בכוח רב כדי להפריד את הצעירה מהבחור".

רס"ר גרין ציין, כי החשוד ניצל את מומה של האשה, הוליך אותה לחולות ושם ניסה לאנוס אותה. נוסף לכך הוא תקף את הבחורה ואיים עליה באקדח.

עוד אמר בא כוח המשטרה, כי פרטי הזיהוי שמסר החשוד אינם ברורים ויש לבדוק את זהותו. הוא אמר כי עד כה ידוע כי החשוד הוא רניאל קול מחיפה.

החשוד הציג גירסה לפיה נתפס בטעות. לדבריו, הוא שמע את זעקות האשה והיה בין הראשונים שהגיעו אליה. הוא טען שעצרו אותו כי לא היתה לו תעודת זהות. עוד טען שגחן כדי להרים את הצעירה מהאדמה ואמר כי לא סתם לה את הפה.

השופטת דבורה ברלינר ציינה בהחלטתה, כי לכאורה הדברים שאמר השוטר ברוה"ח המעצר הם חד־משמעיים והחשוד נתפס בשעת נסיון אונס. יחד עם זאת ציינה כי החשוד העלה גירסה כי הוא נזעק לעזרה ויש צורך לחקור אותו ולבדוק את גירסתו. היא פסקה על הארכת מעצרו של החשוד ב־7 ימים לחקירה. (עתיים)

8 חשודים בסחר בסמים נעצרו בפשיטה בבית־דגן

מאת זהבה מוזס, כתבת "על המשמר"

שמונה תושבי בית־דגן נעצרו ביום ו' בבוקר על־ידי בלשי היחידה המרכזית של מרחב השפלה כחשודים בסחר בסמים.

בעקבות מידע מודיעיני ערך הימ"ר של מרחב השפלה תצפית על מקומות הידועים כתחנות לסחר בסמים בבית־דגן ושלשום בבוקר פשטו הבלשים על שלושה מוקדים ועצרו 8 חשודים בסחר בסמים. כן נתפסו 150 מנות הרואין.

בתקופה האחרונה נמסר על ירידה בפעילות סחר הסמים בבית־דגן בעקבות מבצע מיוחד שערך מפקד מרחב השפלה לשעבר, אסף חפץ. אולם בחודשים האחרונים חזר המקום לשמש כמרכז לסמים.

"שדדתי, אז מהי?" — אמר להגנתו חשוד בפריצות

הנרי ועקנין בן 20, מכפר שלם נעצר ביום ו' על־ידי בית־משפט השלום בתל־אביב ל־15 יום בחשד שביצע מספר מעשי שוד מזויין, ביניהם במסעדת "קרואסון" בתל־אביב ובתחנת דלק ברמת־אביב. כן הוא חשוד בהתפרצויות רבות לדירות ושימוש בנשק ללא רשיון.

ועקנין הגיב על החשדות נגדו באומרו: "בסדר, שדדתי. אז מהי".

בא־כוח המשטרה, סמ"ר אלון גרוסמן, טען, כי בתאריך 4.9.87 בשעת לילה מאוחרת הגיע החשוד עם עוד שני גברים ברכב גנוב לרחוב בן־יהודה 155, בתל־אביב שברשותם רובה צה"לי. הם נכנסו למסעדת "הקרואסון" בה נכחו מספר אנשים ובאיומי נשק צעקו: "זה שוד". אחד השודדים היכה את בעל העסק ברובהו. השלושה גנבו את כל הכסף שהיה במסעדה ותלשו תכשיטים מעל אנשים שונים.

רס"ר גרוסמן טען עוד, כי ב־17.11.87 בשעת לילה הגיעו שלושה גברים, ביניהם החשוד, ברכב גנוב לתחנת הדלק ברמת־אביב, ארבו לפועל שעבר אותה עת בתחנה ושדדו ממנו התיק עם הכספים.

בא־כוח המשטרה טען, כי בוצעו מספר מקרים נוספים של שוד בעלי אותם מאפיינים, ובוצעו מספר רב של התפרצויות לבתי דירות אותם מייחסת המשטרה לאותם השודדים.

השופטת דבורה ברלינר ציינה כי החומר שהציג בא כוח המשטרה מצדיק את בקשת המעצר והורתה לעצור את החשוד ל־15 יום להמשך חקירתו. (עתיים)

לדפנה, לקרול והמשפחה

אתכם באבלכם הכבד במותו בטרם עת של

מרדכי שפרן

קיבוץ רבדים

למשה שפרן והמשפחה

אתכם באבלכם הכבד במות

האח

בית המעפיל

לצופיה, אלי והילדים

משתתפים באבלכם במות

האב

בית נחשון

למשפחת זכאי ולקיבוץ גן שמואל

משתתפים בצער על מות

אברהם זכאי

יוצאי קן ברנוביץ באילון
וגרעין נתיב הגאולה באילון

לעידית אברי והילדים
למשפחה ולקיבוץ עין דור

אתכם באבלכם במות

משה חטב

קיבוץ גת

למשפחה ובית עין דור

אבלים אתכם על מותו של

משה חטב

המורה המחנך והרכז הפדגוגי הראשון

חניכיו ומחנכי מוסד חינוכי תבור

שערי מטבע־חוץ בנק הפועלים – 18.12.87

	היחידה	בנקנוטים קניה	בנקנוטים מכירה	העברות והמחאות קניה	העברות והמחאות מכירה	שערים יציגים
סל המטבעות	1	—	—	1.6996	1.7208	1.7081
דולר אמריקני	1	1.51	1.58	1.5399	1.5591	1.5479
מרק גרמני	1	0.93	0.98	0.9511	0.9630	0.9550
לירה שטרלינג	1	2.78	2.91	2.8257	2.8610	2.8427
פרנק צרפתי	1	0.27	0.29	0.2805	0.2840	0.2822
ין יפני	100	1.20	1.25	1.2189	1.2341	1.2240
גילדן הולנדי	1	0.83	0.87	0.8452	0.8557	0.8484
פרנק שוויצרי	1	1.15	1.20	1.1692	1.1838	1.1746
כתר שבדי	1	0.25	0.27	0.2610	0.2642	0.2620
כתר נורבגי	1	0.24	0.25	0.2424	0.2454	0.2436
כתר דני	1	0.24	0.25	0.2466	0.2496	0.2478
מרק פיני	1	0.37	0.39	0.3828	0.3875	0.3850
דולר קנדי	1	1.16	1.21	1.1789	1.1936	1.1852
דולר אוסטרלי	1	1.06	1.14	1.0986	1.1123	1.1037
ראנד דרום אפריקני	1	0.48	0.81	0.7967	0.8066	0.8008
פרנק בלגי	10	0.44	0.47	0.4539	0.4596	0.4563
שילינג אוסטרי	10	1.32	1.39	1.3477	1.3645	1.3569
לירה איטלקית	1,000	1.27	1.35	1.2912	1.3074	1.2976

ראש הממשלה יחליט היום אם לקיים ההצבעה על התקציב

שרי המערך: לא נתנגד להצעת התקציב אך נעמוד על שינויים בה

מאת כתבנו הכלכלי בירושלים וכתבתנו לענייני מפלגות

ראש הממשלה יצחק שמיר יחליט היום, במהלך ישיבת הממשלה, אם לקיים הצבעה על הצעת תקציב המדינה. שרי המערך דורשים משמיר להמתין עוד שבוע עד להצבעה בנסיון להגיע להסכמה על כל נקודות המחלוקת.

שר הכלכלה, גד יעקובי, קיים שיחות ביומיים האחרונים עם שמיר ועם שר־האוצר משה ניסים בנסיון לשכנע אותם להסכים לדחיה בהצבעה. אולם דובר מטעם ניסים אמר אתמול, שלדעת שר־האוצר ההצבעה צריכה להתקיים היום, אם כי הסמכות להחליט על כך נתונה בידי ראש הממשלה.

יעקובי אמר לשמיר ולניסים, שלשרי המערך אין התנגדות להצעות התקציב ולקיצוץ המוצע בו. אך הוא ציין, שלמפלגת העבודה הסתייגויות בכל הקשור לתקציבי משרדי החינוך והבריאות ולתקציב ההתיישבות.

יעקובי הציע לקיים ישיבה של הקבינט הכלכלי במהלך השבוע בנסיון להגיע להסכם בנקודות אלה. הקבינט הכלכלי מורכב משמיר, ניסים, פרס ויעקובי.

פגישת שרי המערך

שרי מפלגת העבודה יתכנסו הבוקר לפני ישיבת הממשלה ויחליטו כיצד יצביעו בעניין התקציב.

ביום שישי התכנסו בת"א שרי העבודה, מזכ"ל המפלגה, יו"ר הסיעה בכנסת, מזכ"ל ההסתדרות וכמה מחברי הוועדה המרכזית לדון בעמדת המפלגה בנושא תקציב המדינה.

בתום הדיון, שנמשך למעלה משעתיים, החליטו המשתתפים כי הם מצדדים במאמץ לאומי להמשך היציבות תוך שיקום חברתי וכלכלי. לשם כך יש, לדעתם לערוך שינויים משמעותיים בהצעת התקציב שהגיש משרד־האוצר בתחומי החינוך, הבריאות, ההתיישבות, ערי הפיתוח והיצוא. כן החליטו להתנגד לקיצוצים במערכת החינוך והבריאות ע"י הטלת תשלומים עליהם.

הפורום שהתכנס קבע, כי מסגרת התקציב סבירה, אך יש לשנות את העדיפות והחלוקה הפנימית בתוכו. הם מציעים להטיל על הקבינט הכלכלי להגיע לסיכומים משותפים. על רקע זה החליטו ביום ו' כי אין להביא להצבעה בישיבת הממשלה היום את הצעת התקציב.

הדעה הכללית בישיבה ביום ו' היתה, כי אין להתנגד לתקציב, אך יש לעמוד על שינויים בו. כל הדוברים היו בדעה כי צריך לתת יד לתהליך ההבראה הכלכלית, שבו התחילה מפלגת העבודה, אך אי־אפשר לתמוך בתקציב עם קיצוצים בחינוך ובבריאות.

מזכ"ל מפלגת העבודה, עוזי ברעם, אמר, כי היתה אליו פנייה לכנס ישיבת מרכז בנושא הכלכלי חברתי בקשר לתקציב והוא מתכוון לעשות זאת, אך הוא ממתין לשובו של יו"ר המפלגה שמעון פרס מחו"ל כדי לתאם אתו את העניין.

כנס רמות־מנשה: איחוד השמאל—צורך לאומי חיוני

מאת שלמה גלזר, כתב "על המשמר"

"כנס רמות־מנשה" קרא אתמול למפ"ם, בתום מספר שעות של דיונים, להתייצב בראש מהלך להקמת חזית שמאל שבמרכזה מפ"ם ור"צ. כמו־כן תבע הכנס להעמיד בפני ר"צ דרישה להכרעה ברורה בנושא.

הכנס גם עסק במצב המחמיר בשטחים, הזדהה עם שביתת ראשי המועצות הערביות שתחילתה מחר וחזר על תמיכתו הנחרצת במאבק נגד כפייה דתית, ולמען חופש דת ומצפון.

באי הכנס, כמה עשרות במספר, כבר ידעו בעבר גלגולים פוליטיים שונים וחברות במפלגות ותנועות שמאל למיניהן.

מארגן ומארח הכנס, ויקטור בליט, קרא לנהל מאבק עיקש להופעה משותפת בבחירות והאשים את הנהגת מפ"ם בשמרנות.

פרופ' זאב שטרנהל, שסיכם את הכנס, תקף בחריפות את מפ"ם "שאינה קיימת ואינה רלוונטית וכל כולה מחזה סוריאליסטי שאין לו משמעות".

שטרנהל, שהעיד על עצמו כי המרחק בינו לבין יעקב חזן גדול מהמרחק בינו לבין שולמית אלוני ויוסי שריד, תקף בחריפות את הנהגת מפ"ם שצריכה, לדבריו, "להתבייש לצאת לרחוב אחרי שהרסה את המפלגה".

נחמיה בהוזורע קורא לעשות כל מאמץ למיצוי המשותף בין התנועות ואפילו במחיר הנמכת הפרופיל הסוציאליסטי של מפ"ם.

יואב בן־נפתלי מקיבוץ מצר קבע, כי יש לראות את האיחוד בראיה ארוכת טווח וציין, כי ר"צ אינה רואה בהסתדרות, חברת העובדים והתנועה הקיבוצית ערכים קדושים וכי לקיבוץ הארצי יש בהחלט ממה לחשוש בחזית שמאל שכזאת.

יגאל וילפנד אמר כי הליכה נפרדת בבחירות תהיה החמצה נוספת של נסיון לגבש שמאל בארץ.

בתום יום דיונים ארוך יצאו משתתפי הכנס בקריאה לאיחוד כוחות השמאל כצורך לאומי חיוני.

איטליה מנמיכה פרופיל לביקור קוסיגה: "סתם וויק־אנד פרטי"

מאת אהרון נור, כתב "על המשמר" באיטליה, וסוכנות עתיים

נשיא איטליה, פרנצ'סקו קוסיגה, נפגש לפני צאתו לישראל עם נציג אש"ף ברומא, נימר חאמד, שהצהיר בתום הפגישה, כי "אנחנו מודאגים כלל מעמדת ממשלת איטליה והנשיא קוסיגה כלפי הבעיה הפלשתינית".

התקשורת האיטלקית, שהרגישה במשך שבועות את החשיבות הפוליטית וההיסטורית של ביקור ממלכתי ראשון של נשיא הרפובליקה האיטלקית במדינת ישראל, עושה עתה הכל להנמכת הפרופיל של הביקור, ומגדירה אותו כ"סתם וויק־אנד פרטי של אדם הקופץ לסייר במקומות הקדושים". עם זאת מתארת התקשורת את הביקור "כשליחות דיפלומטית קשה" ו"כהימור מחושב" של מי שבא לישראל בעת דיכוי האוכלוסיה הפלשתינית. הפולמוס מסביב לביקור קוסיגה בישראל הולך וגובר. היומונים מקדישים כל יום שניים־שלושה עמודים לתיאורים ולפרשנות על "האלימות הישראלית". "אוניטה" יצא עם כותרת ענק "טנקים ישראלים בחוצות עזה" ו"הקוריירה דה לה סירה" פתח את ריוויחו עם כותרת "רוח מרד נושבת מעל עזה". גם "האיחוד הדמוקרטי של ידידי ישראל" פרסם הצהרת מחאה נגד הדיכוי הישראלי בשטחים.

מזכירות המפלגה הקומוניסטית האיטלקית החליטה לדרוש מממשלת איטליה לצאת ביוזמה בינלאומית להפסקת גל האלימות נגד האוכלוסיה הפלשתינית ולפתרון הבעיה הפלשתינית. נודע כי המפלגה הקומוניסטית האיטלקית מתכוונת לתמוך בהצעת ערפאת לשלוח משקיפי או"ם לשטחים כדי שיפקחו על כיבוד זכויות היסוד של אוכלוסייתם.

פגישה עם נכבדים מיו"ש

נשיא איטליה, פרנצ'סקו קוסיגה נפגש אמש עם קבוצה של נכבדים פלשתינים מיהודה שומרון ועזה בבניין הקונסוליה האיטלקית, השוכן בשכונת קטמון הישנה בירושלים.

בפגישה נכחו פאיז אבו־רחמה ורשאד אישוואה, ראש עיריית בית לחם אליאס פרג', הד"ר סרי נוסייבה מאוניברסיטת ביר־זית, גארי כראמקי ומוסטפה נאטשה.

בשיחה עם כתב עתי"ם אמר אחד ממשתתפי הפגישה, כי בשיחה שהתנהלה באווירה טובה, נידונו המהומות שהיו בעת האחרונה בשטחים והייצוא החקלאי מהשטחים לארצות השוק המשותף.

דחה ביקורו בכותל

נשיא איטליה דחה את ביקורו ברחבת הכותל המערבי למוצאי שבת, לבקשת משרד החוץ הישראלי.

קוסיגה אמור היה לבוא לביקור פרטי ברחבת הכותל המערבי בשבת בצהריים. רב הכותל, הרב מאיר גץ פנה למשרד הדתות וביקש למנוע את הביקור, כדי שלא יהיה חילול שבת. משרד הדתות פנה למשרד החוץ וזה דחה את ביקורו של נשיא איטליה ברחבת הכותל למוצאי שבת.

נשיא איטליה פרנצ'סקו קוסיגה ושר־החוץ האיטלקי ג'וליו אנדריאוטי בביקורם אתמול במסגד כיפת הסלע בהר הבית. צילום: אנדרה ברוטמן

חיילי צה"ל פינו מאות מטיילים בערבה מחשש לשטפונות

מאת שלי יעקוביץ, כתבת "על המשמר" וסוכנות עתי"ם

חיילי צה"ל מפיקוד הדרום פינו אתמול קבוצה של 450 ילדים ובני נוער, חניכי הנוער העובד והלומד מכל רחבי הארץ, בהר יואש בערבה. החניכים המטיילים נקלעו אתמול למזג־אוויר קשה והתעורר גם חשש לשטפונות באיזור. קבוצה של חיילי צה"ל חילצה אותם מן ההר והם ישנו במאהל של צה"ל.

אלפי מטיילים פקדו בסוף השבוע את אתרי הטיולים בנגב, במדבר יהודה ובערבה. ביניהם היו רבים ממטיילי החנוכה של תנועות הנוער. אנשי רשות שמורות הטבע מאשרים מחדש, לקראת כל בוקר, את מסלולי הטיולים של תנועות הנוער, ובסוף השבוע שונו מרבית מסלולי הטיולים של תנועות הנוער, מחשש היקלעות לשטפונות. במיקרה של גשמים באזור, בעיקר בוטלו כל מסלולי הטיולים בערוצי הנחלים ובמקומות הנמוכים. במקום זה הוצעו למטיילים מסלולים חילופיים, בהן אין חשש לשטפונות.

פסטיבל שירי ילדים

והכי חשוב, ילדים: לנהוג בזהירות

פסטיבל שירי הילדים מס' 17 היה אירוע חביב מאוד. זאת אומרת, שאם גם עברכם הנאמן, שנאלץ לחוות בעסק הזה בלי הצאצא הפרטי שלו, שנשאר בבית עם אמא משום שהוא קטן מדי, יצא מהיכל התרבות בהרגשה שהיה נחמד וגם לא מזיק במיוחד לאינטלקט, זו כבר מחמאה. פסטיבל שירי הילדים אינו חלטורה. הושקעו בו דמיון, מחשבה וכסף והקהל מקבל תמורה מלאה לכסף של הוריו...

חוץ מארבעה מנחים (אייל גפן ושרי צוריאל הם ילדיהם של רבקה מיכאלי ומני פאר שהם, מצידם, מנהלי תיאטרון מכובד שהמלה "פסטיבל שירי ילדים" מעבירה בהם צמרמורת של תיעוב), שעושים את מלאכתם על הצד הטוב ביותר, יש גם ליצנים־להטוטנים וגם רקדניות חמודות שמלוות את השירים ומוסיפות צבע לעניין. בעניין הזמרים, הרי שיש כאן נסיון ללכת על גיוון רחב ככל האפשר, מחיים משה ומרגלית צנעני, דרך נורית גלרון ודפנה ארמוני ועד סי היימן ו"משינה". חביבי הקהל, בלי כל ספק, הם שלושת החברה של "כמו צוענ"י".

הקטע של "משינה" הוא נונסנס חביב אילה־להקת "מדנס" האנגלית זכרונה לברכה. קצת יותר מדי עשן, לטעמי, בקטע הזה, אבל כנראה שכך מוהים להקת רוק בימינו. "מגנר" של דפנה ארמוני הוא במקצב לטיני קליל. סי היימן ו"להקה מקומית" נראים קצת תלושים ואבודים על הבימה הגדולה של היכל התרבות אבל יש להם שיר לא רע, אם כי רחוק מאוד מן הכאסח הרגיל שלה, ושמו "תנו לי גיטרה חשמלית". את החלק התחרותי, עשרה שירים, מסיימת שלישיית "כמו צוענ"י" בשיר בעל מסר חינוכי "בואו נחזור הביתה בשלום", כדי שההורים יזכרו לא לחתוך בפראות מצד ימין, על הכביש.

בדרך־הכל מופע מקצועי ומהוקצע (יופי, צדי צרפתי), שאמנם יגרום הוצאה מסוימת להורים, אבל לפחות ייתן קצת שקט בבית לשלוש־ארבע שעות. שווה, לא?

עופר ניר

השקל ירד לרמה הנמוכה ביותר מאז הפיחות בינואר

מאת כתבנו הכלכלי בירושלים

שער החליפין של השקל לעומת הדולר הגיע ביום שישי לרמה הנמוכה ביותר מאז הפיחות בינואר 1987. שער החליפין של השקל לעומת הדולר נקבע ביום ששי ל־1.5479 שקלים לדולר, כמעט 10 אגורות מתחת לשער שנקבע בינואר 1987, וכ־4 אחוזים בלבד מעל לשער שהיה קיים לפני אותו פיחות.

ההדרדרות בשער החליפין משקפת את הירידה החדה בערך הדולר לעומת היין והמטבעות האירופאיים. שער החליפין של השקל לעומת סל המטבעות נקבע ל־1,7081 שקלים.

התאחדות התעשיינים ומשרד התעשייה מוחים מזה כמה שבועות על מדיניות בנק־ישראל והאוצר להצמיד את השקל לסל המטבעות. לטענת התעשיינים ומשרד התעשייה דרוש פיחות של כ־5 אחוזים שכן ריווחיות היצוא נפגעה מאוד בחודשים האחרונים.

מנתונים שפרסמה אתמול הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה עולה, שברביע השלישי של השנה חלה עליה כמותית כ־14 אחוז ביצוא התעשייתי של ישראל לעומת הרביע הקודם. ביצוא היהלומים נרשמה עלייה כמותית של 9 אחוזים.

קצין צה"ל נפצע מזריקת אבן בשכונת רמות

קצין צה"ל נפצע אתמול מזריקת אבן לעבר מכוניתו הצבאית בשכונת רמות בירושלים.

כמה עשרות חרדים התרכזו אתמול אחר הצהריים ברחוב בר־אילן, במחאה על חילול השבת ונסיעת כלי הרכב ברחוב זה. לעבר כלי הרכב שנסעו במקום נזרקו אבנים.

דובר משטרת ירושלים מסר, כי היקף הפרעות הסדר ברחוב בר־אילן בשבת זו היה נמוך בהרבה לעומת האירועים בשבועות האחרונים.

(עתיים)

תובעים לכלול סיוע ל"יד ושם" בתקציב

מאת מוטי בסוק, כתב "על המשמר" בכנסת

חברי הכנסת דב שילנסקי ומיכה רייסר (חרות) תבעו אתמול משרי הממשלה לכלול בהצעת התקציב המונחת על שולחן הממשלה כספים מיוחדים להמשך הקיום הסדיר של "יד ושם".

בהצעה לסדר היום של הכנסת טוענים השניים, כי "יד ושם" נתון בסכנת סגירה מוחלטת בשל קשיים כלכליים. עד לתחילת שנת הכספים הבאה יש לדעתם להעמיד לרשות המוסד, לאלתר, מיליון שקל מהרזרבה לתקציב השנה הנוכחית.

שילנסקי ורייסר מרגישים, כי "יד ושם" הוא מוסד מרכזי להזכרת השואה לא רק בארץ אלא גם בעולם כולו.

עיריית בית־לחם מבקשת לצמצם ארועי חג המולד

מאת מנחם ענברי, כתב "על המשמר"

עיריית בית־לחם מבקשת שלא להזמין השנה אישים ישראלים לקבלת הפנים המסורתית לכבוד חג המולד ולצמצם את ארועי חג המולד לטקסים הדתיים בלבד.

לכתבנו נודע, כי את העמדה הזאת הביעו חברי מועצה בעיריית בית־לחם בפגישה עם גורמים ישראלים, אבל יש להניח כי ישראל תעמוד על כך שגם השנה יוזמנו אישים ישראלים לחגיגות.

עד השנים האחרונות נהגה עיריית בית־לחם להזמין את שרי הביטחון של ישראל, אבל בתקופת הליכוד לא באו שרי־הביטחון חוץ מוייצמן וארנס, שמעון פרס העלה בהיותו ראש הממשלה את רמת ההשתתפות הישראלית כך שכיבד בביקורו את החגיגות. לפיכך היה צפוי שהשנה יוזמן ראש הממשלה מטעם הליכוד, יצחק שמיר, לקבלת הפנים, אבל עיריית בית־לחם אינה נוטה לעשות זאת.

על העירייה מופעלים לחצים לבטל כלל את החגיגות לאות מחאה על פעולות ישראל בשטחים.

אתמול היו הפגנות בבית־לחם והמפגינים פגעו גם בקישוטים שהציבה העירייה לכבוד החגיגות.